Leto VIII, štev. 28 | Ljubljana, sreda 2. februarja 1927 | Poštnina plačana | Cena 3 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·—, neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon štev. 72, ponoči tudi štev. 34

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180 Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 1. februarja.

Nova vlada je tu. A še predno je bila imenovana je iz nje pobegnil dr. Nikić in še predno je prisegla, sta se uprla dva radikalska ministra, ki sta nezadovoljna s svojimi resorti. G. Uzunović je danes opoldne premišljal, ali naj navzlic vsem mučnim nezgodam sestavi svojo novo vlado, ali naj vrne mandat. Ambicija in strah pred preveliko blamažo sta očividno premagala trezni prevdarek: g. Uzunović je sestavil vlado, ki je dejansko brez večine v parlamentu in je tudi po vseh drugih okolnostih od prvega trenutka v kritičnem položaju. Treba počakati ali se bo res obistinilo, kar napovedujejo beograjski politični krogi, da bo namreč nova vlada padla že pri prvem glasovanju v skupščini, vsekakor je njeno življenje od danes do jutri. Pet nemških poslancev drži njeno usodo v rokah . . .

Odkrito priznavamo, da si tako brzega konca novega kleroradikalskega režima ne želimo. Mi si nasprotno želimo videti SLS pri delu, želimo primerjati njena dejanja in njene uspehe z njenimi besedami in obljubami. Če kdaj, potem se SLS tokrat ne more izgovarjati na druge. Ona se danes nahaja na vrhuncu svoje politične moči. Slovensko ljudstvo ji je izročilo 20 parlamentarnih mandatov, dalo ji je ogromno večino v obeh oblastnih skupščinah, dobila je v vladi tri ministre in usoda cele Uzunovićeve kombinacije je v njenih rokah. Kar ona zahteva, na to morajo radikali pristati, ker je sicer v istem trenutku usoda celega Uzunovićevega režima zapečatena. Pričenja torej doba, ko se bo slovenskemu ljudstvu rezal čisti in nepotvorjeni klerikalni kruh.

Gotovo je vsak začetek težak in mi smo daleč od tega, da zahtevamo za jutri, kar je šele pojutrišnjem mogoče. A razmere so tako nanesle, da bomo mogli blagodati klerikalnega režima začutiti takorekoč neposredno. Državni proračun se nahaja še pred finančnim odborom in vsem nam še zvenijo v ušesih stoteri predlogi zastopnikov SLS, izrečeni v budžetni razpravi. Od bolnice do gledališča, od univerze do naših zanemarjenih cest, od uradniških odteglajev do odškodnine za poplavljene kraje je polno praktičnih za vse naše gospodarsko življenje prevažnih vprašanj, ki čakajo merodajne odločitve SLS. Vojni invalidi, brezposelni, v socijalni skrbi zanemarjeni delavci obračajo svoje oči v klerikalnega ministra, ki je kot poslanec tako dobro znal reševati socijalno vprašanje. A predvsem: pred težkim davčnim bremenom ječeča Slovenija z nedeljeno pozornostjo opazuje, kaj bo ukrenila SLS sedaj, ko ima moč. Ne gre tu le za problem zakona o izenačenju davkov, gre za takoj izpeljivo zadevo omiljenja prakse, glede katerega so klerikalni poslanci vedno imeli pri rokah najenostavnejše recepte. A tudi glede izenačenja je brza odpomoč mogoča. Z zakonskim načrtom režima RR o izenačenju davkov je ves svet nezadovoljen: prečani, ker jim ne prinaša olajšav, srbijanci, ker jim ne prinaša olajšav, Srbijanci, konski načrt je povrh še jako daleč od svoje dovršitve. SLS ima sedaj moč, da z eno potezo izpelje predlog, ki so ga že opetovano stavili poslanci SDS in povrh, da ga takoj izpelje. Ona naj v finančnem zakonu, o katerem se bo jutri, te dni vršila definitivna razprava v odboru, izvojuje določbo, da se z novim budžetnim letom, t. j. 1. aprilom razširi stari srbijanski davčni zakon na vse pokrajine države.

Vse to bomo torej videli. Žal, začetek klerikalne vladine politike ne obeta mnogo. V principijelnih stvareh je SLS pokazala gibčnost, ki zasluži drugo, manj parlamentarno ime. G. Uzunović slovesno proglaša, da ostanejo temelji njegove dosedanje politike neizpremenjeni in da je torej KUN zvest naslednik RR. Poprej smo slišali iz ust g. Korošca, da gre SLS le v vlado, ki bo temeljito spremenila dosedanji kurz. Tudi demokracija je izgubila v SLS svojega ognjevitega branitelja: general je bil opasnost za demokratsko idejo in za parlamentarizem, dokler ga ni čuvala v vladi SLS, sedaj se je izkazalo, da je izvrsten in moderen človek. Avtonomija sme biti mirna, čuvajo jo klerikalni ministri, da ji nikdo ne bo mogel storiti nič zlega.

Kaki občutki navdajajo SLS ob vstopu v kompanijo z radikali je težko presoditi. Dr. Korošec je previdno ostal zunaj ter si je izbral boljši del modrosti.

Novi madžarski poslanik v Beogradu

Beograd, 1. februarja. p. Kakor poročajo iz Budimpešte, je državni upravnik Horthy razrešil madžarskega opravnika poslov v Haagu barona Pavla Forsterja dolžnosti in ga imenoval za poslanika v Beogradu.

Ali si že vpisan v volilni imenik?

Klero-rad kalska vlada imenovana

Včeraj je bila imenovana in zaprisežena šesta Uzunovićeva vlada, v kateri so ostali le radikali in klerikalci, ker je dr. Nikić zapustil novo kombinacijo še preden je bila ustvarjena. — Lista novih ministrov.

Beograd, 1. februarja, p. Kakor se doznava je sinoči g. Uzunović od kralja izposloval podaljšanje mandata do danes opoldne. Uzunović je zato danes dopoldne napel vse sile, da predvsem pridobi predstavnika pašićevcev Krsto Miletića, da prekliče sinočno odklonitev. Krsta Miletić se je dolgo upiral, končno pa se je na prigovarjanje gospoda Uzunovića in Ilije Mihajlovića, ki sta apelirala tudi na Marka Trifkovića, vendarle udal ter je prevzel resort za šume in rudnike. Kandidaturo dr. Voje Janjića za ministra ver je Uzunović v zadnjem hipu odklonil ter je v ta resort porinil dosedanjega ministra Mišo Trifunovića. Prosveto je dodelil jovanovićevcu Velji Vukićeviću, pošte pa dosedanjemu ministru gradjevin M. Vujičiću, ne da bi ju bil (kakor se je pozneje izkazalo) vprašal.

Tudi klerikalci so še enkrat poskušali, videč mučen položaj g. Uzunovića, v zadnjem hipu zamenjati gradjevine za pošte. Toda radikali so izjavili, da tega resorta ne dajo, in dr. Korošec se je moral zadovoljiti z že znanimi portfelji.

Veliko senzacijo pa je vzbudila vest, **da so se pogajanja z dr Nikićem razbila.** Dr. Nikić, ki razpolaga z 8 poslanci, je vztrajal pri svoji sinočni zahtevi, da dobi ministrstvo za šume in rudnike. Ponovni razgovor z g. Uzunovićem, ki mu je ponujal kak drug resort, je ostal brezuspešen in po 11. uri je doktor Nikić razburjen zapustil min. predsedništvo ter podal novinarjem sledečo izjavo: **«Pogajanja so se razbila. Ne vstopim v vlado. Zahteval sem ministrstvo za šume in rudnike, g. Uzunović pa mi ponuja resort trgovine. Toda jaz ne trgujem in tudi nikakor ne želim pometati smeti za g. Krajačem.»**

Z odpovedjo dr. Nikića je g. Uzunović zašel v skrajno mučen položaj. Njegova večina je bila s tem dejansko izgubljena. Nekaj časa se je zdelo, da bo cela kombinacija skrahirala. Po konferenci s svojimi prijatelji pa se je Uzunović, da se izogne nepopisni blamaži, odločil, da vseeno sestavi svojo vlado.

Minister Simonović je sporočil novinarjem, da bo novi kabinet takoj imenovan. Na pripombe novinarjev, da **ta vlada vendar nima večine, je g. Simonović skomignil z rameni.**

Ob pol 1. se je g. Uzunović podal v dvor, kjer je kralj podpisal ukaz o novi vladi. Takoj na to so novi ministri položili prisego.

Lista nove vlade je sledeča:

Predsednik vlade: Nikola Uzunović,
zunanji minister: dr. Ninko Perić,
notranji minister: Boža Maksimović,
finance: dr. Bogdan Marković (izven parlamenta),
trgovina: namestnik Milan Simonović,
javne zgradbe: inž. Dušan Sernec,
vere: Miša Trifunović,
socialna politika: dr. Andrej Gosar,
agrarna reforma: Milan Simonović,
vojska in mornarica: general Hadžić,
izenačenje zakonov: dr. Vasa Jovanović,
pravosodje: dr. Milan Srškić,
šume in rudniki: Krsta Miletić,
poljedelstvo in vode: dr. Fran Kulovec,
narodno zdravje: dr. Slavko Miletić,
promet: general Svet. Milosavljević,
pošte in brzojav: Milorad Vujičić,
prosveta: Velja Vukičević.

Nova vlada že zopet v krizi

Dva ministra nočeta priseči. — Vlada brez večine v parlamentu. — Vse pričakuje njen skorajšni padec. — Mučne senzacije o vzrokih Nikićevega bega.

Beograd, 1. februarja p. Komaj se je poleglo razburjenje vsled nenadnega bega dr. Nikića iz že sestavljene vlade KUN, že se je raznesla po Beogradu nova senzacija **Dva od ministrov, in sicer minister ver Trifunović in minister Vujičić, akoravno sta v Beogradu, nista prišla na prisego ter izjavljata, da ne marata spreleti dodeljenih jima resortov.** Posebno užaljen je g. Trifunović, dosedanji minister prosvete, ki smatra, da je sedaj degradiran in da ga je g. Uzunović javno blamiral zlasti v trenotku, ko je baš predložil Narodni skupščini zakone o reorganizaciji našega šolstva. Minister Vujičić je ozlovoljen, da so ga porinili na resort, za katerega se ne zanima in da je sedaj že tretjič moral menjati portfelj.

Splošno mnenje je, da se nahaja nova vlada že sedaj v krizi. **Vsled nepričakovane Nikićeve poteze vlada tudi nima dejanske večine v parlamentu** ter razpolaga le s 155 od 315 poslancev in je torej povsem odvisna od milosti 5 nemških poslancev, ki pa so le nezanesljivi podporniki. Številke, ki jih razlagajo vladni krogi, ne odgovarjajo dejanskim razmeram. Radikali obeh frakcij so dobili pri volitvah 141 mandatov, od katerih je eden vsled resignacije posl. Nešića prešel v roke SDS (posl. Umičević). Poslanca Ljuba Jovanović in Milutin Tomić sta težko bolna in že cele mesece ne prihajata v parlament, posl. Altiparmaković in Gnjatić sta izključena in se štejeta med opozicijo. Končno predsednik skupščine ne glasuje. Ostane torej za vlado 136. Klerikalci imajo 20 poslancev, vendar je posl. Klekl vsled bolezni stalno odsoten. **Vladni glasovi štejejo torej 155 in če prišteješ še 5 Nemcev, 160. Ker pa predsednik skupščine, ki je radikal, ne glasuje, ima vlada v najboljšem slučaju 159 glasov, t. j. ravno 1 glas večine, če so stalno zbrani vsi njeni poslanci v Beogradu. Razumljivo je torej mišljenje, da bo vlada že pri prvem glasovanju v Narodni skupščini padla.**

Tudi v parlamentarnih odborih je vlada povsod v manjšini, razen v fin. odboru, kjer razpolagajo s 16 od 31 glasov, ter je vsak hip izložena presenečenjem.

Silno zanimive govorice so se raznesle popoldne o vzrokih dr. Nikićevega koraka. Trdi se, **da so dr. Nikiću, ki ima v Beogradu precej dobrih zvez, odsvetovali izvestni neodgovorni ali dobro poučeni činitelji, da je novi vladi prisojeno le izredno kratko življenje in da ne bi bilo dobro, da bi se za tako kratko dobo kompromitiral.**

Pašićevci, ki jih je hotel g. Uzunović pomiriti s tem, da je spravil v vlado Krsto Miletića, se držijo skrajno rezervirano. Krsta Miletić je zvečer dejal v širšem krogu prijateljev, da se je dolgo upiral vstopu v kabinet. Končno je privolil, ker je dobil od Ace Stanojevića brzojavko, ki to od njega zahteva in naglaša, da je splošno mnenje, **da bo nova vlada itak živela le par dni.** Potem da mora na vsak način priti do kabineta Marka Trifkovića. Ako bi sedaj pašićevci odklonili sodelovanje v vladi, bi se Uzunovićevi pristaši kasneje maščevali in ne bi hoteli vstopiti v Trifkovićevo vlado. Zato se je dal Krsta Miletić pregovoriti in je vstopil v novi kabinet. Zvečer je še en minister izrazil svoje dvome o dolgotrajnosti novega ministrstva. **G. Simonović je dejal vašemu dopisniku, da ne ve, koliko dni bo živela nova vlada.**

Dr. Spaho o novi vladi

Beograd, 1. februarja p. Predsednik Jugoslovenske muslimanske organizacije in podpredsednik Demokratske zajednice dr. Spaho je podal vašemu dopisniku svoje mnenje o novi vladi radikalov in klerikalcev. Rekel je: **»Še nikoli ni bila naša država v tako težkem položaju in še nikoli ni imela slabše vlade, v številčnem in moralnem oziru.«**

Pogojna podpora nemških poslancev

Beograd, 1. februarja p. Vest, da bo skupina nemških poslancev podpirala novo vlado, se potrjuje. Iz njihovih vrst se danes čuje, da je res pri njih razpoloženje za podpiranje Uzunovićeve vlade, ker je nemška stranka pri oblastnih volitvah sodelovala z radikali v Vojvodini in SLS v Sloveniji in je s tema dvema strankama nastopila skupaj pri volitvah. Sicer pa Nemci z upravičeno nado pričakujejo od vlade, da bo povzela iniciativo za pogajanja zaradi ureditve raznih vprašanj kot protiuslugo za podporo vlade. Predvsem si hočejo Nemci zagotoviti izvestne manjšinske pravice.

Nova vlada ne bo podala nobene deklaracije

Beograd, 1. februarja p. Za jutri je sklicana seja finančnega odbora, na katere dnevnem redu je razpravao o finančnem zakonu. Čim bo finančni zakon v odboru izglasovan, bo sklican plenum Narodne skupščine. Vlada Narodni skupščini ne bo podala nobene deklaracije, ker se je kabinet postavil na stališče, da je nova vlada nadaljevanje prejšnje RR vlade.

Nesreče

Berlin, 1. februarja. (be.) Pri Murzzi na brenerski železnici je plaz zasul progo. Blagovni promet je popolnoma ustavljen. Osebni se vrši le s prestopanjem.

Berlin, 1. februarja. (be.) Radi silnih zametov na Kavkazu se je utrgala velika skala, ki je razrušila delavsko barako in usmrtila 18 delavcev.

Svetozar Pribićević o novi vladi

Sijajna karakterizacija novega režima, o katerem smatra Pribičević, da se dejansko že nahaja v krizi.

Beograd, 1. februarja, p. Povodom sestave nove vlade je sprejel Svetozar Pribićević zvečer skupino novinarjev, ki jim je podal sledečo izjavo:

«Zdi se mi nekako, da **smo tokrat dobili za spremembo šaljivo vlado. Komaj je položila prisego, že je zopet izbruhnila v njej kriza.** Užiška visoanstva niso hotela priseči. Da pa pridem k stvari: **Šesti kabinet g. Uzunovića je prava karikatura vlade.** Po rezultatih oblastnih volitev je **sedanji kabinet vlada manjšine.** G. Uzunović naj sedaj šteje, koliko oblastnih poslancev ima vlada in koliko poslancev od 315 v Narodni skupščini. Naštel jih bo 158. Pa tudi ti poslanci niso zanesljivi. Čeprav je vstopil v kabinet takozvani pašićevec Krsta Miletić, vendar s tem še ni rečeno, da bodo glasovali z vlado vsi pašićevci. **Zakaj je g. Uzunović sestavil vlado?** Zdi se, da jim je to malo, da so z radićevci predstavljali dvoje separatizmov: plemenski in pokrajinski. Zato so se sedaj rešili Radića in se zvezali z dr. Korošcem, ki predstavlja troje separatizmov; pokrajinski, plemenski in verski. Ko je še veljal sporazum z Radićem, so radikali pravili, da je Korošec slabši od Radića. Hvalili so Radića, ko se je pridružil državnemu edinstvu in napadali Korošca, ko je zahteval svojo avtonomijo. Sedaj so pa vse to pozabili in se vrgli v naročje Korošcu, čeprav ta ni smatral za potrebno, odreči se javno svojemu avtonomističnemu programu. G. Uzunović je, kakor pravijo Nemci, «das Mädchen für alles». Bil je v vladi Narodnega bloka, v vladi PP. Potem je sestavil vlado «Narodnega sporazuma» v Radićem, a se je končno popolnoma preorijentiral in je sklenil s klerikalci «verski sporazum». G. Uzunović je patentiran državnik za vse politike in vse situacije. Vsa država pravi, da je že sita Uzunovića, on pa je za našo politiko neobhodno potreben, kakor vse kaže. G. Uzunović stopa na čelo vlade, ki je od vseh dosedanjih najslabša. **V sedanjem težkem, notranje- in zunanjepolitičnem položaju se je sestavil kabinet, ki ima en glas večine v skupščini. Je to vlada, ki je odvisna od milosti petih nemških poslancev.** Pomislite, ako je celo dr. Nikić odklonil vstop v novo vlado, pa boste vedeli, **koliko je odbila ura novemu kabinetu** in kako se v naših političnih krogih presoja stabilnost in trajanje nove vlade.

Zakaj je radikalna stranka sklenila sporazum z dr. Korošcem? Radikali niso hoteli sporazuma z demokrati, ker bi sicer morali dati koncesije med Srbi. Odklonili so muslimane, ker bi jim sicer morali dati koncesije v Bosni. Radikali so računali tako-le: **Ako sklenemo sporazum s Pribičevićem, bi mu morali na vsako njegovo zahtevo dati koncesije po vsej državi. Ako pa se sporazumemo s Korošcem, so brutalno računali, jim ni treba ničesar koncedirati, ker nas Slovenija nič ne briga. Toda to je strankarska, ne pa državna politika.** Zaradi take politike so sklenili radikali sporazum z onimi, o katerih so poprej pravili, da so slabši kot Radić, zlasti pa takrat, ko se je Korošec vezal z Davidovićem. Takrat je bil najslabši, danes pa, ko se je zvezal z njimi, je Korošec najboljši.

Sestava take vlade najbolje potrjuje mojo tezo, da je **najboljša rešitev latentne krize: svobodne volitve.** Take volitve so nam potrebne. **Zadovoljile bi oba ustavna faktorja, kralja in narod.** Vsi bi si bili na čistem, kakšno realno moč ima vsaka stranka v narodu in potem v parlamentu. Po takih volitvah bi se dal skleniti kompromis med strankami. Pri svobodnih volitvah ne more nobena stranka brutalizirati druge, po volitvah pa bi se dalo lažje sodelovati.

G. Uzunović brani svojo vlado

Vse ostane pri starem. — Kurz se ne izpremeni. — Apel na opozicijo, naj pomaga vladi, da ne ostane brez večine! — G. Uzunović pa je že danes pripravljen na ponoven polom.

Beograd, 1. februarja p. Ministrski predsednik Uzunović je sprejel proti večeru novinarje v svojem kabinetu in jim podal sledečo izjavo o novi vladi:

»Ker se v kratkem začne široka proračunska razprava, bo pri tej priliki govora tudi o vseh vprašanjih, ki zanimajo javnost. **Ker v temeljni politiki nove vlade ni nikake spremembe, nimamo nič posebnega reči o njenem političnem programu.** Isto je tudi z njenim delovnim programom, ker ostane nespremenjen.

Gotovo ste zapazili novi moment v kabinetu, ki je nastal z vstopom Slovenske ljudske stranke vanj. Ta novi moment se izraža v tem, da se bo poljedelskim in socijalnim vprašanjem posvečala **še večja** pažnja kot doslej. G. Uzunović nato ocenjuje nove klerikalne ministre ter pravi, da je dr. Kulovec (za Pucljem) vsekakor pridobitev za poljedelski resort, ker je zanj vedno kazal »obil dobre volje«; g. Gosar se mu zdi silno kvalificiran, nič manj pa inž. Sernec za gradjevine, ker je elektrotehnik. Čim bo budžet v finančnem odboru gotov in bo fin. minister kolikor toliko razbremenjen, bo odbor ministrov vzel že pripravljeni materijal za sanacijo gospodarske krize v roke.

Drugih osebnih sprememb skoraj ni v novi vladi, razen da sta se z gg. Krsto Miletićem in Veljo Vukičevićem povrnila v vlado dva naša prejšnja tovariša, čijih delovanje v kabinetu je javnost gotovo zapazila. To kaže tudi zopetno složnost radikalov, ki zbirajo svoje moči. **Če kdo, ki čita le številke, misli, da je sedanja vlada manj stabilna kot prejšnja, bi ga bilo treba opozoriti na ta moment in tudi na odločnost klubov, ki podpirajo vlado, da se zanese vanjo delo in disciplina in tudi v odbore. To se mora videti tudi v rednem posečanju Narodne skupščine. Zakaj le tako je mogoče vladi, da more izvesti svoj delovni program in donesti proračun, pa tudi da more nadalje delati s parlamentom.** Prepričani smo, da bodo vsako dobro in koristno delovanje vlade v skupščini podpirali tudi drugi poslanci, ki imajo dobro voljo in ki niso v opoziciji samo zaradi opozicije.

Na vprašanje novinarjev, ali bodo nemški poslanci podpirali vlado, je odgovoril g. Uzunović: »Ko sem rekel, da bodo podpirali vlado tudi drugi poslanci, ki imajo dobro voljo, računal sem **tudi na nemške poslance, o katerih vem, da so na gospodarskih vprašanjih zelo interesirani in da bodo podpirali vsako koristno delovanje vlade, vedno seveda računajoč s tem, da se upoštevajo legitimne pravice njihovih volilcev kar od sedanje vlade lahko pričakujejo.**

Ta kabinet je od aprila šesti po redu. Reči morem, da ni moja krivda, da je bilo šest kriz in šest padcev vlade, pa tudi ne nekaka moja zasluga, da je po vsakem padcu kabineta stopila na čelo nove vlade zopet moja malenkost. Mi mnogo paradiramo s parlamentarizmom. Ako pa so njegove konsekvence za nas neugodne, smo pripravljeni, da gremo s pota pravega parlamentarizma. Ako sem imel doslej uspehe, je treba to pripisati le mojim skrupulom, ker je prišla vsaka moja vlada na krmilo le s parlamentarno večino. Ako bi bili oni, ki strmoglavijo vlado, bolj Angleži, kakor se jim zdi, da so, bi bilo pri nas manj padcev vlad.«

Vaš dopisnik je opozoril g. Uzunovića, da je bilo napovedano, da vstopi v kabinet dr. Nikić, ki pa je v poslednjem trenotku izskočil in torej njegova skupina ne prihaja v poštev za vladno koalicijo. G. Uzunović je odgovoril: »V vlado ne vstopa nihče s silo, ampak vstopajo vanjo oni, ki vidijo, da se strinjajo z delovanjem in programom kabineta in da se zadovoljavajo z ulogo, ki jim je nakazana v novi vladi.«

Na vprašanje drugega novinarja, ali velja tudi za Madžare isto, kakor za Nemce, je dejal min. predsednik: »Za Madžare velja isto, kar sem rekel o nemških poslancih, čeprav nimajo parlamentarnih zastopnikov.«

Vaš dopisnik je opozoril g. Uzunovića na to, da skupine, ki tvorijo vlado, **nimajo zadostne parlamentarne večine.** Min. predsednik je odgovoril: **»Ta stvar je prosta, čim vlada ne bo imela potrebne večine, bo odstopila. Pomisliti pa je treba, da je strmoglaviti vlado pasivna pa parlamentarizma, kar je treba pripisati njim v breme.«**

Definitivna izpopolnitev nove nemške vlade

Berlin, 1. februarja. s. Državni predsednik Hindenburg je včeraj popoldne sprejel poslance grofa Westarpa, Goldackerja, Hergta in Gräfa. Poslanca Hergt in Gräf sta podala državnemu predsedniku izjavo, da sta naprosila svoji frakciji, naj ju ne predlagata za ministra, da se tako odstranijo vse ovire. Na predlog državnega kancelarja dr. Marxa je Hindenburg nato imenoval državnega ministra Hergta za pravosodnega ministra in deželnega svetnika Oto pl. Keudela za državnega ministra za notranje zadeve.

Razkrojevanje angleške liberalne stranke

London, 1. februarja. s. Razkroj liberalne stranke postaja vedno večji. Član spodnje zbornice Benn, eden najbolj znanih in najuglednejših članov stranke, je prijavil svoj izstop iz stranke ter se bo pridružil delavski stranki.

Kandidati za letošnjo Noblovo mirovno nagrado

Stockholm, 1. februarja. s. **Medparlamentarna skupina v državnem zboru je predlagala Noblovemu odboru kot kandidate za letošnjo mirovno nagrado znanega nemškega pacifista prof. Quiddeja in stockholmskega župana Lindhagena.**

Radić razsaja in izključuje Korošca za vedno iz svoje družbe

Pripoveduje, da si je skušal Uzunović od njega «izposoditi» glasove za dopolnilo svoje nove večine!

Zagreb, 1. februarja. n. Zvečer se je Stjepan Radić povrnil iz Beograda in podal Vašemu dopisniku sledečo izjavo:

Nova vlada je provokacija zdravega razuma v času, ko je treba temeljito predelati državni proračun in posebno finančni zakon in ga spraviti v sklad s potrebami življenja naroda. Nova vlada je popolnoma nesposobna, da oživotvori budžet. S tem da je Krsta Miletić prevzel ministrstvo za šume in rudnike, je udarjen najboljši del radikalne stranke, ki je mislil, da se mora stranka rešiti svojega političnega tovariša (Miletića) skupaj s šefom (Pašićem). Ako ta del radikalne stranke želi, da pri tej priliki definitivno zmagajo policaji med radikali, potem ni več rešitve za radikalno stranko. Ljudstvo bo živelo tudi brez njih, oni pa brez naroda ne morejo in ne smejo živeti. Dr. Korošec je napravil harakiri, kar se tiče splošne državne politike. Dr. Korošec je nemogoč v bodoče za vsako vlado široke koncentracije. On stremi za tem, da spremeni Slovenijo v teritorij jezuitskega kolegija v Ljubljani, narod in državni interesi pa ne morejo dopustiti, da to traja delj časa. Čim pade nova vlada, bo dr. Korošec najbolj miserna figura našega javnega življenja.

Gosp. Uzunović je skušal danes preko Pavla Radića in Mite Dimitrijevića dobiti od mene obljubo, naj mu posodim pri vsaki priliki 5—6 «glasov, ker je dr. Nikić izpadel iz vladne kombinacije.» Pri tem se je Radić izrazil o Uzunoviću zelo neparlamentarno. «Seveda,» je nadaljeval Radić, «ne more biti o tem govora. Hrvatski seljački klub bo storil vse, da nastopi opozicija v parlamentu stvarno in uspešno in da nas ta provokatorska vlada ne sramoti in upropašča več dalje. Prvi korak v tej akciji bo obtožba proti ministru Maksimoviću.» Na vprašanje dopisnikovo, ali misli, da bi bile volitve dobre, je Radić odgovoril: «Ne bi bilo zdravo, iti iz enih volitev v druge. Mi bi mogli imeti tudi sedaj dobro vlado. Ali Uzunović ni hotel dopustiti, da se eliminira Boža. To je naš pop Gapon, to je naš Rasputin. Sedaj so vse stranke za sporazum, vendar ni mogoče delati, dokler je notranji minister Boža Maksimović. Sedaj imamo vlado brez naroda in celo vlado proti narodu.»

Jutri bo seja seljaškega kluba, na kateri bodo razpravljali o novem političnem položaju.

SLS napoveduje bojkot oblastni samoupravi

Maribor, 1. februarja.

Poročali smo že, da je mariborski veliki župan sklical za včeraj zastopnike vseh strank v novoizvoljeni oblastni skupščini k seji, da bi zamogel sporazumno z vsemi strankami izvršiti priprave za zasedanje oblastne skupščine. Kakor poroča nedeljski «Slovenec», sta to povabilo odklonili dogovorno Slovenska ljudska stranka in Narodno radikalna stranka; «Slovenec» proglaša to neudeležbo kot prvo nezaupnico mariborskemu velikemu županu.

Da ta motivacija ne drži, je takoj jasno za vsakega, ki količkaj pozna naše ustavno in upravno pravo.

Značilno je, da je «Slovenec» skoval iz nezanimanja svojih skupščinskih poslancev «nezaupnico» velikemu županu in je brezdvomno samo svoj načrt prerano izdal ter je postal že danes za eno blamažo bogatejši, katero bi sicer doživeli njegovi pristaši šele povodom zasedanja oblastne skupščine; ti gospodje so namreč očividno mnenja, da bodo lahko uporabljali skupščino kot forum, na katerem bodo mogli razpravljati in glasovati za nezaupnice državnim organom.

Po parlamentarnih načelih, ki so sprejeta v naši ustavi, se kraljevska vlada naslanja na parlamentarno večino, nikjer pa ni sprejeto načelo, da bi bili predstavniki lokalne državne administracije odvisni od momentanega političnega razpoloženja v samoupravnih skupščinah. Zaradi tega tudi zakon v oblastni samoupravi niti ne dopušča kakega razpravljanja ali sklepanja o izjavah, ki jih v oblastni skupščini podaja zastopnik vlade.

Sicer pa mi niti ne verjamemo, da bi bili gospodje pri SLS tako slabo poučeni o delokrogu oblastne samouprave in da bi tako slabo poznali tozadevne zakonite predpise. Verjetneje je, da SLS namerava inštitucijo oblastne samouprave z vsemi njenimi dobrinami, ki jih zakon nudi, obrezuspešiti in to predvsem radi tega, ker se smatra nesposobno za velike naloge, ki so ji poverjene, in ker ji je taka sabotaža komodnejša nego da bi nosila odgovornost za svoje delo.

Za poslovanje oblastne samouprave bo pač absolutno odgovorna večina, na katero je SLS tako ponosna; ob svojem času bo za svoje delovanje tudi morala dajati račun.

Izjavljamo pa, da pod nobenim pogojem ne bomo dopustili, da bi teritorij mariborske oblasti ostal brez dobrin, ki jih nudi oblastna samouprava, samo radi nezmožnosti in nedelavnosti večine v oblastni skupščini; že sedaj delamo gospode iz SLS v polni meri odgovorne za posledice.

Odgovornost velikega župana za njegovo delovanje je ustanovljena že po zakonu in ni ne manjša in ne večja, če je mariborski veliki župan iskal stike z izvoljenimi zastopniki ljudstva že tekom predpriprav za skupščino. S tem je pokazal samo, da želi voditi upravo po demokratičnih načelih, a že ta prvi poskus ni našel odmeva pri tistih, ki sicer največ govorijo o demokratizmu in decentralizaciji, ker jim bolj rojé po glavi prazne politične izjave nego skrb za narodnogospodarsko, socijalno in drugo delo, ki je namen oblastne samouprave.

Politične beležke

Vsi trije klerikalni ministri iz Ljubljane

Velika zagonetka je, da je dr. Korošec potisnil v vlado kar tri ministre iz Ljubljane in se ni prav nič oziral na interese severne Slovenije. Ljubljanska oblast ima v Narodni skupščini sicer res večino (11) klerikalnih poslancev, vendar pa je čudno, da bi štajerski volilci SLS ne izvolili nobenega poslanca, ki bi bil kos dr. Gosarju, dr. Kulovcu in inž. Sernecu. Gotovo je tudi, da tak strankarski centralizem ni v korist celokupnosti Slovencev, zlasti, ker je še znano, kako malo so se zastopniki SLS v bivši Narodni vladi v Ljubljani brigali za interese sedanje mariborske oblasti. Prekmurje so smatrali uprav za kolonijo, kjer so uvedli pristne kolonizatorske upravne manire. Prekmurski človek bi se naglo asimiliral našim slovenskim in državnim razmeram, da niso nad njim zavladali klerikalni ljubljanski centralisti, ki so baš s takim centralizmom zafurali tudi koroški plebiscit. Slovenija se pri ljubljanski šolfiji ne neha in kdor je dober Slovenec, mora upoštevati i deželo, zlasti pa naše, že vedno ogrožene granice. Tem bolj bi bila to dolžnost SLS, ki črpa svojo številčno moč iz podeželskega volilstva. Morda pa bi vedeli klerikalni poslanci iz Štajerske povedati, zakaj od njih ni nihče postal minister. Vsekako bi volilci radi vedeli, ali niso hoteli, ali niso smeli postati ministri.

Za Radićem — dr. Korošec

Bolj ko se ogleduje novo vlado, bolj in bolj postaja jasno, da so klerikalci zašli v past in klešče g. Uzunovića. Videti je, da ima g. Uzunović, ki je od lanskega aprila naprej sestavil sedaj že šesto vlado, samo to nalogo, da federalistične in separatistične elemente v državi spelje do absurda ter njihovo demagogijo kompromitira do skrajnosti. Pri Radiću mu je to docela uspelo; saj je Radić osmešen pred vso Evropo, pri zadnjih volitvah pa je izgubil čez 200 tisoč glasov. Sedaj so začeli Uzunovićevi mlini mleti klerikalce. To, kar včeraj »Slovenec« napoveduje, da bodo trije klerikalni ministri obrnili svet, je lari-fari ne glede na to, da bi morali biti klerikalni ministri možje povsem drugih sposobnosti. Vsega tega se menda zaveda tudi dr. Korošec in je zato previdno ostal zunaj vlade, poslal pa je vanjo nekako peto garnituro SLS in baš tiste gospode, ki so mu največ preglavic delali in katerim najbolj privošči, da se blamirajo do kosti. Ničesar si bolj ne želimo kakor to, da bi radikalsko-klerikalna vlada trajala vsaj en mesec ali dva, da bomo v tem času dobili dovolj prilike, da na vladnih dejanjih SLS razkrinkamo klerikalno nesposobnost in nemoralnost. Do sedaj so bili klerikalci v srečnem položaju, da so lahko kot opozicijonalci neprestano hujskali in podžigali ljudske strasti, za prih. tedne pa so se postavili na javen oder, kjer z lažjo in preverantstvom ne bodo ničesar več opravili.

Avtonomija na krožniku

Ako se smemo zanašati na «Slovenca», tedaj imamo zakonodajno avtonomijo «Slovenije» že na krožniku. «Slovenec» namreč povdarja v ognju, da SLS vidi slejkoprej korenito reformo vsega državnega življenja *edinole v uresničenju popolne zakonodajne avtonomije*. Ne ve še povedati, koliko so napori Jugoslovanskega kluba imeli dejanskega uspeha, vendar upa, da trud ne bo zaman, ker bi sicer na udeležbo SLS v vladi ne bilo misliti... Hurrá, dopolnjeno je! Klerikalci so že v vladi, so že prisegli. Ni dvoma, da je g. Uzunović kar zarana prinesel dr. Korošcu zakonodajno avtonomijo na pisanem krožniku in bo jutri ekspresno dospela po pošti v «Slovenčevo» uredništvo. Če pa se je «Slovenec» vnovič zaletel, bodo oče Korošec zopet hudi, kakor zadnjič...

Zakaj «Slovenec» ničesar ne piše o generalu?

Pred mesecem, ko je gosp. Uzunović sestavil vlado RR brez klerikalcev, je bil strahovit vrišč po klerikalnem časopisju in po klerikalnih shodih proti temu, da je postal minister prometa neparlamentarec in povrh še aktivni general. Takrat so se klerikalci na vseh vogalih pridušali, da SLS baš radi generala ni hotela v vlado. «Slovenec» je pretakal krokodilove solze o ogroženi demokraciji. Na vse pretege je pozival:: Čuvajmo demokracijo! ter ponovno kazal na dr. Korošca kot «varuha demokracije in parlamentarizma» in kot «varuha pravic ljudstva in njegovih predstaviteljev», ki «nikakor ni hotel pristati na to, da bi vstopil v vlado, v kateri bi zavzemal mesto resortnega ministra aktivni general.» «Slovenec» je tudi zapisal: «Na nelojalnem postopanju gosp. Uzunovića, ker ni obvestil Jugoslovanskega kluba o imenovanju novih ministrov neparlamentarcev, so se prekinila pogajanja za vstop slovenskih predstavnikov v njegov kabinet.» Dr. Korošec si je nato dal še na shodu na Vrhniki izglasovati zaupnico, da se je tako hrabro boril proti ministru - generalu. «Slovenec» je tudi o tem shodu, na katerem je dr. Korošec ropotal proti generalom, poročal, kako burno odobravanje je sledilo njegovim izvajanjem. To je bilo v lepih božičnih in januarskih dneh.

Ni pa petelin še trikrat zapel, že sta isti dr. Korošec in ista SLS s sladkostjo konzumirala generala - ministra ter s tem doprinesla nov dokumentaričen dokaz, koliko je vredno klerikalno bevskanje o demokraciji in parlamentarizmu, dokazala pa tudi, da protesti in ogorčenja klerikalcev niti v vodstvu SLS, niti na javnih shodih, niti v novinah niso vredna pikkavega oreha. Mesto, da včerajšnji «Slovenec», — da prikrije nedoslednost, neznačajnost ter prevarantstvo SLS — stresa v svojem članku: «Pred novo vlado» same prazne fraze, naj bi bil vsaj napram svojim bralcem toliko lojalen in spodoben, da bi pojasnil, zakaj čez noč tak revolucijonaren prevrat, da je dr. Korošec sedaj brez odpora pritisnil na srce tistega generala, proti kateremu je vesoljni klerikalizem v Sloveniji še pred tremi tedni uganjal prave orgije hujskaštva in demagogije.

Radić za generalsko vlado

«Človek, ki je varal narod, Boga in kralja». Tako je Radić napram novinarjem označil notranjega ministra Maksimovića. Dejal je: «V Zagrebu bomo sestavili obtožbo, kjer bodo opisana nasilja ne samo v Vojvodini in Črni gori, marveč v vsej državi, posebno v Južni Srbiji za časa občinskih volitev. O tem bomo dobavili materijal od g. Davidovića. Pokazali bomo celemu svetu in javnosti, kako je Boža Maksimović provajal narodni sporazum. On je varal narod, Boga, kralja in vse. Ni človeka, ki ga on ne bi osleparil. Nam je govoril eno, delal pa drugo. Naša država je postala najslabši tip policijske države z nekako parlamentarno vlado. O vseh nasiljih zberemo točne podatke. Čim bo obtožnica sestavljena, jo predložimo Narodni skupščini. Predsednik jo bo moral takoj na prvi seji staviti na dnevni red. Rusija je Suhomlinova drago plačala. Paziti moramo, da Boža ne bo še dražji, ker je za nas slabši kakor Suhomlinov. Strašne stvari se dogajajo. Človeku zastaja pamet. To je najodvratnejši režim (RR!) Jaz sem svoj čas predlagal, da naj bo Boža ministrski predsednik, dokler sem smatral, da dela vse za državo. Kakor, da sem jedel strupene gobe! Vidim končno, kakšen je, če se napije. Ampak on je pijan tudi v trezvosti. Naši seljaki nazivajo Maksimovića za glisto. Naša država je slabša kakor Madžarska. Rožlja se s sabljo, toda to ne bo radikalska, marveč narodna, seljaška sablja. *Morda pride do izvenparlamentarne vlade, v kateri bo par generalov. Posebno notranji minister bo moral biti general. Če bi jaz bil vladar, bi ga takoj postavil.* Smatram, da je med našimi generali mnogo dobrih ljudi, ki so lahko dobri ministri, samo jim je treba dodeliti po tri državne tajnike: Hrvata, Srba in Slovenca... in ne sme se jih dati v radikalsko mišolovko, v kakršni je sedanji prometni minister»... Prezanimivo je pri vsem psovanju, da Radić označuje svoj režim za najodvratnejši in da predlaga generale za ministre.

Sporazum glede nemških vzhodnih utrdb

Med medzavezniškim vojaškim odborom in veleposlaniško konferenco ter nemškimi delegati se je dosegel sporazum v vprašanju utrdb v vzhodni Nemčiji.

Pariz, 1. februarja, s. Danes opoldne se je v razorožitvenem vprašanju dosegel popoln sporazum. Po versailleskem vojaškem komiteju se je ob enajstih sestala poslaniška konferenca ter je odobrila berlinske dogovore skupno z dogovorom o utrdbah na vzhodni meji Nemčije. O vsebini dogovora se izve, da se bo določila cona vzdolž cele nemške vzhodne meje. Ta cona pa bo na raznih krajih različno široka. V tej coni ne sme biti nobenih utrdb, razen onih, ki so obstojale že leta 1920. Kar se tiče zaklonišč, ki so jih gradili od leta 1920., jih bo gotovo število ostalo. Ostala pa se bodo morala porušiti. Zlasti pri Kraljevcu in Lötzenu bo ostalo več naprav, dočim se bodo morale pri Küstrinu in Glogauu porušiti. Poslaniška konferenca ni odredila, s kako proceduro se bo ta sklep objavil. Iz poročila «Agence Havas» izhaja, da se bo od 80 spornih utrdb na vzhodni meji Nemčije porušilo 34, dočim jih bo ostalo 54.

Prve sodbe izjemnega tribunala v Rimu

Dva delavca, ki izjavljata, da sta nedolžna, obsojena zaradi žalitve Mussolinija.

Rim, 1. februarja, o. Danes je pričel svoje delo izjemni tribunal za obrambo države. V pravosodni palači se je že zarana zbralo mnogo radovednega občinstva, ki je hotelo prisotvovati prvi obravnavi pred izjemnim tribunalom. Pred palači, pri vseh vhodih in tudi v palači na glavnem hodniku ter v dvorani sami so bili razvrščeni oddelki fašističnih miličnikov in orožnikov. Takoj po vstopu generalnega vojaškega pravdnika Noseda so stopili v dvorano člani izjemnega tribunala s predsednikom generalom Sanno na čelu.

Po raznih otvoritvenih govorih, v katerih se je poudarjala velika važnost izjemnega tribunala, je predsednik general Sanno prečital obtožnico, v kateri je rečeno, da sta se delavca Piva in D' Orio takoj po Liccetijevem atentatu na Mussolinija izrazila v prisotnosti nekaterih fašistov žaljivo o načelniku vlade ter da sta obžalovala, da se atentat ni posrečil. Fašist je oba delavca naznanil policiji, ki ju je nemudoma aretirala. Omenjeni fašist, glavna obremenilna priča, se razprave ni udeležil, ker je v bolnici. Predsednik je nato prečital njegovo izjavo ter nato izpraševal oba obtoženca, ki izjavljata, da sta nedolžna.

Po govorih generalnega vojaškega državnega pravdnika in braniteljev je tribunal zapustil dvorano. Ko se je povrnil je razglasil razsodbo, v smislu katere se obtoženca obsodita na devet mesecev ječe, na 500 lir globe in na eno leto posebnega policijskega nadzorstva. Plačati bosta morala tudi sodne stroške.

Tudi popoldne se je vršila razprava pred posebnim tribunalom, in sicer proti Pasqualu Palmieriju, Mariu Salvatoriju in Simoneu Ricciju, ki so obtoženi zaradi poveličavanja zločina. Obtoženci so izjavili, da se ne čutijo krive. Sodišče je Riccija obsodilo na tri leta in 15 dni zapora, na dve leti posebnega policijskega nadzorstva in na 1200 lir globe, ostala dva obtoženca, Palmierija in Salvatorija, pa na tri mesece zapora in 50 lir globe.

Dne 21. t. m. se prične sodna razprava proti Zaniboniju in tovarišem zaradi poskušenega atentata na Mussolinija. Za ta proces vlada v vseh krogih veliko zanimanje.

Dva meseca tiranskega pakta

Dva meseca je minilo, odkar je italijanski tisk priobčil poročilo o italijansko-albanski pogodbi, sklenjeni v Tirani dne 27. novembra 1926. Poročilo, ki je vzbudilo pravo senzacijo širom Evrope baš vsled razburjenja, ki ga je povzročilo v Jugoslaviji, osobito ko je demisijoniral naš vnanji minister doktor Ninčić, je imelo za posledico pričetek neprijetnih odnošajev med Rimom in Beogradom. Tiranska pogodba se je smatrala splošno kot pričetek nove smeri v odnošajih med obema sosedoma ob Jadranu, na eni strani kot nepričakovan ofenzivni afront Italije v balkanski politiki, naperjen zoper Jugoslavijo na najbolj občutljivi strani, na drugi strani kot nujna reakcija v jugoslovenski vnanji politiki na nelojalno delovanje italijanske diplomacije, kakor je to dobro označil dr. Ninčić v svojem odstopnem pismu.

Če se danes vprašamo, v koliko se je položaj tekom teh dveh mesecev razjasnil, moramo dati na vprašanje samo neugoden odgovor.

Italija ni dala v ničemer znakov, da bi bilo treba tiransko pogodbo tolmačiti drugače kakor smo jo tolmačili v Jugoslaviji in v velikem delu vnanjega sveta. Razne izjave, ki so se kolportirale po svetovnem časopisju o poskusih Rima, omiliti neugodni vtis tiranske pogodbe s predlogi na razširjenje te pogodbe na Jugoslavijo, so se izkazale kot neutemeljene in se vrh tega pri nas nikjer niso vzele resno niti niso po svoji vsebini vzbudile simpatičnega odziva. Po drugi strani se na naši strani ni zgodilo nič, kar bi se mogelo smatrati kot znak našega reagiranja na vse, kar je s tiranskim paktom v zvezi. Nova orijentacija v vnanji politiki, o kateri se je domala enodušno izjavilo naše javno mnenje, se dejansko še ni z ničemer pokazala; prav nič se ni zgodilo, iz česar bi se dalo sklepati, da se je preorijentacija praktično že pričela izvajati. Naša vnanja politika je ostala tedaj v stanju pričakovanja. Novi vnanji minister dr. Perić si še ni poiskal prilike, da bi podal izjavo o svojih načrtih ali vsaj o stališču naše kraljevine napram albansko-italijanskim odnošajem, tako da smo oficijelno še vedno na tem, da je tiranski pakt «velika stvar», kakor se je izrazil dr. Ninčić pred svojim odstopom.

Ta čas pa deluje Italija neumorno na Balkanu. V Albaniji se bavi z reorganizacijo tamkajšnje vojske, in sicer namerava, kakor se poroča, preurediti stalno vojsko v plemensko vojsko; zelo pa je dvomiti, da bo ta načrt Ahmedu Zogu povšeči. Zakaj jasno je, da armada, urejena na plemenski osnovi, ne more ojačiti centralne oblasti, kakor je Ahmedova in da more biti v neurejeni državi, kakor je Albanija, samo ali vsaj v prvi vrsti stalna vojska garancija za državno avtoriteto. Italija potrebuje plemensko ureditev albanske vojske, ne radi štednje, marveč ker bo imela na ta način stalno na razpolago orodje za uprizoritev nemirov, potrebnih eventualno za vmešavanje. Iz tega, kako bo Ahmed beg pristal na italijanski predlog, se bo dalo razvideti, koliko je že odvisen od italijanskega denarja in vsega, kar je s tem v zvezi.

Dočim na severni strani, v Madžarski, radi rumunskega in češkoslovaškega sosedstva, za italijanske načrte situacija ni bogve kako ugodna, pa je stvar v Sofiji pač drugačna. Poroča se, da je Albanija predložila Bolgariji prijateljski pakt; ako je to točno, moramo v predlogu vsekakor gledati italijansko inicijativo. V Sofiji smatrajo, da bodo mogli v bližnji bodočnosti igrati vlogo arbitra in prav te dni alarmantne vesti iz švicarskega vira napovedujejo za letošnjo pomlad italijansko ofenzivo na Balkanu. Bolgari pravijo, da se bodo obrnili na ono stran, kjer bodo njihovi interesi bolje zavarovani . . .

Situacija na Balkanu tedaj še ni dobila dovolj jasnih kontur; podoba pa je, da bodo prihodnji meseci v nekaterih pogledih zelo važni.

Odstop ameriškega delegata v reparacijski komisiji

Pariz, 1. februarja. s. Kakor poroča «New York Herald», je neoficijelni delegat Zedinjenih držav v reparacijski komisiji Hill odstopil. Nadomestil ga bo tajnik ameriškega poslaništva v Parizu Wilson.

Nadaljnje Mussolinijeve izjave

d **Dunaj**, 1. februarja.

Današnja «Neue Freie Presse» prinaša nadaljevanje razgovora svojega posebnega dopisnika z Mussolinijem. Ministrski predsednik je dejal, da svetovna vojna nikakor ni bila poslednja. Mnogo jih je, ki smatrajo, da ne bo nikoli več vojne, ali Mussolini smatra, da to naziranje ne drži, ker so vojne vedno bile. Versailleska mirovna pogodba ni definitivno uredila razmer v Evropi in je ostalo še mnogo spornega, ki se prej ali slej lahko izcimi v nove krvave zapletljaje. Vojna je kakor vihar, ki lahko vsak trenutek nastopi. Priprave za vojno niso nekaj tako slabega, kakor marsikateri misli. Pravijo, da je oboroževanje Nemčije povzročilo svetovno vojno. Ali ta pojem je relativen. Koncem koncev je tudi industrijalizacija kake države, njena elektrifikacija in sploh tehnični napredek priprava za vojno. Dolžnost vsakega je, da skuša preprečiti vojno. Ali tudi tu so gotove meje, ki so odvisne od razmer.

«Vsak, ki hoče živeti,» je nadaljeval Mussolini, «se mora pripraviti na obrambo svoje eksistence. V tem pogledu je duh več vreden kakor mehanična sredstva. Naroda ni mogoče razorožiti, ako se ne uniči njegova možatost. Vojna je marsikaterega zavedla do mnenja, da je stroj važnejši kot človek, kar pa nikakor ni res. Noben narod ni nikoli dovolj oborožen. To se je zlasti videlo v svetovni vojni. V tem pogledu so zanimivi memoarji francoskega generala Gallienija, ki opisuje, v kakšnem stanju je bila obramba Pariza, ko so korakali jeseni 1914. Nemci proti prestolnici Francije, ki je veljala za prvovrstno trdnjavo. Ne, nikoli ni za obrambo dovolj orožja in municije. Ljudje so važnejši kot stroji. Stroj lahko narediš kmalu, za človeka, ki bo sposoben braniti domovino, pa potrebuješ mnogo let.»

Mussolini je potem razpravljal o svobodi, o kateri je rekel, da je tudi ta pojem relativen. Svoboda je bila in bo vedno borba med poedincem in državo. Država skuša centralizirati, poedinec pa gleda, da ga oblastva puste v miru. Ako bi pustili poedinca pri miru, se ne bi brigal za davke, zakone in ne bi hotel služiti vojake, česar vsega pa skupnost ne sme dopustiti. Svoboda pa ne izključuje discipline, ki je potrebna v interesu skupnosti in tudi poedinca.

Demokracija, o kateri se toliko govori, hoče pravzaprav ugotoviti, kaj v resnici hoče. Dve stoletji je svet z njo eksperimentiral, sedaj pa naj demokracija dokaže, kaj hoče. V Italiji je fašizem uresničenje demokracije. Naš vek bo stoletje fašizma. Pravijo, da so današnji časi trdi in težavni. Ali tudi to je relativen pojem. Morda je kaka država dovolj bogata, da žive vsi njeni prebivalci v blagostanju. Ali z napredujočo kulturo in iz drugih vzrokov žive ljudje bolj potratno in imajo večje zahteve do življenja. Zato se jim zdi, da težko izhajajo. Tudi ako so časi trdi, je vendar v njih poezija in romantika.»

Protest pekinške vlade v Londonu

Peking, 1. februarja. d. Zunanji minister pekinške vlade je naslovil na angleško vlado ostro noto, v kateri protestira proti pošiljanju angleških čet v Šanghaj, češ, da se ta nastop angleške vlade protivi washingtonski pogodbi in paktu Društva narodov. To odpošiljanje vojaštva v Šanghaj se lahko smatra kot izzivanje nacijonalnega čuta Kitajske. Kitajska vlada odklanja vsako odgovornost za morebitne apopade v Šanghaju, kjer zadostujejo domače kitajske čete za vzdrževanje reda in miru. Koncem note zahteva kitajska vlada, da se odpokličejo vse že odposlane angleške čete.

New York, 1. februarja. (be.) Mornariški oddelek poroča, da je bilo umorjenih v ogrednji Kitajski 250 Američanov in Angležev.

Šanghaj, 1. februarja. (be.) Po prekem sodu je bilo ustreljenih 22 kantonskih vojakov, ker so hoteli zapleniti na reki Yangtse ameriško ladjo.

London, 1. februarja. (be.) Iz Kalkute sta odšla na Kitajsko dva bataljona pehote.

Reakcijonarno predsedništvo madžarskega parlamenta

Budimpešta, 31. januarja. s. Zgornja zbornica je danes soglasno izvolila predsednika upravnega sodišča barona Julija Wlassicsa za svojega predsednika. Za podpredsednika sta bila izvoljena grof Jernej Szechenyi in Franc Thaly.

Na dnevnem redu današnje seje parlamenta je bila volitev predsednika in zapisnikarjev. Poslednji predsednik Tibor Szitvay je bil z 137 od 144 glasov zopet izvoljen za predsednika. Za podpredsednika sta bila izvoljena Andrej Buky in Karel Huszar. Za zapisnikarje so izvoljeni poslanci stranke edinstva in socijalnih demokratov. Predsednik Szitvay je v otvoritvenem govoru izrazil upanje, da bo vladanju z odredbami, ki je bilo lani z ozirom na izredne razmere dopustno, sledilo sedaj vladanje zakonodajnih korporacij in da bo spodnja zbornica vršila svoje dolžnosti v duhu ustave, strpljivosti in sporazuma. Zlasti je naglasil, da se bo nad Madžarsko šele tedaj razblinila temna senca, ko se bo sveta krona sv. Štefana zasvetila v starem sijaju. Spodnja zbornica bo imela vsak dan seje od 11. do 14. Interpelacijska dneva sta sreda in sobota.

Militarizacija Rusije?

Moskva, 1. februarja. (be.) Vojni komisar Vorošilov zahteva militarizacijo cele Rusije, češ, da sedanja armada ne zadostuje v obrambo ruske države.

Ponovni viharji v Italiji

Rim, 1. februarja. (be.) Po vsej severni Italiji divjajo silni viharji. V Genovi je padlo pol metra snega.

Letalska proga Rim-Benetke-Dunaj

Rim, 1. februarja. s. Na letališču v Centocelle je bila danes dopoldne na svečan način otvorjena nova letalska proga Rim-Benetke - Dunaj.

Danes:
najboljši, najnovejši šestinsedemdeseti
HARRY PIEL
velefilm:

Popolnoma novo! Prvič v Ljubljani!
POZOR, HARRY!

Lov za trgovci z dekleti in lepo Ethel.
Senzacijonalno! Napeto! Sijajno!
2 dela naenkrat 10 dejanj.
Predstave ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.
Predprodaja v stopnic od 10.—12. in od 2 dalje.
Naročila po telefonu 397.

LJUBLJANSKI DVOR
Kino

Naši kraji in ljudje

Na svetosavski proslavi v Berlinu

V domu berlinskih umetnikov, ki je videl teden dni poprej divjo razposajenost predpustne prireditve, je praznovalo v petek 28. januarja Društvo jugoslovenskih visokošolcev v Berlinu svetosavsko proslavo.

V glavnem zbirališču jugoslovenskih dijakov, v kavarni Hardenberg, so se že tedne poprej vršile dolge debate in marsikdo je gledal zako skeptično na delo pripravljalnega odbora, kajti po stari navadi se dela ob takih prilikah sijajne načrte in se mnogo govori, dela pa nihče.

Ko sem zvečer v garderobi odlagal obleko, uro po oficijelnem začetku, sem dobil v roke številko 77. Iz te sem seveda sklepal na število navzočih oseb. Naravnost prestrašil sem se, ko sem stopil v dvorano. Med smokingi tu in tam beli telovnik in bela kravata, frake posebno pri oni mizi, kjer so sedeli funkcijonarji našega poslaništva in konzulata vicekonzul dr. Vesnić, kot zastopnik odsotnega poslanika doktorja Smodlake, legac. sekretar, Slovenec, dr. Perne. Poleg njih zastopniki bolgarskega in poljskega poslaništva, poslaniki sami so bili pri Hindenburgu na večerji. Ampak dame so bile šele na redko sejane. In celokupno razpoloženje je obetalo to, kar nazivljamo Slovenci z ono lepo besedo: morija

Kmalu po 10. uri stopi na oder kemik dr. Horović in pojasni v kratkih besedah pomen današnjega večera. Pravilno: Skušal je pojasniti, govoril pa je tako tiho, da ga ni nihče razumel. Škoda, Hermann Wendel bi moral prevzeti to nalogo, pa je bil popoldne nenadoma odpoklican v Frankfurt.

Med kratkim odmorom so se mize in dvorana napolnile in zbrana je bila zares mednarodna družba. Od zastopnikov inozemskega urada centralne uprave nemškega dijaštva in dijaštva tehniške visoke šole sem videl znane obraze. Kitajci, Bolgari, Japonci in Grki so odposlali delegate. Od 7 Slovencev, ki študiramo v Berlinu, smo bili samo 4. Znak slabe discipline!

Nato bi se moral vršiti koncert. Operna pevka, gospa Violetta de Strozzi, ki je ob novem letu pela v Ljubljani, je radi obolelosti svojega očeta odpovedala, tudi Tino Pattiera se je oddolžil s precejšnjo vsoto za izostanje. Tako se je prireditev vršila v skrčenem obsegu. Neki mladi Jugosloven je prav izvrstno sviral na gosli, kaj, pa ni nihče vedel. Oh, odbor! Nato je gdč. Kraljeva iz Zagreba zaplesala par plesov, izmed katerih je morala svojo po vsem Berlinu znano parodijo na charleston ponoviti, točka, ki je bila naravnost sijajna v drastiki in komiki.

Po par trenutkih mučne tišine je objavil predsednik konec oficijelnega dela in že se ziblje vse ob zvokih Oficirskega kola Posebno mlade Nemke so bile navdušene in parkrat sem čul: «Das ist ja fabelhaft.» Od prilično 200 navzočih je gotovo plesala več kot polovica. In ko je zasvirala jazzband je staro in mlado metalo svoje ude po ritmiki charlestona. Zopet enkrat smo doživeli dokaz, da so godba, ples in plesalke mednarodna stvar.

Po polnoči so bili razdeljeni dobitki tombole, ki je kljub malemu obsegu imela precejšnjo vrednost. Slika Kristusa v mozaiku, blago za 2 obleki, mali 3cevni Radio-Arcolette, manjši od škatle za čevlje in precešnje število knjig, med njimi več izvodov krasnega ilustriranega dela «Jugoslavija», ki je izšlo pri založbi Wasmuth, Berlin.

Proti 4. uri se je pričela dvorana prazniti. Družba se je polagoma razhajala in konec je bilo tega lepega večera, ki je ob početku tako malo obetal.

Kratka bilanca večera: financijelno brez dvoma dobra. Moralno pa še boljša, ker smo sami sebi in pa tujcem dokazali, da znamo biti družabni in zabavni in znamo ceniti simpatije do nas. Mogoče še bolj, ker smo jih bili dosedaj tako malo deležni. In če je ta večer pri neslovanskih obiskovalcih zapustil ugoden vtis, je bil tudi glavni namen tega večera v polnem obsegu dosežen.

Santo Levičnik.

Obrtniški poučni tečaj v Ljutomeru

Agilno trgovsko in obrtno društvo v Ljutomeru je pod vodstvom svojega prvoboritelja, zborničnega svetnika gospoda I Horvata priredilo v preteklem tednu, zavedajoč se važnosti naobrazbe svojega članstva in naraščaja, poučen tečaj v tamošnji meščanski šoli, ki je v vsakem pogledu lepo uspel.

Tečaj je obiskovalo 34 mojstrov in pomočnikov. Predavali so: finančni svetnik g. Perne o davčnih razmerah v Sloveniji, o važnosti pravilnih napovedi, zlasti pa o splošni potrebi stalne zveze obrtništva z davčnimi oblasti. Za to pa ni samo potrebno, da obrtništvo oddaja pravilne napovedi, temveč tudi, da pošilja v različne davčne odbore zmožne in objektivne ocenjevalce. O knjigovodstvu je predaval meščansko-šolski učitelj g. Mikl ter seznanil naše obrtništvo z dvostavnim knjigovodstvom zlasti pa z znanjem o menicah in kalkulacijami. Gospod okrajni zdravnik dr. Heric je predaval o zdravstvu z ozirom na obrtništvo in delavstvo. Kot zaključno predavanje je podal g. I. Zadravec iz Središča obširni referat o gospodarskem položaju obrtništva. V svojem govoru je opozoril na obstoječe hibe, ki tiče v nesolidnosti konkurence, v nazadovanju obrtnih kapitalnih sredstev, v socijalnem zavarovanju, pri državnih dobavah ter v neznosnosti davkov, zlasti pa v naravnost uničujoče vplivajočem razmahu šušmarstva. Poročevalec je podal potrebne nasvete, kako naj se tem ranam na telesu slovenskega obrtništva odpomore.

Ob zaključku se je vršil družabni večer, na katerem so se izmenjale iskrene zdravice z željami, naj bi obrtništvo v Sloveniji posnemalo v pogledu prireditve poučnih tečajev agilno in napredno obrtno društvo v Ljutomeru.

Drobiž iz Tržiča

Tržič, 31. januarja

Volilna borba se je končno polegla in Trščani se zopet vdajajo svojemu mirnemu življenju. In vendar ima tudi taka-le volilna homatija svoje čare in mike, ki ne smejo ostati nezapisani in pozabljeni. V Tržiču sta se namreč kar dva rokodelca naučila nove obrti, čez noč sta postala pleskarja. Da mora o tem poslu imeti izučen klepar gotove pojme, to je jasno, da bi pa usnjar, ki je povrhu še kandidiral v oblastno skupščino, mogel pokazati v eni sami noči tak napredek in toliko dovršenost v poklicu, ki se ga ni nikdar učil, to je nerazumljivo. Hiše, stene, stebri in drugi taki objekti, kamor se plakati lepijo, so bili tako lepo poslikani in s takimi lepimi barvami okrašeni, da so šli prizadeti hišni posestniki takoj na orožniško postajo in prijavili zlobno poškodovanje tuje lastnine. In vrhni nadzornik vseh teh nočnih del je bil, čujte in strmite, ženska, ki je za voglom oprezala in nadzirala početje novih pleskarjev. Ali ni vse to strašno podobno oni storiji o farovški kuharici iz Loma, ki je skušala terorizirati volilce, zbrane na shodu v Lomu, kar ji seveda ni uspelo, kakor ji je uspelo pred dvema letoma razbiti shod samostojnim kmetom. Prav lepo je povedal to g. poslanec dr. Žerjav na shodu v tržiški kino-dvorani. Razmere pri nas so take, da so si gospodje župniki in kaplani svoje moči tako zavedni, da pošiljajo kar svoje kuharice, da opravijo posel mesto njih. In volilci se pokore, ker je resnično vera v nevarnosti. Ta dva dogodka moramo oteti pozabljenju, ker sta poleg krasnih volilnih uspehov za napredno stvar edini dogodek, ki je tako značilen za klerikalno postopanje pri volitvah. Teror in nevarnost za vero, to je, kar drži klerikalizem pokonci. Pa ljudje so že precej izpregledali. Ko se ustvari enotna napredna fronta, potem je klerikalizmu toliko kakor odklenkalo. Tisti čas se pa bliža. Mestu Tržiču pa klerikalci ne bodo nikdar več kruha rezali, tu so zaigrali vse.

Zima se je po dolgih brezuspešnih poizkusih navsezadnje le ugnezdila in nas tako kmalu ne zapusti. Zadnje dneve napravlja starim in mladim prav veliko veselja. Včeraj n. pr. je bilo več kakor polovica Tržiča pri Sv. Ani, kjer je izvrsten saninec. Od svetoanske cerkve t. j. kilometer 52 pa do Žvirca pri km 47 ali pet kilometrov dolgo progo lahko prevozi sankač v štirih minutah Gre kot blisk in brez nevarnosti. Tržiškemu sportnemu klubu priporočamo, da aranžira sankaško tekmo, ki bo gotovo dosegla svoj namen ter privabila dosti tujcev. Železniška zveza je kar najugodnejša Toliko lahko rečemo, če bi imelo kako večje mesto tako krasen sankaški prostor, kakor ga ima Tržič gori pod Ljubelom, bi ga čisto drugače izrabilo. Še bolj pa kot sankači pridejo na svoj račun smučarji. Teh in sankačev je bilo včeraj pri cerkvi Sv Ane okoli dvesto. Dečki meščanske šole so prišli pod vodstvom učiteljev poizkušat svoje sankaške zmožnosti in so se vsi zadovoljni vračali domov. Danes pa je zapadlo malo novega snega in tako so izgledi za sankanje in smučanje na Svečnico še večji. Zato vabimo vse prijatelje zimskega sporta, ki se pri nas dosti premalo goji, v lepo naravo tržiške okolice, ki nudi vsakomur, kolikor si hoče vzeti. Prenočišča se pri Sv. Ani prav lahko dobe.

Praznik sv. Cirila in Metoda

Kakor je znano, slavimo pri nas praznik sv. Cirila in Metoda dne 5. julija. Pravoslavni ga slave 24. maja. Z ozirom na šolsko leto je država na ta dan odredila šolski praznik, ki se je prva leta slavil še svečano, potem pa samo s tem, da je bilo — pouka prosto, kar je gotovo napačno, ker bi moral biti to praznik slovanske mladine, ki bi morala na ta dan čuti tudi pomen teh dveh imen v naši zgodovini. Našim klerikalcem to menda ni bilo všeč, zato jim je bilo ljubše, da sploh ni proslave, nego da bi bila na ta dan. Ali pa so se zbali propagande za slovansko bogoslužje?

Letos je 1100letnica rojstva sv. Cirila in pripravlja se veliko romanje na Velehrad, kjer bo tudi kongres za zedinjenje cerkva. To je vse lepo in smo prav hvaležni dr. Grivcu, da vodi propagando za čaščenje slovanskih blagovestnikov, čeprav misli pri tem seveda bolj na versko nego na narodno stvar. Čudimo pa se njegovemu predlogu, s katerim se je oglasil v nedeljskem »Slovencu«, naj se slavi praznik sv. Cirila in Metoda na 14. februarja. Kakor je znano, sta morala Ciril in Metod precej časa čakati, preden sta dobila v katoliškem koledarju svoj stalni datum. Karel Veliki, ki je dal pobiti mnogo Slovanov, je imel v tem oziru več sreče. Pa pustimo to. Ako gre g. dr. Grivcu za to, da proslavi praznik tudi mladina, zakaj bi ne ostali pri pravoslavnem datumu? Zakaj pravi, da je to nemogoče? Pogledali smo koledar in nismo našli nobenega takega važnega svetnika. Dan smrti etc. ni važen, ako je praznik že določen na svoj dan. Mislimo, da so take spremembe v cerkvi in v javnosti precej otežkočene, ker so ljudje že navajeni na znane datume.

Zato pravimo: Letos je jubilej sv. Cirila in je prav, da se povsod pri nas kar najslovesnejše proslavi. Šolske slavnosti naj bodo na že prej določeni šolski državni praznik, 5. junija pa naj gore kresovi, kot je bilo to v navadi. Prav bi bilo, da bi se ta jubilej slavil po naših društvih, prav bi bilo, da bi povzdignili glas za slovansko bogoslužje, kdor more, naj potuje na Velehrad, glavna stvar pa je, da dobi jubilej naroden in slovanski značaj in da se ne zlorablja v nikake malenkostne namene — najmanj pa v misijonskno propagando med pravoslavnimi. Premeščenje praznika se nam zdi popolnoma nepotrebno, ako je naši duhovščini res za zedinjenje cerkva, naj se vsaj v tem približa pravoslavnim.

Ali morda ravno zato praznik 24. maja ni mogoč?

Da se Vam ne vrine
slabše blago, zahtevajte povsod »Van Kaster« - kakao v zavitkih z etiketo zaprtimi.

Napredni javnosti

Načelstvo Zveze demokratske mladine v Ljubljani se vljudno obrača na vso napredno javnost, posebno na naše ožje somišljenike s prošnjo, da ji priskočijo na pomoč.

Delo, ki ga vrši naša organizacija med obrtniško, delavsko in kmečko mladino, je glede na razdvojenost v naprednih vrstah zelo pomembno. Naša mladina je poklicana, da kot prva sodeluje pri konsolidaciji napredne ideje, vsled česar moramo našo mladino politično izvežbati, ji vcepiti smisel in pogum, da končno sama nadaljuje to, kar so započeli starejši.

Namen »Zveze« pa je zlasti tudi v tem, da posveča posebno pažnjo na to, da združi napredno mladino v ljubljanski in mariborski oblasti. Nadalje, da dvigne to mladino na čim višjo stopnjo kulturnega razvoja, podpirajoč jo z vsemi sredstvi, ki so na razpolago, da išče zveze ne samo v ožji domovini, temveč tudi z brati preko granice, kakor tudi z drugimi slovanskimi mladinskimi društvi v svrho širjenja in utrjevanja vseslovanske ideje.

Program pa je še veliko širši in se s par besedami ne da opisati. Vsekakor pa je dejstvo, da smo si nadeli veliko in težko nalogo. Ves program bomo z lahkoto nadaljevali, če bomo našli tudi primeren odziv od naše napredne in politične javnosti.

Prispevke bomo redno priobčevali pod našo kolono v »Domovini«, katere uprava je tudi upravičena sprejemati prispevke. Pričakujemo popolnega razumevanja in odziva.

Načelstvo Zveze dem. mladine v Ljubljani

Grofovska mondenka

V ponedeljek zvečer je pripeljal zagrebški detektiv na ljubljansko policijsko direkcijo mlado, elegantno opravljeno damo, oblečeno v dragocen črn kožuh, z elegantnim malim na stran pomaknjenim klobučkom, ki je zasenčeval levo stran obraza, da zakrije neprijetno hibo. Damo je zagrebški detektiv izročil našim polic. organom in po kratkem zaslišanju je odšla s spremstvom v hotel »Slon«, kjer je prenočila. Zjutraj jo je zopet počakal detektiv in 23letna grofica Olga Attemsova je morala pred dežurnega uradnika dr. Fakina, kjer je počakala, da jo je odpeljal opoldanski osebni vlak preko meje v Italijo, kamor je po svojem možu grofu Attemsu, od katerega pa je ločena, pristojna

Olga grofica Attems

Grofica Olga Attemsova je bila izgonskim potom odpravljena iz Beograda preko Ljubljane do Rakeka, kamor jo je spremljal iz Ljubljane detektiv Nanut, in sicer v II. razredu, kajti železniški vozni listek je plačala sama, kakor tudi prenočišče v hotelu »Slon«. Gily, kakor so je imenovali nešteti častilci, je bila izgnana iz Beograda radi predrznih pustolovščin, sleparij in drugih doživljajev, ki niso v skladu z zakoni v našem glavnem mestu. Bila je rojena v Mostaru kot hči pehotnega kapitana Johanna Stiftmayerja in Stane Maurerjeve. Bila je krasno, interesantno dekle, bledega, lepo oblikovanega obraza in čedne postave. Pri neki nesreči je izgubila levo oko in dobila pozneje umetno, ki pa je bilo izdelano tako nazorno, da je to hibo sploh težko opaziti. Olga je bila vsekakor interesantna pojava, kajti zamamila je, dobro instruirana od svoje matere, celo bivšega avstro-ogrskega kapetana, grofa Maksimilijana Attemsa, sina zadnjega avstrijskega pokrajinskega namestnika v Dalmaciji, člana aristokratske družine, ki ima pri nas še danes velikanska posestva, n. pr. v Slovenski Bistrici in drugod.

Po svoji ločitvi z možem, za kar je imel on nešteto vzrokov, se je Olga vrnila k svoji materi v Mostar, kjer sta bili poznani kot lahki dami. Mostar pa ni bil za nje pripravno torišče in po očetovi smrti sta se preselili na Dunaj, kjer šele se je pričelo pravcato pisano življenje po raznih družbah, ki so si poželele Olge. Povojni Dunaj ju je pograbil in obe sta se popolnoma prepustili nebrzdanemu toku uživanja in zabav.

Slednjič pa so Olgi postala na Dunaju tla prevroča in odšla je nazaj v Mostar, kjer pa ni ostala dolgo. Lanske jeseni se je pojavila v Beogradu, kjer je že po nekaj tednih zaslovela kot mondena dama. Olga je povzročala škandale zdaj v tej zdaj v drugi familiji in slednjič se je pričela za interesantno pevko, ki je nastopala po raznih zabaviščih, zanimati tudi policija. Na pritisk raznih uglednih osebnosti je bila končno pred dnevi aretovana in po ugotovitvi njene pristojnosti izgnana sedaj definitivno iz vse države.

Nove aretacije pri železnici v Mariboru

Mariborsko okrožno sodišče še ni zaključilo preiskave radi ogromne poneverbe proti železniškemu uradniku Jarhu in že je ugotovljena nova veleponeverba v znesku 240.000 Din v državni železniški delavnici v Studencih pri Mariboru. V ponedeljek je revizor železniške direkcije izvršil nenadno preiskavo, nakar sta bila aretirana železniška uradnika S. R in O. V. Preiskava je vzbudila seveda veliko senzacijo in še večje ogorčenje vseh tisočev prebivalcev, ki si morajo s težkim delom služiti vsakdanji kruh, pa morajo neprestano slišati, kako si lahkoživi moralni izgubljenci prilaščajo ukraden in poneverjen denar sodržavljanov in države. Izgleda, da ta moralni razkroj družbe ne bo prenehal prej, kot da prisodijo oblasti tudi te vrste zločincem podobno eksemplarično kazen, kakor jo morajo prenesti tudi oni, ki v sponah strasti ubijajo. Kakor doznavamo, namreč tudi pri tej najnovejši poneverbi ne gre za revščino, ampak lahkomiselno zapravljanje.

S. R. je vodil glavno blagajno v kurilnici v Studencih pri Mariboru že od l. 1919 naprej, O. V. pa mu je bil dodeljen kot namestnik. Te dni pa je R.-u zmanjkalo ravno pred prvim denarja za izplačilo uslužbencem. Ta primanjkljaj je baje šele zadnje dni opazil in to tudi javil svojemu šefu, naj zahteva od direkcije zadostno vsoto denarja, R. sam pa se je javil bolnega. Direkciji se je zdelo to sumljivo in je poslala v Maribor komisarja g. Zmazka, ki je izvedel revizijo blagajne ter ugotovil primanjkljaj v znesku 282.700 Din. R. je trdil, da je že l. 1924. ugotovil kot glavni blagajnik primanjkljaj 155.000 Din in da si tega ni mogel razlagati, kljub temu pa zadeve ni javil direkciji. Uredil je stvar tako, da je zalagal denar iz ene zaloge v drugo. Preiskava pa je že ugotovila, da je uporabljal večje vsote za sebe. Tekom včerajšnjega dne je policija izvedla tudi hišno preiskavo in nadaljevala z zaslišanjem aretirancev. Afera pa ni v nobeni zvezi z Jarhovo poneverbo.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Sreda, 2.: ob 15 »Slaba vest«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20. »Pegica mojega srca«. Izven.
Četrtek, 3.: Zaprto.
Petek, 4.: »Pegica mojega srca«. E.
Sobota, 5.: »Slaba vest«. Delavska predstava po znižanih cenah.

Ljubljanska opera

Sreda, 2.: ob 15.: «Grofica Marica». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Četrtek, 3.: Zaprto.
Petek, 4.: »Sevilski brivec«. C

Mariborsko gledališče

Sreda, 2. ob 15.: «Pepelka». Kuponi. Ob 20.: «Revček Andrejček».
Četrtek, 3.: «Lepa Helena». B. Kuponi. Gostovanje ge. Štefke Poličeve.
Petek, 4.: Zaprto.
Sobota, 5.: «Veronika Deseniška» Kuponi. Gostovanje g. Levarja iz Ljubljane. — Zadnjič v sezoni.

«Grofica Marica» se poje v ljubljanski operi danes na Svečnico popoldne ob 3. kot ljudska predstava pri znižanih cenah. Izvedba opere «Tannhäuser» je danes nemogoča, ker mora ga. Žaludova vsled zdravniške odredbe ostati v postelji. Marica se poje v običajni zasedbi z go. Poličevo v naslovni ulogi ter z g. Ribičevo, Drenovcem, Pečkom, Povhetom in Jankom v glavnih ulogah. Cene znižane, ljudske.

Danes na Svečnico so v ljubljanskem Narodnem gledališču tri predstave, in sicer: popoldne ob 3. je v operi ljudska predstava «Grofica Marica»; v drami pa Anzengruberjeva narodna igra «Slaba vest». Zvečer ob 8. je v drami prva letošnja uprizoritev izredno ljubke in zabavne angleške veseloigre «Pegica mojega srca». Obe popoldanski predstavi, v operi in drami, sta ljudski po znižanih cenah. Predprodaja vstopnic v operi pri dnevni blagajni.

Svečnica v mariborskem gledališču. V sredo, dne 2. februarja popoldne se v mariborskem gledališču ponovi otroška igra «Pepelka», zvečer pa se igra priljubljena ljudska igra «Revček Andrejček».

Razstava sodobnih pariških slikarjev v Zagrebu. V soboto 29. t. m. so otvorili v Ullrichovem salonu v Zagrebu razstavo elitnih pariških modernih slikarjev. Razstavljeni so sami originali: risbe, pasteli, olja, radiranke itd. Med slikarji so zastopani: Picasso, Survage, Chagali, Lhote, Sonja Delauney, Foujita Legère, Zadkin in drugi.

Gostovanje ge. Poličeve v Mariboru. V četrtek, dne 3. februarja gostuje v Mariboru zopet ga. Štefka Poličeva, članica ljubljanske opere v «Lepi Heleni».

Zagrebško pevsko društvo «Kolo» na mednarodnih glasbenih svečanostih v Frankfurtu ob Meni. Poročali smo že, da je zložil skladatelj Božidar Širola nov oratorij «Življenje in delo svetih bratov apostolov sv. Cirila in Metoda» in da je to delo sprejelo «Mednarodno združenje za moderno glasbo» v svoj letošnji program. Oratorij se bo izvajal v Frankfurtu ob Meni. Peli bodo pevci zagrebškega pevskega društva «Kolo», katerega vodi sedaj dirigent gosp. Srečko Kumar.

Domače skladbe na matineji Zagrebške filharmonije. Zagrebška filharmonija bo imela v nedeljo, dne 30. januarja svojo sedmo javno produkcijo, na kateri se bo izvajala kot prva točka Beethovnova «Eroica», sledila pa bodo domača dela: Koncertna uvertura (Širola), Simfonično kolo (Gotovac), ter Strahovi in Solnčna polja (Blagoje Bersa). Dirigiral bo Krešimir Baranović.

Schnitzlerjeve aktovke «Anatol» na splitskem odru. Prošli četrtek so igrali v splitskem gledališču Schnitzlerjeve aktovke «Anatol» v režiji našega rojaka Rakuše.

Beethovnove svečanosti na Dunaju se bodo vršile v času od 26. do 31. marca. Vodila jih bosta v glavnem dirigenta Fr. Schalk in Felix Weingartner, sodelovali pa bodo pevci in pevke: Elizabeta Schumann in Fr. Steiner ter instrumentalisti: Pablo Casals, Ignac Friedmann, Bronislav Hubermann in Alice Ahlers. Poleg imenovanih bodo še nastopali: Rosjev kvartet, enoroki pianist dr. Paul Weingarten, dunajski filharmoniki, Moško pevsko društvo in Schubertova zveza.

Baritonist Žiga Zalevski, znan v Ljubljani posebno po sijajni kreaciji «Borisa Godunova», bo pel dne 19. marca na Reki, kjer se otvori operna sezija z «Borisom Godunovim».

Dunajski komorni pevec Leo Slezak odpotuje v kratkem na daljšo turnejo v inozemstvo in bo pel na koncertih v Berlinu, Parizu, Londonu, Bologni, Milanu, Rimu, Neaplu in v Palermu.

Praški balet v Zagrebu. Začetkom februarja prispe v Zagreb praški balet «Divadlo pohybu», katerega vodi plesalka Jarmila Kröschlova. Balet bo izvajal moderne stvari, med drugim Wildejevo pravljico «Rojstni dan infantinje» in Jefremovo «Veselo smrt».

Klavirski virtuoz Viljem Backhaus, sloviti nemški pianist, ki se je šele nedavno vrnil iz Amerike, naznanja svoj klavirski koncert v Zagrebu.

Kriza gledališča v Osijeku. Pred dobrimi 14 dnevi je slavilo osiješko gledališče svojo 20letnico. Pri tej proslavi je sodelovala tudi ljubljanska opera. Sedaj javljajo, da se je oficijelna proslava ponesrečila v toliko, da je prosvetno ministrstvo določilo opustitev operete, ki je bila glavna privlačna sila zavoda in je polnila blagajno, tako da je mogla eksistirati tudi drama. Govori se, da pojde kapelnik osiješkega gledališča v Subotico, kjer pretvzame ondotni simfonični orkester, upravnik Vesnić pa bo premeščen v Sarajevo, ker bo Branislav Nušić upokojen.

Danski kritik Brandes bo v petek, dne 4. februarja 85 let star. Jubilant, ki je še pred letom dni prirejal predavanja širom Evrope in je nedavno publiciral knjigo o prakrščanstvu, je sedaj bolan in leži v postelji. Brandes, ki je še danes izredno čil in svež, dokazuje v svojih najnovejših delih, da Kristus sploh ni zgodovinska oseba in da ni nikoli živel.

Futuristična razstava v Bologni. V Bologni se je nedavno otvorila futuristična razstava z govorom F. T. Marinettija. Utemeljitelj futurističnega pokreta je ob tej priliki naglašal, da je futurizem zmagal na celi črti in da se je posebno obnesel v Rusiji, kjer je ustvaril novo boljševiško (!) umetnost. Marinetti smatra futurizem za italijansko narodno umetnost, ki pomeni za kulturo isto, kar fašizem za politiko.

Redek uspeh češke knjige. Znane »Pisně otroka« (Pesmi sužnja) Svatopluka Čecha so izšle te dni v 31. izdaji.

Razstava slik iz Južne Srbije v Pragi. V februarju se bo otvorila v prostorih Umělecke Besede v Pragi razstava slik Lud. Kube z motivi iz Južne Srbije.

Dvořakova glasba v Ameriki. Po vesteh iz New-Yorka se bodo dali v kratkem Dvořakovi »Slovanski plesi« v New-Yorku in v Chicagu. Pripravljajo se tudi v nekaterih drugih ameriških mestih.

Drago javorjevo drevo

V Han Pijesku v Bosni so podrli te dni ogromno veliko javorjevo drevo, ki je bilo prodano v Ameriko za dva milijona dinarjev. Ta javor se smatra za eno najdragocenejših dreves. Struktura je kakor sestavljena iz samih tankih listov, po katerih so posejani mali ljubki cveti, ki mu dajejo diven izgled. Ti listi se uporabljajo kot dragocen furnir za najdragocenejše pohištvo, ki se plačuje kot velika redkost. En kvadratni centimeter furnirja iz takega javorja stane najmanj dva dinarja.

Fino angleško sukno

čista volna za moške in damske sportne obleke Din 110·— do Din 160·— double couvercot za površnike Din 160 nudi

F. in I. Gorčar, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 29. 1

Pred sodniki

Kmet Jurjevec iz Šmarja je jezen na svojega soseda Burješa, ker ga je ta premagal v neki pravdi radi meje. 17. novembra je srečal Jurjevec pred hišo sosedovo hčer, pa jo je jel birmati z roko po obrazu, a zraven je vpil: «Sami tatje ste sosedje, pravi uzmoviči, naj vas vzamejo hudiči!» Ko je bil Jurjevec klican pred sodnika, se je ustrašil, odprl je svojo debelo denarnico, odštel nasprotnikovemu zastopniku stroške in udaril Burješu v roko rekoč, da si bosta zdaj prijatelja.

*

Gospod Frigec iz Ljubljane je slab značaj. Tam v pisarni, kjer službuje, se je seznanil s simpatično gospodično Vero, ki se mu je popolnoma zaupala in ga vzljubila. Frigec je Veri obljubil zakon in ona mu je verjela. Zmagovalec je odvriskal ž njeno lilijo. Potem se je pa Frigec jel kesati, da je Veri obljubil zakon in sklenil se je nje kar na lepem znebiti, in sicer samo zato, ker se je zagledal v črnooko Mino, ki ga je popolnoma zamrežila. Nehal je z Vero občevati in jel uživati ljubezen svoje Mine. Gospod Frigec je moral pred sodnijo, saj ni ukradel Veri samo srček, ampak tudi venček ter je kar nemudoma poročil svojo novo ljubico Mino. Sicer pa je bil že enkrat radi tega obtožen, pa se je z Vero poravnal, ji znova obljubil zakon, a ona mu je podpisala izjavo, da je ni on onečastil; ona je pač vse storila, da bi mu bila ugodila. Frigec je bil kljub temu oproščen. Vera je namreč napravila napako, ker mu je podpisala izjavo, da je ni on zapeljal. Zastopnik državnega pravdnika pa se je pritožil in zadeva pride sedaj še pred deželno sodnijo.

*

Julij je hodil lanskega julija po Ljubljani in se v neki izložbi zagledal v lepo moško obleko. Vstopil je v trgovino in vprašal trgovca Miška, ali mu proda obleko na obroke. Trgovec mu je dejal, da mu jo da, a prinesti mora potrdilo od svojega delodajalca, da jamči zanj. Julček se je čez par dni res vrnil z garancijskim pismom in dobil obleko. Ker pa Miško ni dobil plačila, se je jel za Julčka zanimati in zvedel je, da gospodar sploh ni napisal garancijskega pisma. Zadevo je dobilo v roke sodišče in Julček bo vrnil svojo novo obleko, saj je za zapor dobra stara obleka. Zaprt bo teden dni.

*

Uradnik Jeza je naznanil užitkarico Ivanko B. iz Ljubljane. Oba stanujeta v eni hiši, a užitkarica je zelo čudna; pod mizo postavi nočno posodo, natlači vanjo papirja in ga zažge, potem zapre sobo in odide. Ves dan nabira po cestah papir in ga potem kuri v posodi, a peči se ne dotakne. Prišle so k sodniji priče in se je ugotovilo, da je Ivanka slaboumna. Seveda je bila ženica oproščena.

*

Lovski čuvaj Pipa iz okolice je oktobra nastavil jazbecu železno past. Na past je pa naletel kmet Likič, ki je s sinčkom pobiral po gozdu suha drva. Sodnik ga je obsodil na 12 ur zapora. Likič pa pravi, da ni kriv, da je past samo zato odnesel, da bi se sin Janezek ne vjel, a možakarju seveda ni nihče verjel.

Dopisi

RIMSKE TOPLICE. »Mladinska godba« v Šmarjeti pri Rimskih toplicah priredi danes dne 2. februarja ob 3. popoldne v dvorani hotela »Nova pošta« Anzengruberjevo igro »Krivoprisežnik«. Vsi ste najvljudneje vabljeni!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Sokolsko društvo v Šmarju pri Jelšah priredi dne 5. februarja v vseh prostorih br. I. Habjana veliki sokolski ples s sodelovanjem sokolskega orkestra iz Rogaške Slatine. Vodstvo odličnega orkestra je blagovolil prevzeti br. Viljem Bizjak, znani rodoljub, tovarnar iz Rogaške Slatine. Poleg priljubljenega valčka so na dnevnem redu vsi moderni plesi. Za neplesalce je tudi preskrbljeno z različimi zabavnimi točkami. Za prireditev vlada že sedaj veliko zanimanje v celi okolici ter obeta biti to največja in najodličnejša predpustna prireditev. Ker je čisti dobiček namenjen zgradbi sokolskega doma, brez katerega je vsak napredek društva nemogoč, vabimo vse brate in sestre ter sokolstvu naklonjeno občinstvo k čim večji udeležbi. Torej 5. februarja na veselo svidenje v Šmarju pri Jelšah. Zdravo! 171

VOJNIK. Tu se je vršil trimesečni gospodinjski tečaj, katerega smo zaključili s primernim slavjem in razstavo tečajnega dela. Občudovali smo okusno prireditev slaščic, kakor raznovrstnih tort, luksuznega peciva, konzerv, likerjev, žganjice, povojenega mesa, pa tudi pogačic in domačega rženega kruha! Nič manj nas ni zanimal izdelek domačega perila z ažuriranjem, zanjkanjem, krojenjem, krpanjem, zaznamovanjem, čipkanjem i. dr. Razstavo in zaključek so počastili s svojim obiskom bližnji in daljni sosedi, pa tudi strokovnjaki, kakor strokovni referent Zidanšek, g. inž. Koprivšek, v nadz. Goričan, Zupanc i. dr. Tečaj je vodila ga. Sittich z vnemo in lepim uspehom. Zahvaljujemo se vsem činiteljem, ki so pripomogli k krasnemu uspehu.

Iz Kranja

r— *Nova trgovina.* Te dni je otvoril poleg hotela «Stare pošte» g. Valentin Šturm specijalno trgovino z barvami in vsakovrstnimi slikarskimi potrebščinami.

r— *Kam danes?* Vsi pojdemo na veliki gasilski ples v Narodni dom, ki se vrši že ob 16. uri. Za vsakovrstno zabavo izdatno preskrbljeno. V spodnjih prostorih radio in kegljanje. Dolžnost vsakega je, da poseti prireditev te splošne koristne organizacije in da jo podpre v njenem prizadevanju po izpopolnitvi.

r— *Predavanje o siamski državi.* V ponedeljek je predaval popularni slovenski raziskovalec inž. Ferdo Lupša, rojak od Slov. Gorice, pred polno gledališko dvorano v Narodnem domu o svojih doživljajih, ki jih je doživel pri raznih ekspedicijah v raznih pokrajinah države Siam. Njegovo poldrugo uro trajajoče pripovedovanje v razumljivem priprosto domačem tonu zlasti o romantičnih lovih na divje zveri in o duhovitih aluzijah na naše življenje, je zapustilo pri poslušalcih najboljši vtis. Številne skioptične slike so bile dober komentar. Sokolskemu prosvetnemu odseku, gre za ta predavateljski večer vse priznanje.

r— *Himen.* Danes se poroči v tukajšnji župni cerkvi g. Franc Šink, trgovec v Kranju, z gospodično Francko Volčičevo, hčerko iz tukajšnje narodne ugledne rodbine. Čestitamo!

r— *Proslava srebrne poroke.* Preteklo soboto dne 28 januarja je slavil g. Edmund Kocbek, tukajšnji industrijalec s soprogo Viko, 25letnico svoje poroke. Dasi sta slavljenca proslavila jubilej samo v intimnem krogu rodbine, vendar izvršujemo v imenu vseh dolžnost, da ta dogodek v eni najodličnejših rodbin našega mesta z veseljem podčrtamo. V to nas upravičuje pogled v dosedanje neizčrpno in nesebično udejstvovanje obeh jubilantov v gradnji nacionalnega in naprednega dela v našem mestu in okolici. Po svojih materijalnih in moralnih doprinosih spadata oba jubilanta v elitno vrsto onih redkih, ki so ustvarjali v našem mestu. Zato tudi mi obema jubilantoma iskreno čestitamo!

Iz Zagorja

z— *Napredovanje naprednjakov in «Slovenec».* Krasno napredovanje naprednih glasov v zagorski dolini je «Slovenca» silno razburilo. Da njegovega dopisnika požene morda še v obup, mu povemo še sledeče: Napredno fronto so volili vsi volilci, ki niso odvisni od farovškega konzuma in drugih podjetij ter krščansko-socialnih priganjačev. Ljudstvo spoznava, da samo z obljubami ne gre več. Le s pravim socialno gospodarskim delom, ki ga je pričela SDS, bo mogoče doseči zboljšanje položaja našega naroda. Od črne in rdeče internacionale ni pričakovati rešitve. Če pogledamo po občinah zagorske doline, vidimo velik gospodarski napredek na vsej črti, odkar so občine v naprednih rokah. Naj le vpije »Slovenec«, da se mora pri prihodnjih volitvah zabrisati sedanji madež zagorske doline. Mi mu odgovarjamo, da bomo poskrbeli, da se ta madež za SLS še poveča; potisnili jih bomo za vedno v staro šaro, kamor že davno spadajo.

z— *Uradni dan* ima v Zagorju 7. t. m. sodni predstojnik iz Litije, in sicer v občinski hiši.

z— *Maskerada Sokola* je krasno uspela, kar je zasluga spretnega aranžirnega odbora? sest. Prestor, br. Jugovića, br. Majerja, ter vseh pridnih rok, ki so pomagale pri dekoraciji dvorane. V kuhinji je pa kraljevala dobra mamica sestra Stepišnikova, skrbeč za obči telesni blagor. Ritmični čari godbe dravske divizije so privabili nad vse pričakovanje veliko število gostov. Ko se je pa pojavilo pestro število lepih mask, je oživela vsa dvorana. Najlepši par so v znak priznanja dobili šopek cvetlic. Do zgodnjega jutra so se ob zvokih neutrudljive godbe vrteli pari iskrečih oči in šele, ko je ta odšla so se začeli odpravljati gostje. Tudi gmotno je prireditev uspela, čeprav je vladal v denarnicah zadnji krajcer. Zabaval se je lahko vsak in je bilo napačno naziranje, da je maskerada samo za gotove sloje. Čas je, da padejo slični predsodki in za bodoče: Dobrodošli vsi!

Iz Trbovelj

t— *Deložacija rudarskih rodbin v Trbovljah.* Te dni je bilo pri rudniku sodnijsko deložiranih več rudarskih rodbin. Ker se je deložacija izvršila sredi zime, je nastalo med rudarji veliko razburjenje. Izmed deložirancev navajamo *Jožeta Savšo* iz Doberne, češkoslovaškega državljana, očeta 5 otrok, ki je delal pri rudniku 16 let in je bil reduciran. Občina je nesrečni družini pomagala, kolikor ji je bilo mogoče, vendar ni mogla preprečiti deložacije. Mobilije so sodnijski organi zanesli na cesto, kjer lije nanjo dež in sneg, a posamezne rodbinske člane so vzeli pod streho dobri ljudje. Še huje je zadela deložacija rudarja na separaciji *Alojza Zagorca,* istotako rodbinskega očeta. Ko so ga deložirali iz rudniške hiše v Žabji vasi, mu je ležal bolan otrok v zibelki, žena pa je kuhala kosilo. Nič niso pomagale njegove prošnje in prošnje otrok. Mobilije so naložili na rudniški voz in jih zapeljali pred občinsko hišo. Tudi Zagorc je brez vsega denarja in je njegov položaj nad vse obupen. Enako krute usode je bil deležen tudi *Valentin Pesko,* upokojeni rudar iz Njive, oče več nespreskrbljenih otrok. Med rudarji vlada silno razburjenje. Rudnik ima namreč več popolnoma praznih stanovanj, kljub temu pa deložira svoje reducirane ljudi sredi zime! V dokaz navajamo velико prazno stanovanjsko barako za Savo, Rittnerjevo hišo, ki je skoraj docela prazna, istotako prazno stanovanjsko barako št. 357 na Posetju! Občina se je danes s posebno vlogo obrnila na okrajno glavarstvo, katero prosi nujne pomoči, da se odpomore tem nečuvenim razmeram.

t— *Rudarsko zborovanje na Vodah.* Za danes popoldne je sklican javen shod na Vodah. Na dnevnem redu je obravnavanje penzij rudarjev in neuspela pogajanja s TPD.

t— *Obetajoči se požigi v Trbovljah.* V Trbovljah so našli na cesti majhne letake, na katerih so bili za danes naznanjeni požigi pri raznih uglednih trboveljskih posestnikih. Več teh listov je bilo celo nalepljenih na hišah, kjer bi imelo goreti. Policija in orožništvo je šlo marljivo na delo in uspeh ni izostal. Kot krivec je bil izsleden še ne 14letni fant Hribšek, katerega je izdal njegov mlajši brat. Hribšek je izpovedal, da je služil za hlapca nekje v kamniškem okraju in da so si tam njegovi sovrstniki na sličen način dovoljevali šale. Isto je storil tudi on, ker hoče, da bi bil slaven in da bi se veliko o njem pisalo.

t— *Kmetijska podružnica v Trbovljah* priredi danes pri Špancu družabni večer.

GOWE Alpacca

Tvornica: Christian Gottlieb Weiner d. d. Auerhammer b) Aue.

GOWE Alpacca

Zastopstvo: Alfred Krauser, Subotica.

Naši onstran granic

Borba proti koroškemu deželnemu glavarju

Celovec, 30. januarja.

Gozdar Štefan Durchschlag je bil pred časom izročen deželni umobolnici v Celovcu. To je vzbudilo veliko vznemirjenje po vsej deželi, ostro se je komentiralo to in padali so hudi očitki na deželnega glavarja Šumija. *Gozdar Durchschlag iz Paterniona je namreč obdolževal funkcijonarje gozdarske službe kaznivih dejanj in spravljal je v zvezo s temi uradniki tudi deželnega glavarja.*

V deželnem zboru so vprašali zastopniki meščanskih strank deželnega glavarja, kaj in kako je z Durchschlagovo zadevo, ki še vedno razburja prebivalstvo. «Kärntner Tagespost» je obdolžila deželnega glavarja in vlado, *da sta izrabljala gozdni zakon v korist veleposestnikov.*

Prizadeti so mislili, da se bodo te nečedne reči s časom nekoliko zakrile in potem pozabile, ali Durchschlag je zopet prišel na dan. Posrečilo se mu je, da je pobegnil iz umobolnice ali baš ko je hotel nastopiti kot govornik pred veliko množico, ga je policija prijela in odpeljala nazaj v bolnico. To je povzročilo zopet veliko razburjenje po deželi.

Italijani radi pomagajo netiti spore in nezadovoljstvo v Koroški pokrajini. Zato se vedno vmešavajo v notranje deželne stvari in tako so pograbili tudi očitke proti deželnemu glavarju. Italijanski oficir Vici je javno iznašal obdolževanja proti deželnemu glavarju Šumiju. Tudi to je prispevalo k naraščajoči zahtevi v najširših krogih, *da mora deželni glavar nemudoma odstopiti.* V Beljaku je policija razbila zborovanje, na katerem se je hotelo oživljati vse, kar se godi pod Šumijevim režimom. Ljudstvo je prepričano, da govori Durchschlag resnico in da gre za stvari, ki smrdijo. Izrabljanje gozdnega zakona v korist bogatih veleposestnikov je stvar, o kateri se širijo najraznovrstnejše vesti in govori se o velikih vsotah. Dežela trpi pod slabim gospodarstvom, pomanjkanje in beda pod krovom koroškega ljudstva narašča, in v takih časih se čuje o zlorabah s strani gospode na visokih mestih!

S polomom Kärntnerbanke se je združevalo ime deželnega glavarja. Sedaj je vmešano v obdolževanja glede gozdnega zakona in tudi v *nov polom v Beljaku. Tamkajšnja trgovska in obrtna banka je zaprla svoj urad.* Naval na banko je bil ogromen in vlada je v svoji takošnji seji sklenila, da se mora banki pomagati. Ko se je v Celovcu raznesel razglas o težavah v Beljaku, so pridrli ljudje v urad celovške Trgovske in obrtne banke. Tudi tukaj hoče vlada pomagati, da se banka vzdrži. Pravijo, da je polom Trgovske in obrtne banke posledica poloma Kärntnerbanke.

Ime Šumi je danes na jeziku vse koroške dežele in ne izgovarja se baš s spoštovanjem. Razburjenje med prebivalstvom narašča. Politični položaj je napet in z veliko skrbjo gledajo na vodilnih mestih v bodočnost. Pod takimi nečuvenimi razmerami v deželi trpi posebno hudo naše slovensko ljudstvo.

p— *Hiše za državne uradnike.* Izredni komisar za upravo goriške pokrajine dr. Pascoli je odobril najetje posojila v znesku L 1.200.000 v prilog nacijonalnemu zavodu za zidanje hiš državnim uradnikom.

p— *Deveta delovna ura* se dovoljuje industrijskim, trgovskim in poljedelskim podjetjem po dekretu zakona z dne 30. VI. 1926. Sedaj so objavljeni predpisi za aplikacijo tega zakona. Delovni urnik se sme zvišati samo v slučajih, ki jih sporazumno določijo uradno priznana sindikalna udruženja delodajalcev in delavcev. Povišek plače za deveto delovno uro je označen v znaku.

p— *Svečnica.* Goriška Zveza trgovcev je razglasila, da se dan 2. februarja ne smatra za praznik in zato ostanejo na Svečnico trgovine odprte, kakor na delovne dni.

p— *Umrl je* v Gorici znani industrijalec Odon Lenassi, ki je imel svoj čas podjetja v Solkanu.

p— *V Ločniku* pri Gorici so podpisali liktorskega posojila 242.500 lir.

p— *Pulski ribiči.* Nad 500 ribiških bark deluje zlasti po leti v morju okoli Pule. Na leto prinesejo ribiči na trg okoli 500 tisoč kg rib, od teh jih oddajo 15 odst. v tvornice v Puli in Fasani. Tako je poročal na sestanku v ministrstvu za narodno gospodarstvo v Rimu odposlanec Pule Jakob Ambrožič.

p— *Odpuščena je* iz službe gospodična Vekoslava Pinderle, učiteljica v Buzetu.

p— *V Trstu je liktorsko posojilo doseglo* 45 milijonov lir v gotovini; v liktorsko posojilo se računa tudi 35 milijonov lir, ki jih je Trst imel v državnih papirjih pa so sedaj prenešeni v liktorsko posojilo.

NOGAVICE

TRADE MARK

z znamko in žigom

ALS

„KLJUČ"

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

O Pust! ki tolikim želodce skvariš,
uspehov svojih dolgo se ne veseliš
Florjan, ki vedno zvest je nam tovariš,
ozdravi vse, še prej, ko si Ti to želiš.

FLORIAN

Edina izdelovalnica

E. Jeras in drug, Ljubljana-Moste.

Sokol

Za Sokolski dom v Mariboru. Mariborski Sokol ima svoj posebni odsek za zgradbo Sokolskega doma, ki zadnja leta uspešno in marljivo deluje. Posebno lep uspeh in napredek v blagajni je pokazal odsek preteklo leto. Saj je vrgla sama tombola 45.431 Din čistega dobička. Nabiralci so bili vedno na delu, celo naraščajniki. Naraščajnik Vladimir Sernec je nabral sam 1829.40 Din in Mira Pipanova 141.60 Din. Posojilnica v Narodnem domu je prispevala 10.000 Din. Priglasilo se je 50 članov, ki so podpisali in deloma že vplačali «gradbene kamne» po 200 Din. Tudi notranje delo odseka je odgovarjalo denarnim uspehom: imeli so 27 rednih sej in še več sestankov ob priliki raznih prireditev. In tako je narastla blagajna odseka za zgradbo Sokolskega doma v letu 1926. kljub kritičnim gospodarskim razmeram za častno vsoto 233.738.06 Din. Skupni premoženjski izkaz odseka pa je znašal koncem leta že 340.036.86 Din. Če bo šlo tako naprej, se bo Maribor kmalu ponašal s svojim reprezentančnim Sokolskim domom. Ravno zadnji dogodki so pokazali, kako nujno potrebuje Maribor svojega nacijonalnega ognjišča. Odseku načeluje kot predsednik bančni podravnatelj V. Jiroušek, blagajniške posle pa vodi Leopold Haller. Vsem sotrudnikom iskrene čestitke k uspehu, pa naprej po začrtani poti do zmage!

Mariborski Sokol je položil obračun za svoje plodovito delo v letu 1926. na svojem občnem zboru v nedeljo dopoldne v mali dvorani Narodnega doma, ki je bil zlasti s strani mladine izvrstno obiskan. Zbor je vodil starosta br. Boštjančič na podlagi tiskanega «Izvestja», ki ga je Sokol izdal pred občnim zborom z lepimi preglednimi poročili tajnika Sile, načelnika Dekleve, blagajnika Kovača, prosvetarja Trčka, knjižničarja Hrena, komisarja godbenega odseka Jenka, odseka za gradbo Sokolskega doma predsednika Jirouška in Črnka za odsek v Jarenini ter Alojza Črnača za odsek Sokola na Pragerskem. Vsa poročila so dokazala smotreno delo mariborskega Sokolstva. Občni zbor je trajal ob stvarni debati bratov in sester do poldneva. Posebno razveseljiv razmah je pokazala letos telovadba in pa gradbeni odsek. Z majhnimi izpremembami je bil izvoljen zopet stari odbor s starosto dr. Boštjančičem in posebno v znak letošnje proslave 20letnice mariborskega Sokola izmed njegovih ustanoviteljev za podstarosto znani mariborski narodni delavec, br. Franjo Majer, trgovec z manufakturo na Glavnem trgu. Prepričani smo, da bo novi odbor zlasta s svojim intenzivnim notranjim sokolskim delom častno proslavil letošnjo 20letnico.

PREDNAZNANILO:

Paul Richter

Vladimir Gaidarow

«ELITNI KINO MATICA»

Sport

Razpis smuškega tekmovanja za prvenstvo Slovenije v dneh 5. in 6. februarja 1927.

V dneh 5. in 6. februarja razpisuje JZSS tekmovanje za prvenstvo Slovenije, in sicer v Mojstrani. Tekmuje se prvič v naši državi v kombiniranem tekmovanju, ki sestoji v tem, da se ocenjujejo doseženi uspehi v smuškem teku na 18 km in v skokih raz skakalnice skupno ter postane prvak Slovenije oni, ki doseže največje število točk.

Tekmovanje je razdeljeno na dva dni ter se vrši tekma na 18 km v soboto, in tekma v smuških skokih pa v nedeljo dopoldne. Poleg skupnega tekmovanja se ocenjuje tudi vsaka posamezna disciplina, vsled česar je mogoč start tudi le v eni ali drugi disciplini sami. Osobito opozarjamo na to one, ki žele skakati, da se morejo udeležiti skakanja, ne da bi bilo potrebno startati na 18 km. Start na 18 km je potreben le za kombinirano tekmovanje, to je za naslov prvaka Slovenije.

Prijave je priposlati s prijavnino 10 Din do najkasneje 4. t. m. opoldne na naslov g. Ivo Komar, Prešernova ulica. Za prireditev se bo preskrbela ugodnost polovične vožnje. Posebna določila so:

Tekma v kombiniranem smučanju za prvenstvo Slovenije. Tekma se vrši na 18 km dne 5. februarja in v skokih dne 6. februarja ter se ocenjuje po tekmovalnih pravilih JZSS po točkah. Udeležba je dovoljena vsem v Savezu verificiranim tekmovalcem, ki so člani klubov na ozemlju Slovenije. Tekmuje se v okolici Mojstrane, start in cilj v Mojstrani. Pričetek tekme ob 15. popoldne. V nedeljo ob 10. dopoldne skakalne tekme raz skakalnico v Mojstrani. Zmagovalec dobi naslov Prvaka Slovenije v kombiniranem tekmovanju za l. 1927 in kolajno. 18 km tekma se bo ocenjevala tudi posebej ter prejmejo prvi trije tekmovalci kolajne.

Damska tekma za prvenstvo Slovenije na daljavo 5 km. Start v Mojstrani 6. februarja ob 8.30 zjutraj. Ostali pogoji kot zgoraj. Zmagovalka prejme naslov: Prvakinja Slovenije v smučanju za l. 1927 in kolajno. Vodstvo tekme: Savezni predsednik dr. Souvan. Prireditelj JZSS.

Vse te prireditve se smatrajo istočasno kot slavnostna otvoritev skakalnice v Mojstrani ter bodo nudile vsemu občinstvu obilo užitka. Vrh tega bodo to prve tekme na veliki, moderni skakalnici, ter bo imela publika dovolj prilike diviti se drznim skokom naših skakalcev.

SK Ilirija (ženska sekcija). Današnji trening odpade radi praznika. Jutri se vrši trening v Kolizeju, za vse članice. Odsotnost se opraviči le v res nujnih slučajih. V soboto trening v telovadnici za I. skupino. K treningom se pozivajo predvsem sestri Tratnikovi, Koželova in Privškova. — Načelnik.

Motoklub Slovenija v Ljubljani naznanja, da ima svoj izredni občni zbor v sredo dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji «Ljubljanski dvor». — Odbor.

Beseda naprednjaka z dežele

Po volitvah v oblastne skupščine so klerikalci zlili v «Slovencu» svoj žolč jeze na nas demokrate. Opsovali so nas prav po «katoliško» ter nas proglasili za zaostali element, zaplankano liberalno gospodo itd. Vse te lastnosti, zlasti pa zaostalost, nerazsodnost in nepreudarnost imajo klerikalci med volilci v svojih vrstah, posebno na deželi. Vsi oni, ki nič ne mislijo s svojo glavo, gredo za klerikalci čez drn in strn ter bi volili, če treba na ukaz župnišča tudi farovško metlo. Premnogim klerikalnim volilcem manjka žal duševne zmožnosti, da bi razsodili in se prepričali, za kaj se gre pri volitvah. Politikujoča duhovščina jim je udahnila trdno prepričanje, da gre pri volitvah za vero in seveda pri tem tudi za njegovo srečo na zemlji, da mu bo rodilo polje, imel srečo pri živini in po smrti pa večno rajsko veselje, katerega bi zapravil, ako ne bi šel za svojim dušnim pastirjem tudi v političnih zadevah. Tako si misli večina kmetskih volilcev klerikalne stranke. Vmes so seveda tudi taki, ki vsled svoje nadarjenosti in tudi večje zmožnosti izrabljajo nezavedne volilce in klerikalno stranko samo, v svojo osebno korist. Sem spada ogromna večina klerikalne inteligence, ne samo na deželi, ampak tudi v mestih.

Da ne bi med pristaši klerikalne stranke vendarle zmagala razsodnost, klerikalni kolovodje umetno vzdržujejo sovraštvo proti naprednjakom, katere v cerkvi in izven nje, v svojem časopisju, opisujejo kot izprijene elemente, ljudi brez vere in morale ter jim pripisujejo vse slabe lastnosti — ki jih premnogi izmed njih sami imajo.

Naši somišljeniki in volilci na deželi so večinoma preprosti, a zavedni kmetski možje in fantje, ki mislijo s svojimi možgani, znajo presoditi za kaj gre pri volitvah in da ima vera, odnosno cerkev vso drugo pot in namen v tem in onem življenju. Ti dobro ločijo in razločujejo, v katerih strankah je resnica in pravo delo. Njim ni neznana preteklost našega naroda, oni razumejo pomen sedanjosti in dolžnosti državljana svobodne lastne države. In znajo dobro ločiti besedo in dejanja. Zato s skepso poslušajo, kako SLS tarna čez državna gospodarska bremena in obljublja vse mogoče, o cerkvenih bremenih, ki našega kmeta nič manj ne težijo, pa ne črhne besedice in tudi ne obljublja nobenega olajšanja. Oni primerjajo, kaj sami v «Domovini» čitajo in kaj potem s prižnice o isti «Domovini» slišijo. Oni se zavedajo, da niso nič slabši kristjani, nego pristaši SLS. In zato vse dobro presodijo ter se trezno odločijo.

Mi naprednjaki nismo nikaki stari liberalci. Je to čisto nov rod, vzgojen in doraščen v novih demokratskih in naprednih mislih. Če so tudi ti volilci v pretežni večini preprostega kmetskega in obrtnega stanu, prekašajo v politični zavednosti in stanovitnosti velikomestnih inteligentov, posebno one SLS. In ti odločni podeželski možje in fantje se ne boje in ne strašijo nobenih groženj in pretenj v političnih zadevah. V vsaki občini, bodisi še v takih hribih, jih je že večje ali manjše število. In to v krajih, kjer se pred leti niti na tihem ni smelo misliti o kaki napredni stranki, ne da bi s prstom ne kazali za njim: Poglejte, ta je že pogubljen! Da, kolo časa se vrti, časi se menjajo in ž njimi tudi ljudje. To je, kar vas klerikalce peče, grize in skeli, ker niste več neomejeni gospodarji čez vse ljudi v političnih vprašanjih. Časi, ko je gospod župnik oznanil pred volitvami, da naj prineso volilne listke ali glasovnice v župnišče v popis, so za vedno minuli.

Znano je, da v takozvanih dekanijskih duhovskih konferencah zavzamejo večino časa razgovori in posveti, kako zatreti naprednjake na deželi. Župnik ali kaplan, ki se izkaže z najmanjšim procentom «liberalcev», velja za najvnetejšega, najvestnejšega in najgorečnejšega duhovnika, četudi je njegovo življenje drugače vse prej kot krepostno. Od zgoraj se žene duhovnika v politiko. Bodi neizprosen klerikalec, pa so ti vsi grehi odpuščeni . . . Odtod tudi ves ta srd in gnev, laži in obrekovanja na naprednjake na deželi v katoliških listih z vsakovrstnimi psovkami, primki in grdimi lastnostmi, od tod teror politikujoče duhovščine. Čim slabši je duhovnik, tem vnetejši je političar.

Toda vsa gonja, ves teror nas ne bo spravil iz ravnotežja, pač pa daje nam naprednjakom na deželi poguma, da čvrsto korakamo naprej do zmage. Pri nas je resnica in poštenje.

Kmet-naprednjak.

„KUVERTA" d. z o. z.
konf. tvornica papirja
Vožarski pot 1. **Karlovska cesta 2**
Stalna zaloga kuvert vseh velikosti, plačilnih vrečic, aktovk. Cene nizke! kuvert z okenci itd. Blago solidno!

Domače vesti

Inseratni oddelek posluje danes za stranke od 9. — 11. dop.

• **Nov narodni poslanec.** Namesto v Zagrebu umrlega narodnega poslanca dr. Jospa Vandekarja (člana HSS) pride v narodno skupščino kot namestnik Roko Petković iz Gornje Lastve. Dr. Vandekar je bil izvoljen v Metkoviću.

• **Šef generalštaba v avdijenci.** Šef glavnega generalštaba armijski general Petar Pešić, je bil predvčerajšnjim od kralja sprejet v dalji avdijenci.

• **Promocija.** Na ljubljanski univerzi sta bila dne 1 februarja promovirana za doktorja prava višji policijski nadzornik gosp Josip Dobrošek s Pohorja in tajnik tehniške fakultete g. Joso Jurković iz Colnejev pri Pari pri Kostelu.

• **Iz zdravniške zbornice za Slovenijo.** Dr Karel Pečnik, zasebni zdravnik v Sečovem pri Rogaški Slatini, se je izbrisal iz imenika zdravniške zbornice za Slovenijo

• **Razpis službenih mest.** Pri okrožnem sodišču v Mariboru se odda podpredsedniško mesto. Prošnje naj se vlože do konca februarja pri predsedništvu omenjenega sodišča. — Na ženski javni bolnici v Novem mestu se razpisuje sekundarijska služba z mesečno plačo 1500 Din, prostim stanovanjem in prosto oskrbo. Prosilci, dosluženi stažisti naj vložé prošnje do 20. februarja pri zastopu zdravstvenega okrožja v Novem mestu.

• **Iz uradnega lista.** »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja pravilnik o voznih ugodnostih na železnicah in ladjah v državni eksploataciji, izdan na podstavi pooblastitve v členu 125 finančnega zakona za proračunsko leto 1926-27, naredbo velikega župana mariborske oblasti glede nedeljskega počitka v Medjimurju in pregled zastopnikov naše kraljevine v inozemstvu in inozemskih zastopnikov v naši državi.

• **Z naših univerz.** Na poslednji seji univerzitetnega sveta beograjske univerze so bili izvoljeni za stalne profesorje naslednji kontraktualni profesorji: dr. Mihajlo Čubrinski za rednega profesorja na pravni fakulteti v Subotici, Jakob Hlitičijev in Vladimir Farmakovski za redna profesorja na tehnični fakulteti v Beogradu in dr. Milan Prelog za rednega profesorja na filozofski fakulteti v Skoplju. Kontraktualni profesor ljubljanske univerze dr. Aleksander Bilimović je imenovan za stalnega rednega profesorja.

• **Iz državne službe.** Rudarski administrativni revident Ivan Češmiga, je premeščen od okrožnega rudarskega urada v Celju k rudarskemu glavarstvu za Slovenijo v Ljubljani. Komisar za agrarne operacije mariborske oblasti Ivan Pokorni je pomaknjen v 7. skupino I. kategorije.

• **Normaliziranje tovornih avtomobilov v Jugoslaviji.** Od prevrata sem je ostalo v naši državi dosti tovornih avtomobilov naj raznovrstneših tipov različnih tvrdk kot vojni plen, kateri se je razdelil in razprodal. Pri popravilih teh avtomobilov so se pa vedno pojavile težkoče, zlasti ker nihče ni imel na zalogi rezervnih delov tako različnih tipov. Na račun reparacij je dobivala država zopet nove tipe od raznih nemških tvrdk, kar je zopet pomnožilo mnogovrstnost a pri tem so bili ti avtomobili še posebno dragi. Od strani privatnikov se po vojni še ni uvozilo veliko novih tovornih avtomobilov. Raznolikost tovornih avtomobilov ni le s splošno gospodarskega, temveč tudi še posebej z državnoobrambnega stališča zelo važen problem, za katerega se zlasti vojna uprava vedno bolj interesira. V najnovejšem času je vojno ministrstvo sklenilo uvesti v naši vojski nekaj enotnih tipov ter se je tehnična komisija odločila za tipe tovornih avtomobilov tvrdke »Renault«, ker so zgrajeni zelo solidno, imajo prvovrstno jeklo, močan motor, kateri je vrhu tega še zelo ekonomičen. Tudi tanki naše armade so izdelek te svetovne firme. Cena francoskim vozovom je danes mnogo ugodnejša od nemških, avstrijskih in drugih izdelkov. Ravnotako poštno ministrstvo ne namerava več nabavljati poštnih avtomobilov na račun reparacij, ampak hoče iste nabaviti ofertalnim potom ter se vrši licitacija za 60 poštnih avtobusov že meseca svečana v Beogradu.

• **Izpremembe v naši vojski.** S kraljevim ukazom so odlikovani: divizijski general Ljubivoj Barjaktarović z redom Sv. Save prvega razreda; divizijski general Panta Grujić z redom Karagjorgjeve zvezde 2. razreda; divizijski general Dragotin Milutinović z redom Belega orla 2. razreda; divizijski general Dragoljub Lazarević, artilerijsko-tehnični brigadni general Gojko Gjurić in sanitetni brigadni general dr. Emil Jovanović z redom Sv. Save 2 razr.; pehotni polkovnik Božidar Janković, artilerijski polkovnik Danilo Gatalo in konjiški polkovnik Stevan Švabić — redom Belega orla 3. razreda; pehotni polkovnik Vasa Ganjić, inženjerski polkovnik Ljubomir Maksimović, sanitetni polkovnik dr. Janko Šavs, dr. Armin Martinis in dr. Aleksander Rubinstein ter podpolkovnik administrativno - ekonomske stroke Milan Gavrilović z redom Sv. Save 3. razr.; administrativni polkovnik ekonomske stroke Cvetko Čolaković z redom Sv. Save 4. razreda. Vsi ti odlikovani oficirji so istodobno tudi upokojeni. Razen teh so še upokojeni: divizijski general Dušan Cvetković, brigadni general Dimitrije Pajić in veterinarski major Maks Markstein.

• **Sedež Zveze mest prva tri leta v Zagrebu.** Kakor se nam dodatno iz Zagreba poroča, bo za prva tri leta izvoljen za predsednika Zveze jugoslovenskih mest zagrebški župan arhitekt Heinzel in bo za to dobo Zagreb sedež Zveze. Načelno je bilo sklenjeno, da more biti sedež Zveze samo Beograd, Zagreb ali Ljubljana. Kongres bo sklican na dan 10. aprila. Po predlogu predsednika beograjske mestne občine dr Kumanudija je konferenca nadalje sklenila, da v Zvezi ne morejo zastopati mest komisarji, marveč samo izvoljeni zastopniki mest.

• **Nagrade za rešitev novoletne križanke.** Ljubljanski reševalci, ki jim je žreb dodelil nagrade, dobe knjige od četrtka 3 t. m. popoldne dalje v knjigarni »Tiskovne zadruge« nasproti glavne pošte, vsem ostalim pa pošlje »Tiskovna zadruga« knjige po pošti.

• **Pobijanje raka v Jugoslaviji.** Za januarsko številko »Liječniškega vjesnika« je primarij bolnice v Brežicah dr. Josip Cholewa napisal članek pod naslovom »O udruženjima za iztraživanje i suzbijanje karcinoma«, v katerem opisuje bolezen raka v drugih državah ter udruženja ki so nastala za pobijanje te bolezni. Dr. Cholewa je sestavil statut za ustanovitev takega udruženja v Jugoslaviji. Izvoljen je tudi že pripravljalni odbor »Jugoslovenskega udruženja za pobijanje raka«, čegar člani iz Slovenije so naslednji zdravniki dr Derganc, dr Cholewa in dr Zalokar. Informacije o tem udruženju daje dr. Cholewa v Brežicah.

IV. SPORTNI KARNEVAL
SE BO VRŠIL
V NARODNEM DOMU
5 FEBRUARJA 1927

• **Konec stanovanjske zaščite.** Glede na naš članek z dne 20. t. m. z navedenim naslovom nam piše Višje stanovanjsko sodišče v Zagrebu: »Ni res, da pritožbe proti odredbam stanovanjskega sodišča v Mariboru obležé pri Višjem stanovanjskem sodišču v Zagrebu, odkoder že tri mesece ni nobenih rešitev; in ni res, da počivajo celi kupi pritožb v Zagrebu, ker baje ni več kredita za dijete sodnikov; marveč je nasprotno istina, da je Višje stanovanjsko sodišče rešilo in odposlalo prvostopnemu sodišču v Mariboru v novembru p. l. 27, v decembr p. l. 14, a v januarju t. l. do 19 januarja 20 svojih rešitev«.

• **Nepričakovana požrtvovalnost naših ameriških rojakov.** Uprava lista »Glas Naroda« je zopet poslala za poplavljence ljubljanskemu oblastnemu odboru »Rdečega križa« v štirih čekih znesek 824.27 dolarjev. Razen tega je tudi uprava »Nove dobe« poslala v isto svrho nadaljna dva čeka po 25 in 21.65 dolarjev. V prvi vsoti je vštet znesek dolarjev 372.87 kot prebitek prireditve newyorških Slovencev, ki so po svojih pevskih društvih »Danica«, »Domovina«, in »Slovan« priredili v Newyorku koncert. Požrtvovalni odziv naših rojakov presega res naše najboljše pričakovanje. Zavednost in domoljubje naših ameriških Slovencev mora ganiti vsakogar. Bodi tudi javno vsem cenjenim darovalcem in prirediteljem zlasti pa upravi »Glas Naroda« tem potom izrečena najprisrčnejša zahvala. Vse priznanje pa gre tudi bančnemu podjetju Franka Sakserja v Newyorku ki vse dolarske čeke izstavlja brezplačno in je v korist poplavljencem s tem prihranjena prav izdatna svota. Prejeti zneski se bodo v najkrajšem času porazdelili med prizadete, pri čemer se bodo upoštevale vse posamezne želje darovalcev. — Ljubljanski oblastni odbor »Rdečega križa« SHS v Ljubljani.

LOVCI!
CYANKALI - kapsule
najučinkovitejši strup za roparice. Kos Din 6. Strychnin original Merck v stekleničicah po 5 in 10 gramov. Fosforna pasta. Dobi se vse sveže v drogeriji Sanitas, Celje ali pa v Ljubljani, Prešernova ulica 5.

• **Smrtna kosa.** V visoki starosti 89 let je umrl dne 31. januarja po vsem radovljiškem in Kranjskem srezu dobro znani lovec, g. Anton Dovžan p. d. Blekov boter ali pa oče. Pogreb bo danes, ob 11. dop. na farno pokopališče na Dobravi pri Kropi. — Včeraj je preminula v Ormožu gospa Marija Klavora, roj. Gorjup, poštna uradnica, hčerka posestnice in gostilničarke pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah, gospe Marije Dimnik. Pogreb bo dne 3. t. m. ob 15. uri izpred hiše žalosti na župno pokopališče pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah.

• **Za »Dr. Rybařev fond«.** V počaščenje spomina blagopokojnega g. dr. Rybařa je daroval g. dr. Viktor Gregorič v Novem mestu Jugoslovenski Matici znesek Din 100. — Iskrena hvala.

• **Književna tombola Jugoslovenske Matice.** Žrebanje številk III. književne tombole je preneseno in se vrši nepreklicno po sledečem redu: 4. marca in 11. marca za ambe, 18. marca za terne, 25. marca za terne in kvaterne, 1. aprila za kvaterne in činkvine, 8. aprila za činkvine, 15. aprila in 22. aprila za tombole. Tombolske tablice à 3 Din so na prodaj pri vseh šolah in vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji, v Ljubljani v Novi založbi, Tiskovni zadrugi, trafiki Sever in v pisarni Jugoslovenske Matice, Šelenburgova ulica št. 7-II.

PLESNA VAJA
star. org. S. J. S. U. Preporoda
se bo vršila
v sredo dne 2. t. m. ob 8. uri zvečer v Napr. dijašk. domu. (Arena Nar. dom.)

• **Drzen vlom v poštni urad v Št. Jurju ob juž. železnici.** Kakor nam poročajo iz Celja, so vlomili od sobote na nedeljo ponoči doslej še neznani uzmoviči v prostore poštnega urada v Št. Jurju ob juž. železnici. Poštni urad je nastanjen v poslopju g. Praunseisa. Izpodkopali so zid, iz česar se da sklepati, da je bilo več tatov na delu. Presenečenje pa je moralo biti precej veliko, ker razun poštnih znamk v vrednosti okrog 100 Din niso našli v prostorih nobenega denarja in drugih vrednosti. Poštni uradnik jih je namreč iz previdnosti vzel s seboj. Za drznimi tatovi je bilo uvedeno takoj primerno zasledovanje, ki pa je za enkrat še brezuspešno.

• **Smrtno ponesrečil.** V nedeljo, dne 30. jan. se je ob 13. smrtno ponesrečil na kolodvoru Jesenice vlakovodja Ivan Hladnik. Pred odhodom njegovega vlaka se je hotel še prepričati, če je vse v redu. Pri pregledovanju pa je najbrže preslišal za hrbtom prihajajoči stroj, ki ga je zadel, da je padel tako nesrečno, da je po par minutah izdihnil. Bil je vzoren služabnik, zapušča 17 letnega sina in žalujočo ženo.

• **Gripa v Južni Srbiji.** Gripa, ki je razširjena že po vsej Evropi se je pojavila tudi v Skoplju. Z ozirom na nehigijenične razmere grozi Južni Srbiji in Macedoniji velika nevarnost. Umrljivost znaša približno deset odstotkov.

• **Kako se je dolžnik rešil upnika.** V selu Latkoviću v kolubarskem okrožju je bil zemljoradnik Lučić dolžan posestniku Milutinu Perišiću 25.000 Din. Ko je prišel te dni Perišić k Lučiću po denar, je dolžnik svojega upnika opijanil ter ga potem, ko ga je spremil preko nekega potoka, s kladivom udaril po glavi in vrgel v potok, kjer je nesrečni upnik utonil. Lučić je bil aretiran

? Na pustno nedeljo ?
27. februarja 1927
„V UNIONU"
2 66

O R A D O
R radioaktivno R
A masažo A
D izvršuje salon D
FEITICH - FRA. KHEIM
O R A D O

• **Poskušen samomor.** V Zakladno bolnico v Zagrebu so v nedeljo prepeljali 25 let starc Marijo Metelko rodom iz Tolmina, uslužbenko v tovarni trikotaže Popila je večjo množino salmijaka zaradi rodbinskih razmer. V bolnici so ji nudili zdravniško pomoč. Upati je, da ostane pri življenju.

• **Zakaj se je švedski pisalni stroj »Halda« tako hitro udomačil?** Pisalni stroj »Halda«, ki je bil komaj pred kratkim pri nas uveden, je že zastopan v bankah, hranilnicah, uradih, odvetniških pisarnah, tovarnah in trgovskih kontoarjih. To hitro razširjenje je pripisovati izredno lahkemu in rahlemu udarcu tipk, izborni konstrukciji in prvovrstnemu švedskemu materijalu. Generalno zastopstvo za vso Jugoslavijo Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon št. 100. 178

• **Chipre krema** Calderara je najboljša 60

• **Za predpustne prireditve** priporoča: konfete, serpentine, kotiljone, papirnate čepice girlande in krep-papir za razno dekoriranje tvrdka M. Tičar, Ljubljana, Šelenburgova ulica 1, in Sv. Petra cesta 26. Društvom popust. 175

• **Vaša dobra znanka** iz predvojnih časov je ržena kava. Danes jo dobite v vsaki trgovini. Žika ji je ime.

ITO zobna pasta najboljša

• **Pri prehlajenju,** nahodu, vnetju vratu, slabem živčevju, trganju v udih je zelo dobro skrbeti v prvi vrsti za redno in dobro prebavo, katero dosežete, ako pijete pol kozarca naravne Franc Jožefove grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik je Franc Jožefova grenčica najbolj priporočljiva in uspešna. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. 69

Bliža se konkurz
banke
Pat & Patachon
Dvignite pravočasno svoje vloge.
Danes se uraduje dopoldne ob pol 11., popoldne pa ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.
Kino Ideal

Iz Ljubljane

u— **Novinarjem!** Novinarji, redni člani JNU, sekcije Ljubljana, ki še niso poslali fotografij za nove železniške legitimacije se pozivajo, da čim prej pošljejo na naslov predsednika po dve fotografiji in 10 Din v gotovini. — Tajnik.

u— **Ljubljanska porota.** Prvo letošnje zasedanje ljubljanskega porotnega sodišča se prične dne 21. februarja.

u— **Potovanje okolu sveta v 18 dneh.** Opozarjamo občinstvo na današnje filmsko predavanje ZKD »O potovanju okolu sveta v 18 dneh«. Predstava ob 11. je večinoma že razprodana, vsled česar je v interesu občinstva, da poseti že prvo predstavo ob 9.30.

J. N. A. D. «JADRAN»
VII. SLOVANSKI VEČER
POD POKROVITELJSTVOM GE. DR BALTIČEVE, KALAFATOVIČEVE, DR TAVČARJEVE IN ČASTNEGA DAMSKEGA KOMITEJA
V SOBOTO 12. II. 1927 NA TABORU.

u— **Ljubljansko obligacijsko posojilo.** Glede na javen oklic mestnega magistrata ljubljanskega z dne 12. januarja, da naj vsakdo, kdor misli podpisati deleže za 30 milijonske občinske zadolžnice, to je 6% obligacijsko gradbeno posojilo, to brez odloga prijavi mestnemu knjigovodstvu, opozarja z ozirom na važnost te stavbene zadeve. Zadruga ljubljanskih gostilničarjev svoje člane, da se vsakdo po možnosti udeleži podpisovanja tega posojila in svojo odločitev prijavi mestnemu knjigovodstvu. Čim številnejša bo udeležba na podpisovanju deležev, tem sigurnejše bo računati, da se ne bo iskalo v to namenjenih denarnih sredstev pri trošarini in drugih davščinah, ki so v zvezi s hotelsko in gostilničarsko obrtjo.

u— **Srebrna poroka.** Danes praznuje g. Matej Terček s svojo soprogo Marijo 25 letnico svoje poroke. Iskreno čestitamo.

— 16. FEBRUARJA 1927 —
I. reprezentančni ples
SLUŠATELJEV LJUBLJANSKE UNIVERZE. UNION.
Il seja celokupnega damskega komiteja za I. reprezentančni ples bo v **petek 4 t. m. ob 15.30** v damski sobi kavarne Emona. Vabil za to sejo ne bomo razpošiljali!

u— **Za koncert vijolinskega virtuoza Vaše Prihoda,** ki se vrši jutri v četrtek, dne 3. februarja ob 20. v Unionski dvorani vlada v našem mestu v resnici izredno zanimanje. To dokazuje najbolj predprodaja vstopnic, ki se vrši v Matični knjigarni. Vse čestilce slavnega umetnika opozarjamo, da je to edini njegov koncert ki se vrši v letošnji sezoni v Ljubljani, kajti slavni umetnik odpotuje takoj naslednji dan v Zagreb ter je vezan potem na daljšo koncertno turnejo po Evropi. 3016

u— **Rezervni oficirji,** člani ljubljanskega pododbora, se opozarjajo, da se vrši 3. redni letni zbor pododbora v pondeljek dne 14 februarja ob 20. uri v salonu restavracije »Zvezde« v Ljubljani. Kongresni trg 1. Eventualne predloge za dnevni red je poslati upravi pododbora do 13. februarja. Uprava pododbora.

u— **Kolizejski oder** priredi danes v prostorih restavracije »pri Levu« veseloigro »Scapinove zvijače«. Po igri prosta zabava in ples.

u— **»Ženski Pokret«** vabi svoje članice na sestanek v damski sobi kavarne »Emona« v petek 4. t. m. ob 17. uri. Predava gospodična Alojzija Štebi o temi »Žena v javnem življenju«.

u— **Društveni sestanek Svete Vojske** bo v četrtek ob 20. uri v klavirski sobi moškega učiteljišča. Na sporedu je: predavanje in razgovor o predlogih za občni zbor. Sestanka naj se zanesljivo udeleže vsi člani in članice! — Dramatični odsek »Svete Vojske« priredi v nedeljo, dne 6. februarja ob pol 20. uri v Rododelskem domu akademijo z izbranim sporedom. Uprizorila se bo ob tej priliki dramska vizija v treh slikah, s prologom, godbo in epilogom, ki jo je anlašč za to akademijo spisal g. Mirko Kunčič. Vstopnice so v predprodaji v pisarni »Svete Vojske« na Poljanskem nasipu št. 10.

u— **Policijske prijave.** Od pondeljka na torek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 tatvina, 1 poskus vloma, 1 prestopek obrtnega reda, 1 prestopek hoje po železnici, 3 prestopki pasjega kontumaca in 4 prestopki cestnega policijskega reda. Aretacij je bilo izvršenih 5 in sicer: 1 radi tatvine, 1 radi poneverbe, 1 radi pijanosti in 1 radi tajne prostitucije.

u— **Društvo nameščencev mestnega dohodarstvenega urada v Ljubljani** priredi dne 5. februarja v Mestnem domu svojo II. predpustno veselico. Preskrbljeno je, da se bo vsakdo, ki se potrudi na veselico, dobro zabaval in bo postrežen z izvrstno, ceneno pijačo in jedačo. Začetek ob 8. uri. Ker je čisti dobiček namenjen onemoglim članom društva, vljudno vabi — Odbor. 176

AUTOMOBILI DOPELD
CILINDRI 4 ZAVORE
Kg BENCINA NA 100 KM 1/16 KS
MALA TIPA
ZASTOPSTVO:
R. LUCKMANN
LJUBLJANA, AHACIJEVA

u— **Vrtnice,** nizke, visokodebelnate, vrtnice plezalke, pritlikave marelice, češnje, višnje, divjo trto, lepotično grmičevje, Filder za živo mejo, razne trajnice nudim občinstvu v mestu in na deželi. Sprejemam napravo in negovanje vrtov. Anton Ferant, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg št. 3. 72

u— **Najmodernejše toalete** ter vse za izgotovitev istih si lahko preskrbite pri tvrdki P. Magdič, Ljubljana, ki proti natančnemu naročilu tudi pošlje po pošti. 136

u— **Kolo jugoslovenskih sester v Štepanji vasi** priredi danes ob 18. (6.) pri g. Novaku (Lozarju) v Štepanji vasi »Valčkov večer«. Brez vstopnine.

u— **Venček učiteljiščnikov** bo v četrtek dne 3. februarja v veliki dvorani Nar. doma. Plesni redi se dobe na Svečnico dopoldne in četrtek popoldne v Narodnem domu. — Odbor. 153

u— **Najljubljenejša plesna prireditev** za Ljubljano so postale popoldanske družabne plesne vaje, ki se vrše **danes na praznik 2 t. m.** ter vsako nedeljo v veliki dvorani **Kazine** ob pol 4. do 7. zvečer pod vodstom priznanega strokovnjaka gosp. **Jenka.** Začetniki se vabijo ob pol 3. v svrho teoretičnega pouka v **Tangu 1927 in Black Bottomu,** za katerega vlada največje navdušenje. 174

u— **Lovci! Cyanin-kapsule** najučinkovitejši strup za roparice. Kos Din 6. Strychnin original Merck v stekleničicah po 5 in 10 gramov. Fosforna pasta. Dobi se vse sveže v drogeriji Sanitas, Celje ali pa v Ljubljani, Prešernova ulica 5.

u— **Črno - bela reduta.** Že parkrat smo opozorili, da so vabila neprenosljiva in da se bo pri dohodu strogo pazilo na to, da ne pridejo na prireditev nevabljene osebe. Medtem smo se uverili, da se je pri dostavi vabil mnogo vabil »izgubilo« in da zaradi tega reklamirajo vabila osebe, ki smo jim jih poslali. — Reklamacije za vabila danes v Areni Narodnega doma pri plesnih vajah ASK Primorja od 15.—19. in v Emoni I. nadstropje od 17.—19. — Odbor črno - bele redute.

Iz Maribora

a— **Mariborsko gledališče** je imelo zopet dva polna vecera v nedeljo pri opereti »Grofici Marici«, ker je gostoval v vlogi Penižka g. Janko iz Ljubljane, medtem ko je v ponedeljek privabila natrpano polno gledališče ga. Ančica Mitrovićeva iz Zagreba, ki je gostovala v opereti »Orlov« kot plesalka Nadja Kovska. Občinstvo jo je obsulo z iskrenimi ovacijami in šopki ter tako jasno povedalo, da je že težko pogrešalo dolgo pavzo ge. Mitrovićeve. Njena temperamentna igra, ples, toalete, z vsem je odlična pevka in igralka fascinirala Mariborčane. Potegnila pa je tudi ostali ansambl za seboj tako, da je bila predstava na višku. Večer je pokazal, da mariborsko gledališče prav nič ne pogreša dr Mühleisnovih Nemcev, ki nočejo prestopiti praga gledališča ob slovenskih predstavah. Treba je le, da uprava končno upoštev zahteve publike in strokovnjakov in angažira malo manj osobja, pa tisto dobro in zmožno.

a— **Češki klub** je imel v nedeljo popoldne v Narodnem domu letni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan. Za prihodnje leto sta bila ob iskreni ovaciji izvoljena za predsednika g. Franjo Bureš in za podpredsednika svetnik Ivan Knop. Ostali odbor je sledeči: tajnik Jiroušek, blagajnik Gintz, zapisnikar Hynek, odborniki: Břen, Kadrmas, Klubička, Komarek, Šnajdr, Grasse, v zabavni odbor: Šámal, šolski referent Kovař, knjižničar Jeřabek, revizorji inž. Bláha in Beneš. Imenom JČ lige so se udeležili zbora tudi tajnik inž. Leben, prof. Špendal in podpredsednik dr. Reisman, ki je pozdravil občni zbor imenom JČ lige, se zahvalil članom Češkega kluba za marljivo podporo in začrtal smernice skupnega delovanja obeh društev za bližnjo bodočnost. Pri slučajnostih so člani Češkega kluba živahno razpravljali o izpopolnitvi svoje organizacije in sodelovanju v raznih mariborskih narodnih zadevah.

a— **Župan izvaja pak'.** Klerikalci in Nemci z radikali vred sicer zelo skrbno prikrivajo skrivnost svojega sklenjenega pakta, vendar pa je začel župan dr. Leskovar pakt že precej očito izvajati. **Udeležil se je občnega zbora mariborskih nemških gasilcev,**

kjer je tudi nemški govoril in se izjavil proti spremembi pravil gasilnega društva, kakor je to zahtevala Zveza jugoslovenskih gasilnih društev in stavila za pogoj za sprejem mariborskih gasilcev v Zvezo. Prof. Majcen je torej prezgodaj napisal zgodovino prvega slovenskega župana v Mariboru.

a— **Učiteljski telovadni tečaj** se prične v četrtek, dne 3. t. m. v dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici, vhod iz Razlagove ulice. Vrši se ob ponedeljkih in četrtkih od 18. do 19. Prinesite telovadno obleko, predvsem pa telovadne čevlje. — Lavrenčič Ivan, telovadni učitelj.

a— **Nemška predstava v mariborskem gledališču.** Na izjavo občinskega svetnika g. dr. Mühleisna v proračunski seji mariborskega občinskega sveta dne 28. januarja češ, »uprava gledališča je baje pristala na nemške predstave pod pogojem, da bi Nemci abonirali vsaj 20 predstav«, je podpisani upravi čast izjaviti sledeče: Uprava Narodnega gledališča v Mariboru ni kompetentna odločevati v tem vprašanju. Zato tudi ni mogla pristati na slične zahteve in se tozadevno tudi ni do nje obrnilo nobeno zastopstvo nemštva v Mariboru. Pač pa je vprašal novinar g. Golob nekoč v kavarni upravnika gledališča, kakšno je njegovo stališče v tem vprašanju in dobil je odgovor, da bi uprava gledališča organizirala nemške predstave, samo če bi dobila za to naredbo občine kot lastnice poslopja ter prosvetnega ministrstva kot nadrejene oblasti, kar je pa oboje precej neverjetno. Če bi pa slučajno vendar le prišlo do tega, potem bi gled. uprava seveda morala pristati, ali samo pod nadaljnim pogojem, da se zavežejo Nemci na abonma, obsegajoč 8—10 nemških dramskih gostovanj tudi 20 do 22 slovenskih glasbenih predstav. Ker torej uprava gledališča ni kompetentna odločati o tem vprašanju, tudi ni mogla pristati na slične zahteve, še manj pa je seveda mogel kdo tak pristanek odkloniti.

a— **Prosta stanovanja.** 1.) Cvetlična ulica št. 29/II., 3 sobe, kuhinja in pritikline od stranke Josip Slavec; 2.) Vrbanova ulica št. 12-I., 1 soba, kuhinja in pritikline od stranke Josip Pelicon; 3.) Ruška cesta št. 29, pritličje, 1 soba s štedilnikom od stranke Elizabeta Perc; 4.) Pobrežje, Cesta na Brezje štev. 28-I., 2 sobi, kuhinja in pritikline od stranke Gašper Zepan.

a— **Združni zbor izvoščkov in avtotaks.** Dne 28. januarja je imela obrtna zadruga izvoščkov, voznikov in imetnikov avtotaks svoj redni letni občni zbor ob mnogoštevilni udeležbi članstva. Zadruga je štela koncem poslovnega leta 85 članov, premoženje je narastlo na več kakor Din 30.000. Občni zbor je sklenil izločiti iz zadružnega premoženja znesek po Din 10.000 kot podporni sklad. Živahno zanimanje so kazali navzoči člani za novo ustanovo Splošne zveze obrtnih zadrug »Samopomoč«, v kateri člani lahko z malim prispevkom zasigurajo svojcem lepo podporo za slučaj smrti. Kakor se je na občnem zboru videlo, bo velika večina zadružnikov pristopila k tej socijalni instituciji. Pri volitvah sta bila izvoljena zadruž. načelnikom oziroma podnačelnikom dosedanja funkcijonarja na tem mestu gg. Hojnik in Nemec. Ostali odbor se je sestavil tako, da so bili izvoljeni po dva odbornika in 1 namestnik iz skupine voznikov, izvoščkov in avtomobilskih posestnikov. Člani so se zelo pritoževali, da oblastva ne zasledujejo dovolj energično neupravičenega obrtovanja; sklenilo se je v tem pogledu ponovno intervenirati na merodajnih mestih. Zborovanju sta prisostvovala gg. mag. svetnik Rodošek in zadružni nadzornik Založnik.

a— **Beethovnov večer v Ljudski univerzi.** Spored prvega Beethovnovega večera v petek, dne 4. t. m. v veliki kazinski dvorani je sledeči: 1.) Kratek življenjepis slavnega mojstra z uporabo skioptičnih slik. 2.) Razlaga in proizvajanje sledečih skladb: a) Sonata op 27 (cis-mol), b) Pesmi iz »Egmonta«, c) Škotske pesmi, č) Romanca za violino, d) Arija iz opere »Fidelio«, d) Klavir-trio. — Izvršujoči so člani graške Uranije. (Operna pevka P. Ulm ter Urania -trio.)

Iz Celja

c— **Redna sestanka članov krajevne organizacije SDS** za Celje mesto in okolico odpadeta ta teden. Prihodnji teden se vršijo zopet redni sestanki članov demokratske stranke.

c— **Izpremenba posesti.** Enonadstropno stanovanjsko hišo na Ljubljanski cesti št. 23 v Celju, ki je bila doslej last gosp. trgovca Werena, je kupil gosp. inž. Marek, višji stavbni svetnik pri srezkem poglavarstvu celjskem.

c— **Prvi lovski ples v Celju, katerega priredi** podružnica Lovskega društva v Celju, se vrši v soboto, dne 5. marca v vseh gornjih prostorih celjskega Narodnega doma. Na to prireditev se občinstvo že danes opozarja.

c— **Prosta stanovanja v Celju v okolišu srezkega poglavarstva celjskega.** V smislu stanovanjskega zakona je razpisanih v okolišu srezkega poglavarstva celjskega 8. v mestu Celju pa 2 stanovanji. Stranke, ki spadajo po stanovanjskem zakonu med zaščitene osebe, se pozivajo, naj v roku 5 dni, to je do 4. februarja do 12. ure dopoldne, naznanijo v pisarni stanovanjskega sodišča, za katero izmed označenih stanovanj se potegujejo.

c— **Počasi se bodo že spametovali,** namreč naši klerikalni in radikalni pomagači Nemcev. Najboljši znak, kako so smatrali celjski Nemci ta ominozen pakt, ki ga je forsiral g. dr. Godnič, je sedanje pisanje nemške »Cillierce«. Tako zagrizeno in hujskajoče je smela ona pisati le še kot »Deutsche Wacht« v predvojni in medvojni dobi. Gospodje, težko, težko boste potlačili one, ki ste jih pomagali dvigniti, kajti dobro si zapomnite, da niso vam pomagali Nemci, ampak vi njim. To konstatiramo, pa makari nam še toliko grozite. Vedno vam bomo zbujali vest.

Sijajni uspeh je dosegla včerajšnja premijera prvega originalnega ruskega filma, izdelanega v sovjetski Rusiji

Poštarjeva hči

po noveli Aleksandra Puškina, ki ga je izdelala filmska tovarna Mežrabpom — Rus v Moskvi.

Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

V glavnih vlogah: VERA MALINOVSKAJA, IVAN MOSKVIN, B. Tamarin, T. Tihomirov, I. Kostromski, V. Aleksandrov.
Režija: J. Moskvin in I. Šeljabušski.

Lepa Danja in veseli kapetan Minsky. — Ljubavna idila. — Otmica. — V. Petrogradu. — Brutalnost kapetana Minskya. — Izgubljena hči. — Proslava ljubavne orgije. — Moč šampanjca. — V snegu in zimi . . . — Umetniška igra. — Krasni naravni posnetki iz Rusije. — Preskrbite si vstopnice. Predprodaja vstopnic od 10 do ½1.

Elitni Kino Matica, najuglednejši kino v Ljubljani. Tel. 124.

Moči se vračajo.

Polagoma od dne do dne, korak za korakom okreva. To je čas, da se pomaga v njegovem napredovanju davajoč oslabljenem organizmu one sestavine, ki so potrebne, da se obnovi in preporodi telo po bolezni.

Rekonvalescenta je treba intenzivno hrani ali dobro paziti, da se mu ne otešča želodec, ki je še slab, in ne prinese težke prebave.

OVOMALTINE

koncentrirana hrana, sestavljena iz glavnih hranilnih snovi jajc, mleka, sadja in kakava služi popolnoma in v vsem dvojestransko. Ona brani organizem v zelo veliki meri, ter mu prinaša najhranilnejše prirodne jedi. Nadalje očuva želodec vseh prebavnih naporov ter vsebuje erment — diastazo, ki istočasno pospešuje prebavo in asimilacijo jedi.

Ovomaltine se dobi v vsaki apoteki in drogeriji po ceni:

100 gr 18·50 Din, 250 gr 36·25 Din.
500 gr 63·25 Din.

Zahtevajte poskusno pošiljatev, sklicujoč se na list, od

Dr. A. WANDER d. d. tovarna farmacevtskih in dijetetnih preparatov ZAGREB, Jurjevska ul. 37.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, 1. februarja 1927. Višina barometra 308.8 m.

Kraj (opazovanja)	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Vrsta padavine ob opazovanju	Vrsta padavine v mm do 7. ure
Ljubljana (dvorec)	7.	758·1	1·4	91	NNE 1	10	sneg	10.6
	8.	758·1	1·4	93	NE 1	10	sneg	
	14.	759·1	2·6	88	SW 0.5	9		
	21.	761·7	1·7	91	SW 0.5	10	megla	
Maribor	8.	758·1	1·0	99	NW 5	10	sneg	1.0
Zagreb	8.	758·8	0·0	97	E 3	10	sneg	
Beograd	8.	759·5	1·0	96	mirno	10	megla	5.0
Sarajevo	8.	760·3	0·0	84	E 3	10		
Skoplje	8.	000·0	0·0	00		0		
Dubrovnik	7.	757·3	10·0	59	E 1.5	9	dež	2.0
Split	7.	757·7	8·0	82	SSE 16	10	dež	0.3
Praha	7.	760·6	2·0	—	WSW 7	2		

Solnce vzhaja ob 7.21, zahaja ob 17.7; luna vzhaja ob 7.26, zahaja ob 15.25.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 3.4 C, najnižja 1.1 C.

Povprečni barometer je danes v Ljubljani nižji za 0.5 mm kot včeraj.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Toplo vreme, v nižinah podnevi nad ničlo, oblačneje, deloma zmerne padavine.

Tržaška vremenska napoved za sredo: Lahni vzhodni vetrovi, nebo oblačno, dež; temperatura od 4 do 5 stopinj, morje nekoliko razburkano.

Gospodarstvo

Odkupovanje tobaka v Hercegovini

Hercegovina je siromašna zemlja, ki živi samo od vina in tobaka. Ako oboje dobro ob rodi, že še gre, toda gorje, ako samo eden izmed teh dveh pridelkov odpove. Takrat nastopi v deželi glad.

Letos je odpovedalo vino, a odpovedal je v precejšnji meri tudi tobak, ki se vrhu tega v Hercegovini plačuje še po zelo nizki ceni. Kaj čuda torej, če ponekod v Hercegovini že danes ljudje gladujejo in da cela dežela s strahom gleda, kaj bo pomladi.

Tobak se je letos v resnici pravočasneje odkupil nego prošlo leto, toda kaj pomaga seljaku, če se mu odkupi tobak, če pa ne dobi denarja za odkupljeni pridelek. Vsaj 80 % sadilcev tobaka prinese po 500 do 1000 kg tobaka «na vago» (na odkupno mesto), pa se vrača s koščkom papirja v roki, toda brez pare v žepu, domov. Pri izplačilu se seljaku odtegne podpora, ki jo je dobil pomladi ob saditvi tobaka, potem zemljiški davek, desetinski pavšal, občinske doklade, cestarina, verska doklada, pristojbina za dovoljenje sajenja itd. Vrh tega se mu odtegne 30 par od vsakega kilograma tobaka za komisijske stroške in 7 % od cele ocenjene vrednosti tobaka kot pavšalni davek na sajenje tobaka. (Ta pavšalni davek se plačuje samo v Hercegovini.) Najtežje je, da se letos ne odtegujejo davki samo za leto 1926., temveč tudi že za del leta 1927. Tako mora seljak letos plačati davke za skoro dve leti.

Beda hercegovinskih sadilcev tobaka traja že tretje leto, samo da je vsako leto vse večja in večja. Leta 1924. je bila slaba letina, pa so se sadilci zadolžili, misleč, da bo drugo leto boljše, toda upanje jih je prevarilo. Letina je bila v resnici neprimerno boljša, toda odkupne cene so bile zato znatno nižje, pa ni moglo biti govora o tem, da se plačajo dolgovi iz prejšnjega leta, temveč samo o tem, da se napravijo novi. Slično je bilo leta 1926., ko je bila vrhu vsega še letina precej slabša od prejšnje. Kje naj seljak vzame denar, da plača dolgove, ko nima dovolj niti za to, da živi.

Hercegovinski sadilci tobaka se pritožujejo, da se plačuje njihov tobak popolnoma po krivici nižje, nego se plačuje v Srbiji in Črni gori. Južnohercegovinski, posebno ljubuški tobak spada po svoji zlatorumeni barvi in po tanki niti med najboljše vrste, zato zahtevajo, da se odkupuje njihov tobak po drugem razredu skupine A kakor južnosrbijanski in vranjski tobak, ker njihov tobak za temi vrstami prav v ničemer ne zaostaja. Na ta način bi se plačal fini južnohercegovinski tobak pa 34 do 38 Din, to je za 6 do 8 Din pri kilogramu dražje nego sedaj.

Tudi se pritožujejo, da se uganja pri odkupu tobaka partizanstvo in da se plača n. pr. enemu po 28 Din, drugemu pa isti tobak po 18 Din ali še nižje. Zato so se pojavili med sadilci špekulanti, ki prekupujejo tobak od drugih, potem pa ga kot svojega dado «na vago» in dosežejo ugodnejšo klasifikacijo.

Sadilci tožijo, da jim še nikdar ni šlo tako slabo, kakor jim gre sedaj, toda vse njihove pritožbe in prošnje so bob v steno. Že jeseni so zahtevali, naj se jim pošlje vsaj 500 vagonov koruze «na upanje», toda do danes niso dobili še niti enega vagona. Mesto koruze so dobili odgovor, da se bo sajenje tobaka v Hercegovini še bolj omejilo, kakor se je že, potem pa naj gledajo, kako se bodo preživljali.

Monopolska uprava trdi, da se ji izvoz tobaka v inozemstvo ne izplača, zato da se bo v bodoče smelo saditi samo toliko tobaka, kolikor se ga doma potroši. V letu 1925. je monopolska uprava odkupila hercegovinski tobak povprečno po 22 Din (od 6 do 46 Din), a na svetovnem tržišču je notiral ta tobak povprečno po 40 Din. Ako se monopolski upravi izvoz pri tej razliki cen ne izplača, potem naj se izvoz prepusti privatni inicijativi in kar ni mogla doseči monopolska uprava, bo dosegel kaj hitro trgovec povprečnih sposobnosti.

Tržna poročila

Dunajska borza za kmetijske produkte (31. januarja). Koncem minulega tedna so bili tečaji v Ameriki nespremenjeni. Tudi v Budimpešti je položaj nespremenjen. Zato se je na dunajskem tržišču razvijal promet zelo mirno. Pšenica je zabeležila malo kupčije. Turščica mirna. Uradne notice nespremenjene.

Dunajski goveji sejem (31. januarja). Dogon 2946 glav; od tega 446 iz Jugoslavije. Cene nespremenjene. Le biki so bili spočetka za 5 grošev pri kg dražji, pozneje pa so zopet popustili. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.50 — 1.80 (izjemno 1.85 — 2.05), II. 1.15 do 1.40, III. 0.90 — 1.10, biki 0.90 — 1.40, krave 0.75 — 1.25 (1.45), slaab živina 0.50 do 0.70 šilinga.

= **Uradni tečaji za februar:** 1 napoleondor 218.80; 1 turška lira 247.30; 1 angleški funt 276.10; 1 dolar 56.70; 1 kanadski dolar 56.30; 1 nemška zlata marka 13.50; 1 poljski zlatnik 6.30; 1 avstrijski šiling 8; 1 belga 7.90; 1 madžarski pengö 9.95; 100 francoskih frankov 226.50; 100 švicarskih frankov 1095; 100 italijanskih lir 246; 100 nizozemskih goldinarjev 2267; 100 rumunskih lejev 30; 100 bolgarskih levov 41; 100 danskih kron 1510; 100 švedskih kron 1513; 100 norveških kron 1443; 100 španskih peset 915; 100 grških drahem 73; 100 češkoslovaških kron 168.50 dinarjev.

= **Odstop guvernerja Narodne banke.** Na seji upravnega odbora Narodne banke v soboto je podal guverner Narodne banke Gjorgje Vajfert demisijo. V smislu pravil bo do nadaljnjega vodil posle podguverner dr. Dragutin Protić.

= **Cena sladkorju popustila.** Iz Zagreba poročajo: Produkcija sladkorja v letošnji kampanji je dosegla okrog 7500 vagonov. Ako prištejemo k temu še 800 vagonov preostalih iz minule kampanje, je torej konzumu na razpolago skupno 7800 vagonov sladkorja. To pomeni, da s to produkcijo najbrže ne bo krita domača potreba, ki je znašala lani 8200 vagonov. Promet na sladkornem tržišču je bil minula dva meseca zelo živahen zaradi tega, ker je vladala na svetovnem trgu tendenca naraščanja cen. Ker pa je medtem nastopilo na svetovnem trgu oslabljenje cen, so tudi naše tvornice znižale cene za 15 par pri kg (na debelo). Kupčija je sedaj precej mirna.

= **Načrt meničnega zakona.** Ministrstvo pravde je razposlalo vsem vseučiliščem, gospodarskim zbornicam in ustanovam nov načrt meničnega zakona, ki je izdelan na podlagi sklepov, sprejetih na poslednji mednarodni konferenci v Haagu. Novi načrt upostavlja enotnost našega menjičnega prava, ki ga spravlja v sklad z zadevnimi zakoni modernih evropskih držav.

= **V trgovinski register** so se vpisale v Sloveniji nastopne tvrdke: «Stanjolka», prva jugoslovanska tvornica za izdelovanje stanjola in stanjolnih kapic za steklenice, d. z o. z. na Jesenicah; Banka Pehani & Ko., d. z o. z. v Ljubljani; Mehanična tovarna oblek, d. d. v Zagrebu, podružnica v Ljubljani; «Vardar», akcijonarsko osiguravajuće društvo u Beogradu, podružnica v Ljubljani. — Izbrisale so se: Harlander & Kovačič na Jesenicah (ker se je tvrdka razdružila); Žitni zavod, družba z o. z. v Ljubljani (ker je likvidacija končana); «Nada», tovarna kemičnih izdelkov, d. z o. z. v likvidaciji na Viču - Glincah (ker se je tvrdka razdružila in je likvidacija končana); Tavčar in Svetina, stavbinsko podjetje v Ljubljani (ker se je tvrdka razdružila).

= **Naroka za prisilno poravnavo.** V zadevi firme Jakob Accetto sin inž. Viktor Accetto v Ljubljani je določen narok za prisilno poravnavo na dan 21. februarja t. l. ob 9. dopoldne pri deželnem sodišču v Ljubljani. — Narok za prisilno poravnavo v zadevi Franca in Antonije Čuček v Ptuju je določen na 10. februarja t. l. ob 10. dopoldne pri okrožnem sodišču v Mariboru.

= **Prekmurska banka, d. d. v Murski Soboti** bo imela 18. t. l. ob 2. popoldne redni občni zbor v lastnih poslovnih prostorih.

= **Odpravljeni konkurzi.** Konkurz, razglašen o imovini Franca Bornška, trgovca v Gabrskem, je odpravljen, ker je bila vsa masa razdeljena. Enako je odpravljen zaradi razdelitve vse mase konkurz Franca Pergdolta, mesarja v Mariboru. Nadalje je odpravljen konkurz nad imovino Marije Spornove, trgovke v Trbovljah - Lokah, ker se je sklenila prisilna poravnava.

= **Združenje industrijcev v Beogradu** je imelo svojo letno skupščino, ki je sprejela resolucijo, v kateri graja nabavljanje raznih potrebščin s strani države v inozemstvu, neznosna davčna in socijalna bremena, naš promet ter našo gospodarsko zakonodajo in zahteva primerne ukrepe v svrho razvoja domače industrije.

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. t. m. ponudbe za dobavo 200 kg vazelina in 50 kg kostnega olja, za dobavo raznih šip, za dobavo 725 ploščatih medenih gorilcev za petrolej in olje, za dobavo 80 kg raznega stenja, za dobavo 1600 komadov gorilcev za acetilen, enoramni, za dobavo 1000 kg kristalne sode, za dobavo 900 kg pralnega mila, za dobavo 500 kg jute za ribanje ter za dobavo 150 kg stearinskih sveč; do 15. t. m. za dobavo 400 komadov žarnih mrežic, do 11. t. m. za dobavo 3500 kg bazičnega martinovega taljenega jekla in za dobavo 600 komadov žarnic in helioforke. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 10. t. m. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave ščetarskega materijala (ščetke, razne metle); 23. t. m. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 50 ton bukovega oglja, 24. t. m. pa pri isti direkciji glede dobave 60 ton kovaškega koksa. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Borze

1. februarja.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 82 — 84, Vojna škoda 353 — 0, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 195 — 198, Ljubljanska kreditna 150 — 0, Merkantilna 99 — 100, Prištedlona 940 — 0, Kreditni zavod 170 — 180, Strojne 80 — 0, Trbovlje 360 — 0, Vevče 120 — 0, Stavbna 55 — 65, Šešir 104 — 0. — Blago: Brez zaključka. Tendenca v lesu neizpremenjeno čvrsta, za deželne pridelke zelo čvrsta.

ZAGREB. Položaj bančnih vrednot nespremenjen. Od industrijskih vrednot je bila največjega zanimanja deležna Drava, ki se je trgovala po 520 — 540. Slavonija je čvrstejša in je bila zaključena po 35. Vojna škoda se je začela danes trgovati brez kupona. Zaključevala se je promptna po 330 do 330.50, kasa po 329.5, a za ultimo t. m. po 330 do 331. Promet je bil precej živahen. — Na deviznem tržišču je bila čvrstejša deviza na Dunaj, ki se je trgovala po 802.50. Druge devize so ostale v glavnem nespremenjene. Skupni devizni promet 4.5 milijona dinarjev. Notirale so devize: Dunaj izplačilo 801 do 804, Berlin izplačilo 1348 — 1351, Budimpešta 995.5 — 998.5, Bukarešta 32.25—32.75, Italija izplačilo 243.93 — 245.93, London izplačilo 275.95 — 276.75, New York ček 56.72 do 56.92, Pariz izplačilo 223.66 — 225.66, Praga izplačilo 168.25 — 169.05, Švica izplačilo 1093.75 — 1096.75; valute: dolar 56.10 — 56.30, lire 242 — 244; efekti: bančni: Eskomptna 105 — 106, Kreditna Zagreb 106 — 110, Hipo 63.50 — 64, Jugo 102 do 102.5, Obrtna 50 — 52, Prištedlona 940 do 945, Srpska 135 — 136, Ljubljanska kreditna 149 — 150, Narodna 4525 — 0; industrijski: Dubrovačka 390 — 403, Isis 48 do 50, Slavonija 35 — 37, Trbovlje 370 — 385, Union 295 — 310, Vagon 54 — 58, Vevče 125 — 0, Šećerana Osijek 520 — 525, Drava 535 — 550, Impex 35 — 37; državni: investicijsko 83 — 83.50, agrarne 50.50 — 51, Vojna škoda (brez kupona) promptna 330 do 331, kasa 330 — 331, marc 0 — 335, april 334.50 — 335.50.

BEOGRAD. Devize: Dunaj 801 — 804, Berlin 1349.07 — 1352.07, Budimpešta 997 do 1000, Bukarešta 30.10 — 30.60, Italija 243.50 — 245.50, London 275.90 — 276.7, New York 56.75 — 56.95, Pariz 223.75 do 225.75, Praga 168.25 — 169.05, Švica 1093.75 do 1096.75, Sofija 41.25 — 41.75.

CURIH. Beograd 9.135, Berlin 123.20, New York 519 in 15 šestnajstink, London 25.21 in sedem osmink, Pariz 20.47, Milan 22.2375, Praga 15.40, Budimpešta 2.80, Sofija 3.75, Dunaj 73.35.

TRST. Devize: Beograd 40.75 — 41.50, Dunaj 325 — 335, Praga 68.75 — 69.50, Pariz 91.50 — 92.25, London 112.50 — 113.50, New York 23.15 — 23.35, Curih 445 — 455, Budimpešta 405 — 415, Bukarešta 12 — 13; valute: dinarji 40.25 — 41.25, dolarji 22.90 — 23.20.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.4325 do 12.4725, Berlin 167.72 — 168.22, Budimpešta 123.77 — 124.07, Bukarešta 3.8125 — 3.8825, London 34.3875—34.4375, Milan 30.31—30.41, New York 707.75 — 710.25, Pariz 27.86 do 27.96, Praga 20.9625—21.0425, Sofija 5.1025 do 5.1425, Varšava 79.20 — 79.70, Curih 136.09 — 136.59; valute: dinarji 12.4225 do 12.4825, dolarji 704.90 — 708.90.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.14, v Berlinu 7.406.

Iz življenja in sveta

Trgovski talent G. d'Annunzia

Italijanski pisatelj, prosluli reški pustolovec Gabriele d' Annunzio, je že od nekdaj na glasu ,da se izborno spozna v osebno reklamo. Če so se njegovi spisi slabše razpečavali, je brž storil kak družabni škandal, da je obrnil nase pozornost italijanske družbe. Ako je hotel biti krotek in prijazen, je sprožil viharno polemiko s tem ali onim nasprotnikom, samo da se je o njem veliko govorilo. Med vojno je uganjal bravure z aeroplani; četudi ni poteklo vse tako sijajno, je vendar vitežki Gabriel poskrbel, da so bili vsi listi polni hvale o njem. Po vojni se je lotil stoglavega jugoslovenskega zmaja in ga zgrabil pri reški glavi; tudi zdaj ni bilo njegovo junaštvo baš herojsko, vsaj tako ne, kakor je bila napihnjena hvala, ki so jo peli za božanskega d' Annunzia navdušeni Italijani. Kdo bi naštel vse nadaljne trike, s katerimi je ta mojster laškega bahaštva opozarjal nase? Saj se je tolikokrat zdelo, da bo obtičal v blaznici! Vzlic vsemu čudaštvu in razvpiti progresivni paralizi je še danes junak in dika fašistovske Italije. Ko je pisal nanovejšo knjigo, se je »spreobrnil« in oblekel frančiškansko kuto. Seveda se je ves svet zanimal za novega čudovitega spokorjenca, ki je postal ob jubileju sv. Franje Asiškega tretjerednik. Namen je bil dosežen: vse je govorilo o d' Annunziu, listi so prinašali slike, deževale so anekdote in —.

D' Annunzio je ob tem času izborno prodal svoje zbrane spise. Nedavno se je ustanovila delniška družba, ki bo izdala vse, kar je napisal »božanski Gabriele«. Protektorat je prevzel sam kralj, predsedstvo pa Mussolini. Družbo bo država bogato subvencijonirala. Delniška glavnica iznaša 6 milijonov lir. Od teh deležev dobi d' Annunzio 1 milijon lir, pozneje pa 50 odstot. čistega dobička in še 30 odstot. od vsakega prodanega izvoda.

Na ta način bo zaslužil naš »tretjerednik« ogromno denarja in bo stopil v vrsto najbogatejših evropskih pisateljev. Ni bilo dovolj, da mu je država poklonila krasno vilo s posestvom, kos zaplenjenega nemškega imetja. Da pa se bo njegovo literarno delo še bolj obrestovalo, bo letos in prihodnje leto prepotovala vsa italijanska mesta posebna igralska družina, ki bo vprizarjala njegove drame. Družino bodo tvorili sami boljši in slavnejši igralci, tako da se bo nenasitna bisaga srečnega pisatelja in pustolovca tudi z visokimi tantijemami polnila.

Nihče ne dvomi, da je d' Annunzio velik talent in da imajo njegovi spisi precejšnjo ceno. Vzorna je skrb italijanske vlade za domačega pisatelja; vzorna bolj pri nas kot v Italiji, kjer se vladi neljubi pisatelji in misleci prav ozkosrčno preganjajo in izganjajo. Ali vzorne so tudi trgovske sposobnosti Gabriela d' Annunzia! Svoje spise je vnovčil tako, kakor menda še noben italijanski pisatelj in lahko živi naš snežniški knez uprav kraljevsko življenje.

O' Malley

Svetovalec poslaništva Velike Britanije v Pekingu, ki je bil odposlan v Hankov, da prouči tamošnji položaj po zavzetju britske koncesije s strani kitajskih nacijonalistov.

Eksplozivni brilant

Z neobičajno kriminalno zadevo se bavijo te dni rimski policijski uradniki. Inž Gaeta, rimski policiji že davno znan kot nezanesljiv izumitelj, se je pred kratkim zaljubil v neko plesalko, ki se je producirala v nekem zabavišču nedaleč rimskega kapitola. Ta plesalka je prišla pred leti iz Francije v Italijo, našla je zaslužek v neki trgovini kot prodajalka ter je po par letih odkrila svoj talent za varijeté. Ker je bila lepa in dovolj prožna, je napravila na kabaretnih deskah kmalu dobro karijero. Gaeta se je seznanil z njo, se zaljubil vanjo in jo hotel tudi poročiti. Naključje pa je hotelo, da je pred nekaj tedni umrl visok uradnik, ki je imel tudi intimno znanje s kabaretno damo ter ji zapustil dokaj lepo premoženje. To naključje je privedlo mlada zaljubljenca do diferenc in plesalka je nenadoma izpremenila svoje prvotno mišljenje ter ni hotela nič več čuti o poroki z inženjerjem.

Situacijo je še bolj poostril neki rival, ki se je pojavil v osebi posestnika Varadossyja. Ta se je namreč zaljubil v kabaretno damo, jo pregovoril naj inženjerja zapusti in naj živi ž njim. Vse to je na Gaeto vplivalo tako razdražljivo, da je sklenil osvetiti se za zavrnjeno ljubezen.

Nekega dne je oddal vratarju hiše, kjer je stanovala njegova bivša zaročenka, majhen zavojček z naslovom kabaretne dame. Ko je plesalka odprla pošiljko, je najprej našla pismo, v katerem ji je neki namišljeni znanec naznanjal, da ji poklanja prekrasen briljant. Vesela nepričakovanega daru je plesalka vzela brilant v roke in se hotela po ženski navadi takoj pobahati ž njim pred svojo sobarico. Toda komaj je pritisnila na dozdevni dragulj, je brilant eksplodiral in začul se je pok, kakor bi kdo ustrelil s pištolo.

Eksplozija je plesalko nevarno ranila. Sobarica je takoj tekla na policijo, ki je začela poizvedovati za darovalcem eksplozivnega brilanta. Dognala je kmalu, da je predmet poslal inž. Gaeta, ki se je hotel ž njim osvetiti za prevaro v ljubezni.

Smrt rektorja pariške univerze

Nekaj pred koncem januarja je umrl v Parizu na gripi Paul Lapie, rektor pariške univerze. Bil je filozof, sociolog in pedagog ter je pr. leto v septembru še vodil francosko delegacijo filozofov, ki so se udeležili VI. mednarodnega kongresa filozofov v Cambridgeu.

Glavno delo Lapieja je »Logique de la Volonté«, ki je izšlo l. 1902. V njem zastopa Lapie načelo etičnega intelektualizma. Prepričan je, da tvori v bistvu volja pregibanja intelekta, dočim mu praktična pamet pravi, da je etika identična z logiko. Volja brez intelekta bi ne pomenila nič, brez volje bi bilo življenje duše prava zmešnjava indukcij in dedukcij, idejnih zvez in asocijacij. Kakor Sokrat, Plato, stoiki, Descartes in Spinoza trdi tudi Lapie, da je znanje čednost, napaka pa zmota. Morala je po njegovi definiciji znanje o idealu ter njegovem praktičnem uveljavljenju. Lapie je pisal mnogo tudi o civilizacijskih problemih v Tuniziji, o vlogi ženske v človeški družbi itd.

Ozadje Chaplinove afere

Povodom nesrečnega svršetka Chaplinovega zakona z Lito Greyevo so vsi poznanejši francoski književniki objavili v pariških listih članke in eseje, v katerih branijo Charlieja in napadajo Lito. Najbolj zanimiv je članek Leona Moussinaca, kritika pariške »L'Humanité«, ki trdi, a vodijo vso kampanjo proti Chaplinu ameriški filmski magnati, ki se boje njegove konkurence za svoje komike. Zakulisna borba se vrši tako-le: Zastopniki in lastniki podjetij spravljajo dobre in znamenite Chaplinove filme v skladišča, od koder jih za nobeno ceno ne privlečejo več na dan. Stvar jim ni baš težka, ker ni združena z nikakim financijalnim rizikom. To, kar so za filme plačali, so namreč že davno kasirali pri premijerah, pri čemer so še dobro zaslužili. Publika rada gleda dobre filme tudi po večkrat, te prilike pa ji filmska podjetja v svojem stremljenju za bojkotiranjem novih Chaplinovih del ne nudi.

Evo druge, še grše metode, ki ji nasedajo, kakor je podoba, tudi pri nas: lansiranje starih in v resnici malovrednih Chaplinovih filmov, ki so v tehničnem pogledu še vrlo primitivni in psihološko nerazviti. To so filmi iz let 1914. do 1916. Dalje prinašajo Chaplinovi konkurenti na trg njegove začetniške filme (izgotovljene še pred vojno), ki so po današnjem shvačanju filmske tehnike docela neužitni, in sicer v novih kopijah in opremljene s krasnim tekstom. Od široke publike se seve ne more zahtevati, da že po naslovu in reklamnih slikah prepozna goljufijo, zlasti še, ker prebrisani Američani potvorijo naslov ali pa ga v reklamnih plakatih celo izpuste in nadomeste s tajinstvenimi namigavanji, o katerih vedo, da vlečejo. Publika gre torej gledat «novi» film, iz kinematografa pa se vrne razočarana. S to proceduro zaslužijo Chaplinovi konkurenti lepe denarje, publika, ki ne ve, kaj se godi za kulisami, pa se srdi na Chaplina in se od njega odvrača. Torej dve muhi na en mah!

Seveda je smešno misliti, da bodo ameriški filmski mogotci s temi metodami Chaplina umetniško ubili, dasi mu materijalno mnogo škodujejo. Ali sistem, po katerem skušajo mase odvrniti od Chaplina, je vse prej kakor lep in pošten.

Tako piše Léon Moussinac.

*

Iz Newyorka poročajo, da se je Chaplin od svojega živčnega šoka že popolnoma opomogel. Odvetniki so mu sporočili, da je malo verjetno, da bo njegov proces zaključen pred nastopom poletja. Zato namerava prepeljati svoj atelje in igralce iz Hollywooda v Newyork, kjer bo dovršil svoj veliki film «Cirkus». V Kalifornijo pa se ne bo vrnil prej, dokler njegova afera ne bo urejena.

K smrti izumitelja melinita

Na desni: Turpin v svojem laboratoriju l. 1890 (slikal van Daestri). — Na levi: poslednja slika velikega izmajditelja.

K dogodkom na Kitajskem

Bataljon angleških vojakov «Kraljevske mornarice» (Royal Marine), določen za Kitajsko, zapušča Portsmouth ter difilira pred generalom A. R. Hutchinsonom.

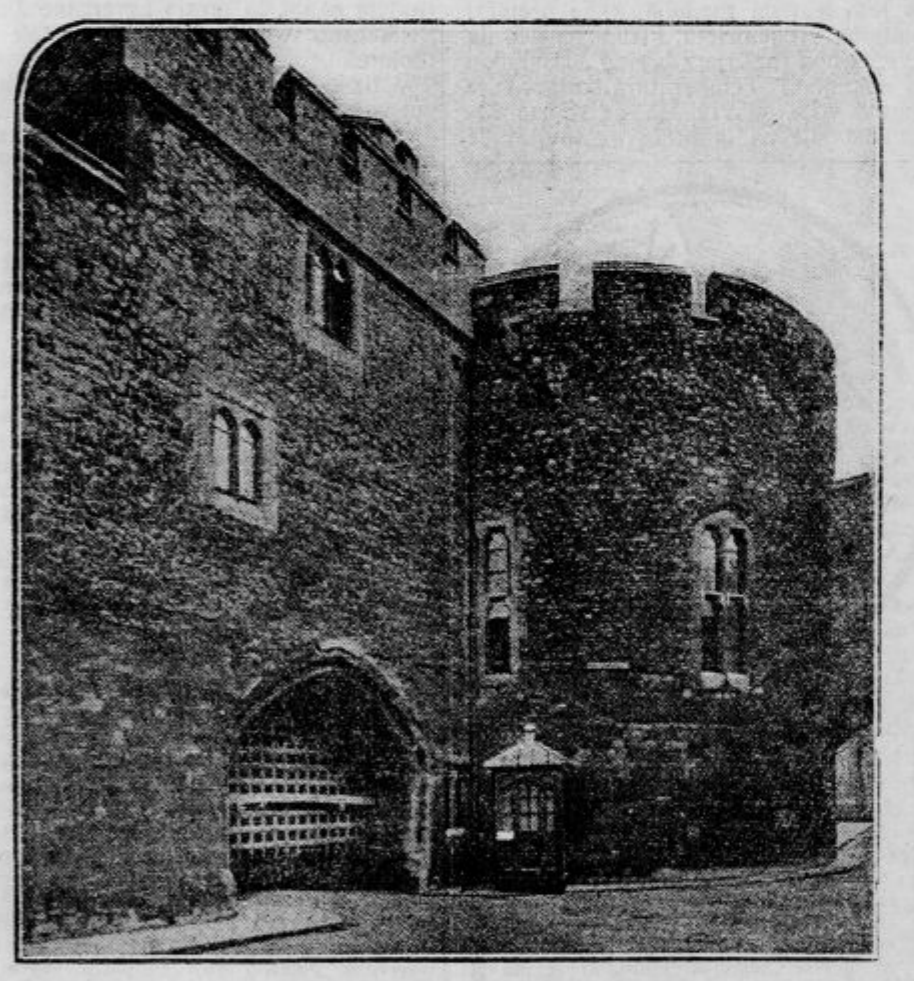

«Krvavi stolp» v Londonu,

kjer so bili leta 1483 usmrčeni na povelje kralja Riharda III. otroci Edvarda, ki bi bil moral zasesti angleški prestol pod imenom Edvard V.

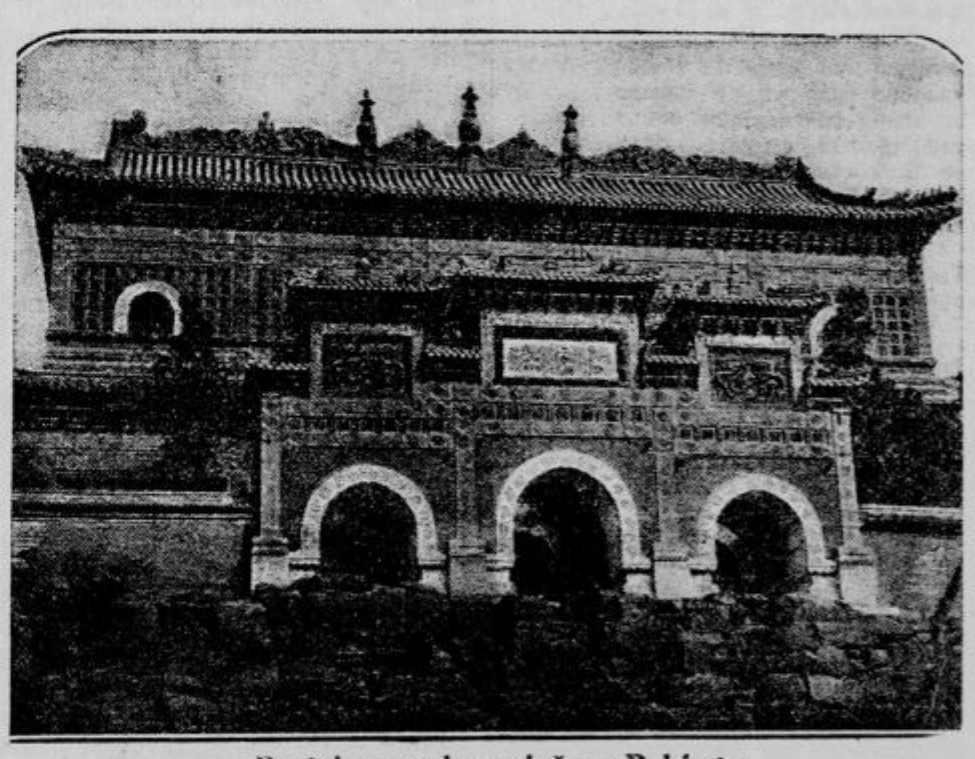

Portal cesarske palače v Pekingu

M. Pugeli:

V vicah

Sledovi nesrečne svetovne vojne se ne poznajo samo na zemlji, ampak tudi na onem svetu. Sam Bog je bil ravno med svetovno vojno zapleten v najtežje položaje svojega večnega življenja, zakaj vernik ene dežele ga je prosil, naj pokonča vernika druge dežele z žveplom in ognjem, in težko je bilo dognati, kam naj posije njegova milost. Štiri dolga in grozna leta so morala preteči, ko je končno padla božja odločitev. Med tem časom pa se je kuga krivic in laži dvignila do nebes in se splazila tudi vanje. Nebeške komisije so na svojo žalost in sramoto ugotovile, da trpi marsikdo v peklu, ki bi moral sedeti na desnici božji in premnogi od tistih, ki so že dolga leta gledali Boga iz obličja v obličje, so dosegli to srečo le po pristranskih poročilih božjih namestnikov na zemlji. Zato je bil storjen sklep, po katerem naj bi se vse duše, o katerih je obstojal dvom zaradi pravilnosti in pravičnosti njihove enostranske razvrstitve, na novo in temeljito pregledale in preiskale. V ta namen je šlo za pravičnika, čigar duše ne bi motilo posvetno blago in bogastvo in ki bi mu bila tuja tudi povojna zloba in zavist, ki se je bila vtihotapila v nebeško poslovanje.

Iztikali so dolgo in končno iztaknili starega samotnega moža v pragozdih ob reki Amazon v Južni Ameriki. Ta starec je bil že davno zavrgel občevanje z ljudmi, ker je spoznal, da so vsi nagnjeni na slabo stran in da tiči v dušah vseh v najboli skritem kotu črna zloba, ki le čaka trenutka, da plane grda in neznosna na dan. V svoji samoti se je obrnil do živali, do zelenih amazonskih papig, ki so se izkazale, dasi tudi nekoliko zahrbtne, vendar odkritosrčnejše od ljudi, do raznih četveronožnih živali in do rib in velikih kuščarjev, ki so se solnčili po prostranih bregovih. V krajih, koder še ni hodila človeška noga, je našel živali krotke in domače, kakor beremo, da so bile v raju pred izvirnim grehom. Ogromni aligatorji, podobni nilskim krokodilom, so dobrodušno drgnili svoje glave ob njegova kolena, srebrni lev je dvigal in vihal svoj dolgi rep in godel kakor domača mačka in kače so se zvijale pred njim v klobčič ter mu nastavljale svoje ponosne glave, da bi jih božal. Kaiti kamor še ni bilo človeka, tam ga živali še ne poznajo in mu prihajajo nasproti dobre in plemenite, kakor so. Šele ko se seznanijo z njegovo krvoločnostjo, se ga ogibljejo, beže pred njim kakor pred nesrečo in se postavljajo v bran, da si rešijo golo in ubogo življenje, do katerega imajo enako pravico kakor človek.

Tega starca, blagega in pravičnega, so vzeli v nebesa in so mu dali oblast, da prehodi vice in pekel ter vse prostore, koder uživajo večnost človeške duše.

Prihajajoč tako iz kraja v kraj je stopil tudi v vice. Koliko duš je čakalo tam odrešenja, koliko na vseh straneh, kamor so se uprle njegove oči! Bilo jih je toliko kakor v Ljubljani kritikov. In hodeč med njimi je zapazil simpatičnega moža, kateremu je sijala iz temnih oči blaga in nesebična ljubezen. Modri starec je vedel vse. In kakor je bil pošten, se je takoj ustavil ter sedel in ogovoril pravičnika tako-le:

— Kaj, čista duša, je prignalo tebe sem, kjer žive tisti, katerim je treba še pokore?

— Zgodilo se je tako, odgovori dobrohotno mož v vicah. Po smrti sem naletel najprej na svojega prijatelja, ki je dejal: Potrpi, zate opravim vse jaz. Tisti me je spravil sem.

— Čakaj, pravi modrijan, takoj ukrenem vse, da pojdeš tja, kamor od nekdaj spadaš.

— Oh, se smehlja mož, nikar se ne trudi, dobri starec. Vidiš, tukaj je tako. Pred tisoč in tisoč leti, ko so še živeli ljudje na zemlji kakor v raju, takrat so bile muke v peklu in tudi v vicah res občutne. Dandanes pa so v primeru s potrpljenjem na zemlji tako zastarele in lahke, da jih prenaša zemljan, ki je prestal vse težke življenske boje, neopazno in povsem lahko.

Modrijan si je pogladil brado in se je zamislil. Čez nekaj časa se je šele oglasil.

— Ljub si mi in dovoli, da ti storim kaj prijetnega.

— Kaj? vpraša ljubeznivi mož.

— Vrnem ti življenje. Vse rado živi, od mušic do velikana, vse se brani smrti, vse se veseli, da more gledati krasote božje narave.

Mož se smehlja in maja s sivo glavo, modrijan pa modruje.

— Iz tvojih želja pa izberem eno samo neznatno željico, za druge popolnoma nevažno — zato pa bo polovica nebes na zemlji.

— Katero, vpraša smehljajoče se mož.

— Dam ti tisto malo gospo, o kateri si včasih toliko sanjaril.

— Ah, odgovori prijazni mož, da, to je bilo včasih. Toda ljubezen, moč, mladost in lepota so sestre, starost pa ne sodi mednje. Siv sem, poglej me, in ves že star, kaj bi zdaj z mano lepa in majhna gospa?

— Odkod si, vpraša modrijan.

— Iz Slovenije, odgovori mož, in še dalje vpraša modrijan:

— Kaj si?

— Umetnik!

In modrijan, videč pred seboj nesrečnega trpina, ga prime za roko in srce ga boli, ko mu ne more storiti usluge.

— Daj, pravi, sprejmi mojo ponudbo, postavim te nazaj — živega umetnika v tvojo Slovenijo!

— Kako jo ljubim, odgovori prisrčno mož. Njene gore in njene doline vidim nepretrgoma pred seboj in milo mi je in blago pri srcu. In bele cerkvice vidim po gričih in hribih, in bele ceste, ki teko na vse strani. In vidim mesečno noč in pesem slišim, katere napev se

Nebo v februarju

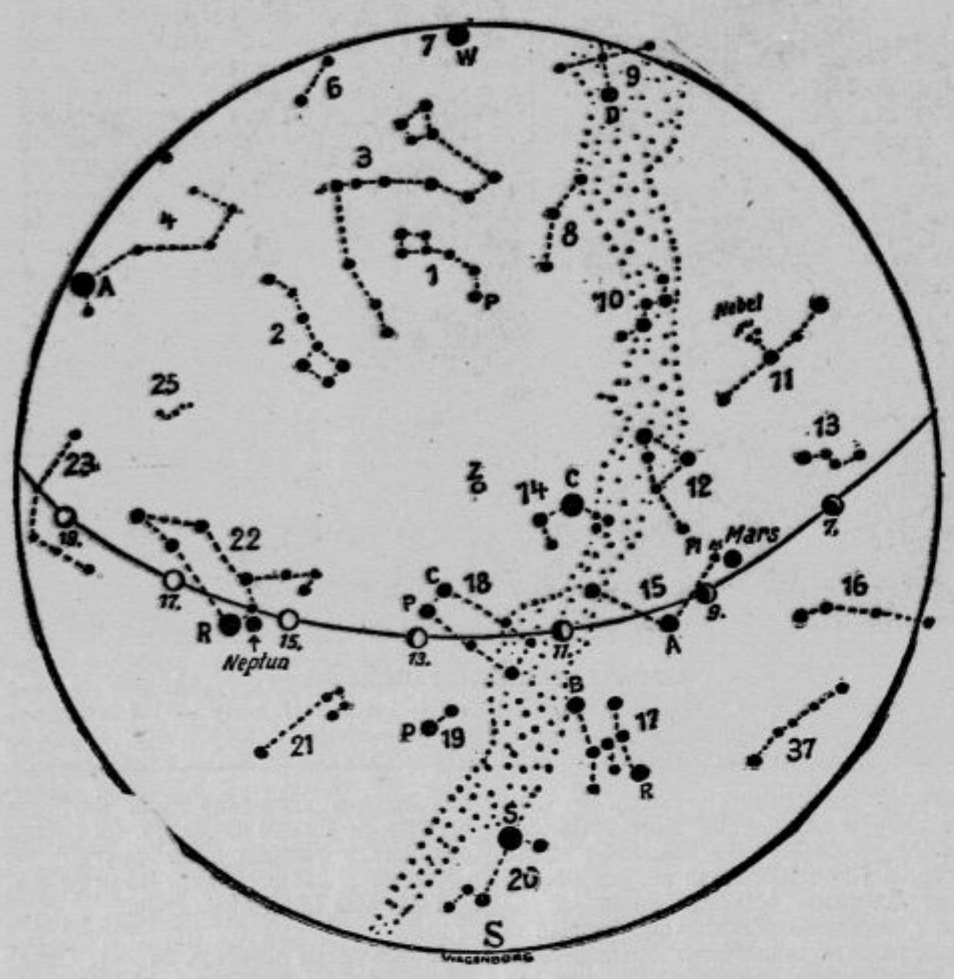

Solnce se naglo vrača k nebesnemu ekvatorju. 1. februarja je še 17° 18' pod ekvatorjem, 1. marca pa samo še 7° 51'. Začetkom februarja doseže solnce najvišjo lego 23° nad obzorjem, koncem februarja pa že 32°. 1. februarja vzhaja solnce ob 7.26 in zahaja ob 16.30. Dan je dolg 9 ur 24 minut. 14. februarja vzhaja solnce ob 7.6 in zahaja ob 17.12, 1 marca vzhaja solnce ob 6.28 in zahaja ob 37.36. Dan je dolg 10 ur 58 minut. V februarju naraste dan za 1 uro 34 minut. V prvi polovici februarja je solnce v znamenju Vodnarja in preide 19. februarja v znamenje Rib.

Luna: Glavne lunine faze bodo: mlaj 2. februarja ob 9.54, prvi krajec 9. februarja ob 0.54, ščip ali polna luna 16. februarja ob 17.18 in zadnji krajec 9. februarja ob 21.42. Luna bo najbližje zemlji 4. februarja ob 2. (premer kolobarja 33'6"), najdalje od zemlje pa 19. februarja ob 19. (premer kolobarja 29' 26"). Začetkom februarja je luna nizko pod nebesnim ekvatorjem in se mu polagoma približuje. Prekorači ga 6. februarja ob 10. in doseže najvišjo lego (30° 24') 13. februarja ob 1. Nato se zopet vrača proti ekvatorju, ki ga prekorači 20. februarja ob 11. Najnižjo lego pod ekvatorjem doseže 27. februarja ob 17. (23°30').

Planeti. V februarju nastane več zanimivih konjunkcij planetov deloma z luno, deloma med planeti samimi, kakor tudi s svetlejšimi stalnicami.

Merkur se bo videl koncem februarja. 25. februarja doseže največjo vzhodno eloganco od solnca. Videl se bo kmalu po solnčnem zahodu na zapadnem delu nebosklona. 13. februarja bo Merkur v konjunkciji z Jupitrom in sicer okrog 8' južno od Jupitra. Oba planeta zahajata 13. februarja ob 18., t. j. tričetrt ure po solnčnem zahodu. Ta nebesni pojav bomo lahko opazovali tudi z navadnim daljnogledom.

Venera se bo videla v februarju kot večernica. Sredi februarja zahaja pred 19. uro. Približuje se vedno bolj zemlji, tako da njen dozdevni premer narašča. Sredi februarja znaša njen premer 11". 5. februarja ob 15. nastane zanimiva konjunkcija Venere z Jupitrom. Venera pojde kakih 37' južno pod Jupitrom. Ta pojav bomo lahko opazovali tudi s prostim očesom in sicer dan poprej ali 5. februarja zvečer, seveda če bo nebo jasno. 3. februarja zvečer bo luna blizu obeh planetov.

Mars je zdaj v sozvezdju Ovna in preide okrog 10. februarja v sozvezdje Bika. 1. februarja ob 2. je nastala konjunkcija Marsa s stalnico Delta v sozvezdju Ovna. Mars je bil 9' južno od stalnice. Mars se zdaj stalno oddaljuje od zemlje. Njegov navidezni premer znaša sredi februarja 8". Doba za opazovanje Marsa je minila.

Jupiter je v sozvezdju Vodnarja in se vidi samo v prvi polovici februarja, ker je že zelo blizu solnca, s katerim bo v konjunkciji 1. marca. Začetkom februarja zahaja po 18. uri. Njegov navidezni premer znaša 31"

Saturn se vidi zgodaj zjutraj v sozvezdju Škorpijona. Sredi februarja vzhaja okrog 2. zjutraj. Njegov navidezni premer znaša 15".

Uran je v sozvezdju Rib in zahaja zgodaj zvečer.

Neptun je zdaj v sozvezdju Leva in ostane nad obzorjem vso noč. 15. februarja bo v opoziciji s solncem, to je Neptun bo ob tem času približno na nasprotnem kraju neba kot solnce. Neptun se vidi samo z daljnogledom kot zvezda 8. velikosti.

Meteorji. Začetkom februarja stopi v akcijo roj meteorjev z radiantom v sozvezdju Zmaja blizu stalnice Alfa. Koncem februarja se pojavi roj meteorjev z radiantom v sozvezdju Gada.

Zanimivi objekti iz zvezdnega vsemirja. V februarju se pojavlja zvečer na jugu najsvetlejša stalnica Sirius v sozvezdju Velikega psa. Sirius je razmeroma blizu naše zemlje. Svetloba rabi od njega do zemlje pičlih 9 let. Zanimiv je njegov spremljevalec, ki je trikrat večji kot naša zemlja. Njegova gostota je 50 tisočkrat večja kot gostota vode. Siriusov spremljevalec se vidi samo z velikim daljnogledom.

Lega zvezdnega firmamenta začetkom februarja ob 21., sredi februarja ob 20. in koncem februarja ob 19:

Na severovzhodu vzhaja Bootes, nad njim je Veliki Voz, na vzhodu vzhaja Veliki Lev, na jugovzhodu je Hidra, nad njo Rak, na jugu Veliki Pes, nad njim Mali Pes in Dvojčki. Proti zapadu se vidi Orion, nad njim Kočijaž, na jugozapadu Bik, v obzorju Eridan, na zapadu zahaja Oven, nad njim sta Andromeda in Perzeus, na severozapadu Kassiopeja, nižje Cepheus, na severu tik nad obzorjem je Zmaj.

Pojasnilo.

Slika zvezdnega firmamenta velja samo za februar, ker se v marcu lega zvezd in sozvezdij zopet spremeni. Sozvezdja so zvezana med seboj s pikčastimi črtami in označena s številkami. Črke pomenijo okrajšavo lastnega imena svetlih zvezd. Lega lune je označena za vsaka dva dneva. Datum je pod luno, puščica pa kaže smer lunine poti.

1 = Mala Medvedica, P = Polarna zvezda, 2 = Velika Medvedica, 3 = Zmaj, 4 = Bootes, A = Arktur, 6 = Herkules, 7 = Lira, W = Wega, 8 = Cepheus, 9 = Labod, D = Deneb, 10 = Cassiopeja, 11 = Andromeda Megla, 12 = Perseus, 13 = Oven, 14 = Kočijaž, C = Capella, 15 = Bik, A = Aldebaran, Pl = Plejade, 16 = Kit, 17 = Orion, R = Zapah, B = Beteigeuze, S = Sirius, 21 = Belouška, 22 = Lev, R = Regulus, 18 = Dvojčki, P = Pollux, C = Castor, 19 = Mali Pes, P = Prokyon, 20 = Veliki Pes, 23 = Devica, Z = Zenit. Planeta: Mars in Neptun.

Najdba novega Rembrandtovega portreta

Restavrator budimpeštanskega muzeja za lepe umetnosti Josip Beer je našel v skladišču muzeja moški portret, katerega je natančno preštudiral in prišel do zaključka, da mora biti slika avtoportret Rembrandta iz l. 1639 odnosno 1640. Slika je svojčas visela v Esterhaczyjevi galeriji in prišla v državno posest tedaj, ko se je galerija združila z državnim muzejem. Površen ogled slike vzbuja vtis, da ima gledalec pred sabo navadno delo brez posebne vrednosti. Toda ko ga je Beer natančneje proučil, je videl, da je slika delo velikega umetnika. Bil pa je portret preslikan s firnežem in šele ko so sliko očistili, so se uverili, da izvira delo izpod čopiča slavnega Rembrandta. Nad levo roko portreta stoji namreč umetnikova signatura. Velikost slike znaša 81×64 cm. Madžarski strokovnjaki pojdejo sedaj s portretom v Berlin k ravnatelju Bodeju in v Haag k De Grotu ter se bodo šele po posvetovanju s tema dvema špecijalistoma izjavili o pristnosti Rembrantovega dela.

Angleški humor

Nekemu letoviščarju se je primerila nezgoda, da ga je zajela ploha. Ves premočen se je moral zateči v samotno gostilno, ki je ležala v grofiji Somerset.

»Saj to je pravcat vesoljni potop!« je dejal natakarju, ki mu je prinesel okrepčil.

»Kako ste rekli?« se je začudil strežaj.

»Vesoljni potop. Mar še niste čuli o vesoljnem potopu, o Noetovi barki in o gori Ararat?«

»Ne, gospod,« je odgovoril možak. »Že tri dni nismo dobili nobenih listov.«

Mussolinijev davek na koze

Londonske »Times« poročajo, da pripravlja Mussolini nov davčni vijak, ki bo veljal to pot ne samcem, tudi ne samicam, temveč — kozam. Stvar izgleda nekoliko paradoksno, toda je resnična. Koze so namreč v Italiji krave revežev in siromakov in krmljenje te živali je cenejše kakor prehranjevanje krave. Zato je Mussolini sklenil, da obdavči tudi koze.

Neki strokovnjak v ekonomiji je dal o tem nameravanem davku sledeče pojasnilo: koze so splošno koristne živali, če jih ljudje pazljivo čuvajo. Ako ljudje ne pazijo nanje, povzročajo velikansko škodo na njivah in pašnikih. Posebno veliko škodo povzročajo koze po gozdovih, ki jih je v Italiji malo in katere je treba na vsak način zaščititi, da prezgodaj ne propadejo. Tako je prišla država na idejo, da podvrže koze kontroli. Živali se bodo smele pasti samo na izvestnih krajih, če bodo imeli lastniki za to dovoljenje od občine in če bodo plačali od vsakega kozjega repa 10 lir davka.

Odkritosrčnost

Prodajalka: Vzemite to-le razglednico! Misel na njej je ljubka: «Poljublja te večno tvoj...»

Kupec: Res je... Dajte mi jih pet komadov!

Italija si bo s tem davkom lahko znatno opomogla, kajti poleg Balkana je ona na kozah najbogatejša dežela v Evropi. Pri nas imamo zakon za zaščito šum in pašnikov pred kozami že toliko časa, da smo v tej zadevi vsaj 30 let pred Mussolinijevo Italijo.

Tragična smrt mladega kopalca

Nedavno se je v Avstraliji blizu Sydneya odigrala pretresljiva drama. Neki petnajstletni dečko, Maroyn Allum po imenu, je pri kopanju zašel v globoko morje in je naenkrat začel obupno kričati na pomoč. Njegov prijatelj, 18 letni Stanley Gibbs, je tedajci zagledal velikega soma, ki je bil pograbil nesrečnega dečka za nogo. Brez pomišljanja je skočil v vodo in hitel Allumu na pomoč.

Dospel je prepozno. Som je že odtrgal Allumu kos mesa s stegna. Gibbs je neustrašeno udaril s pestjo soma po gobcu, z nogami pa ga je skušal odriniti od žrtve. Dvakrat se mu je posrečilo pregnati ga, toda požrešna zver si ni dala ugrabiti plena. Daleč naokoli se je morje pordečilo od krvi in zdelo se je že, da bo postal tudi junaški rešitelj žrtev ljubezni do svojega prijatelja. V tem pa je prispela na kraj tragedije neka ladja, ki so jo gledalci na obali priklicali na pomoč. Allum je še živel, vendar ga ni več bilo mogoče rešiti pred smrtjo. Na prevozu v bolnico je umrl.

Znanstveni napredek Amerike v l. 1926.

Neka ameriška statistika podaja o preteklem letu 1926. nastopni pregled napredka ameriške znanosti v sledečih granah:

Na poprišču antropologije in arheologije je zasledil George Lanford iz Julietta na ozemlju države Illinois ostanke treh različnih indijanskih kultur. Henry B. Collins, etnolog Smithonsjanove institucije, je odkril o močvirjih na ozemlju južne Louisiane dokaze o visoko civiliziranem indijskem plemenu iz prahistorične dobe. Herbert Kroeger, član iste ustanove, pa je raziskoval grobove predzgodovinskih Indijancev vzdolž reke Kolumbije in je dokazal, da so zapadni Indijanci vzdrževali zelo živahne trgovinske zveze z oddaljenimi plemeni.

V astronomiji je posebno važno odkritje Edvina Hubleya, astronoma v zvezdarni Mont Wilson. Ta učenjak je izračunil, da je naš vidni vsemir krogla, oziroma sfera, katerega polumer znaša 140 milijonov svetlobnih let. Svetlobno leto je tista razdalja, ki jo premeri svetloba v enem letu. Fizika pa uči, da se svetloba razširja z brzino 300.000 km na sekundo.) Temperatura meseca je znatno višja od vrelišča, če solnce naravnost sije na luno: to ugotovitev je publiciral dr. Menzel, profesor na univerzi Iowi. Prof. Peters, član mornariškega observatorija v Washingtonu, je opazil meseca septembra solnčne pege, ki so merile 125.000 milj. To so največje solnčne pege, kar jih je registrirala znanost v zadnjih letih.

Dr. W. H. Lewis, član Carnegijevega zavoda v Washingtonu, je odkril tajno orjaških stanic v krvi, ki se pojavijo v primeru tuberkuloze in tudi v drugih boleznih. Dokazal je, da se te stanice razvijejo vsled padanja velikega števila belokrvnih stanic.

Na poprišču kemije je odkril profesor Hopkins, član univerze v Illinoisu, nov kemični element, ki je dobil št. 61 ter naziv Illinium. V kemičnem laboratoriju iste univerze so našli zmes, ki se uporablja za lečenje gobavosti. Dva kemika iz Detroita sta napravila iz živalskih žlez neki ekstrakt paratiroidne žleze, ki kontrolira količino apna v človeškem telesu. Dr. Irwing Langmuir je iznašel metodo, po kateri se molekuli vodika razpršijo v atome.

V medicini je najvažnejše odkritje zdravnika bolnišnice «Maje Fondation», ki je dognal, kako se ugotovi, če otrok inklinira k infantilni paralizi. Poskusi s 50.000 mišmi v Chicagu so pokazali, da je odpornost proti raku kakor tudi inklinacija miši k raku podedovana. Profesor na univerzi v Pensilvanyji doktor Sajous je objavil delo, v katerem razvija nado, da igrajo agrenalne žleze velikansko vlogo v proizvajanju telesne toplote.

V fiziki je razburil duhove posebno učenjak W. D. Coolidge, ki je dokazal, da se dajo katodni žarki razviti tudi izven cevi. Sila teh žarkov odgovarja po Coolidgejevem računu količini žarkov, ki izhajajo iz ene tone radija. Slušatelji so imeli priliko slišati šumenje enega samega atoma radija na ta način, da je kemik univerze v Cansasu doktor Cadu neizmerno slabo električno strujo pojačal za 700 bilijonov krat.

Poleg teh odkritij in izumov se ponaša Amerika še s celo vrsto drugih novosti, ki pa so manj važne in bodo javnost tudi manj zanimale. Omenili bi samo še, da je geološki oddelek Zedinjenih držav odkril na Aljaški tri doslej neznane vulkane, od katerih meri eden v premeru 6¼ milje.

On: Prva moja misel, ko se zbudim, velja vam!

Ona: O, isto pravi tudi Mirko!

On: Že mogoče, toda jaz vstanem najmanj eno uro prej kakor on!

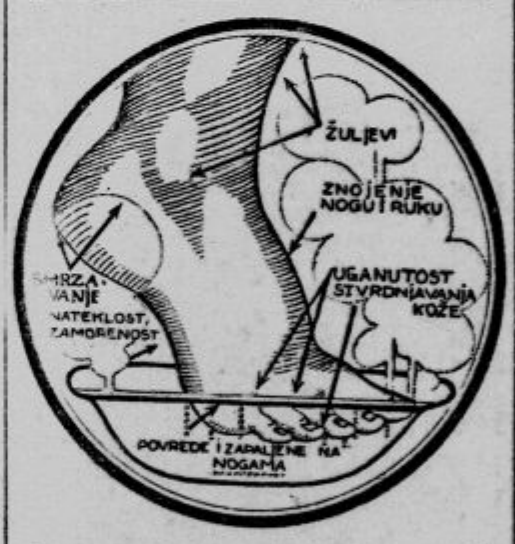

NI VEČ BO EZNI NOG! DOVOLJ JE BILO TRPLJENJA!

ker Vam bo sol „Svetega Roka" razdrevila vse bolečine.

Ta preparat, ki se v inozemstvu že davno z odličnim uspehom uporablja, sestoji iz esence, ki se v topli vodi raztopi. Na ta način dobimo z oksigenom nasičeno vodo, ki je čudovito dobra za bolne noge in lajša vse bolečine, ki nastanejo vsled ozke obutve, izleči otekle noge in pekoče podplate.

Dovolj je, da se mala količina soli «Svetega Roka» za noge raztopi v lavoarju, ki je napolnjen s toplo vodo. V to raztopino denemo noge in jih držimo 10 do 15 minut v njej. V tem času prestanejo vse bolečine, ki jih povzročajo ožuljene in utrujene noge, da se več ne povrnejo.

Namaknje nog v »dalji dobi omehča žulje in otiske, tako da jih lahko tudi brez noža in britve odstranimo.

Na trdovratne se bolezni nog ozebline, pekočine se lahko odstran iz uporabo soli „Svetega Roka" za noge.

Lahko se prepričate, ker je sigurno, da se pri uporabi soli «Svetega Roka» za noge popolnoma osvobodite vseh različnih bolezni in bolečin, pa vam bodo tudi novi čevlji ravno tako udobni, kakor da ste jih nosili skozi celo leto. Na ta način Vam ne bo naporno niti najdaljše potovanje peš, kakor tudi daljše stanje skozi več ur in ne boste čutili nobene utrujenosti.

Cena za posamezni zavitek soli «Svetega Roka» za noge 16 Din. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah, ako jih pa ni dobiti, se obrnite na

drogerija SANITAS

ubljana, Prešernova ulica 5 in Celje

Samozrodna blok na ozemlju Kraljevine SHS (solar i Gabri drogerija „Jada" Sobotic). 376-

Posledice sarajevskega atentata

(Pretresljiva epizoda iz svetovne vojne.)

Poletje 1914. v Kielu. Svečana parada nemške in angleške mornarice. Sklepajo se bratstva med angleškimi in nemškimi mornarji ter častniki, izmenjavajo se zdravice in napitnice. Na oklopni križarki «Grossherzog» je zapovednik kapetan Hans Barnow. Vojak je od pete do glave. Njegova prva skrb in dolžnost je mornarica in zato se čuti njegova mlada žena Erika — za katero se ogreva tudi neki mlajši častnik — nekam zapostavljena. Pa tudi angleški poveljnik Norton goji simpatije do nje. Sledi izbruh svetovne vojne. Armade se bore na kopnem in na morju. Strahovit je svetovni pokolj. Topovi grme, eksplozija sledi eksploziji, mrtvi padajo kot žrtve boj ne furije, ranjenci se prevažajo v lazarete, jetnike peljejo v sovražne tabore.

Med vojno prizna Erika svojemu možu, da ljubi mladega častnika. Kapetan pozove rivala na dvoboj. Pomorska bitka pri Skageraku to prepreči. Ladja s kapetanom se potopi, mladi častnik, ki je preživel katastrofo, se javi v službo podmornice U C 48. Podmornico zajamejo Španci. Posadka se internira.

Sklenjen je svetovni mir. Španci nameravajo podmornico izročiti Francozom. Vojaška čast se protivi temu. Mladi častnik se potopi s podmornico vred. Premagani morajo izročiti brodovje sovražniku. Nemški poveljnik ukaže tik pred predajo brodovja, da se prekrasna mornarica potopi. Od trojice, ki igra glavno vlogo v tej pretresljivi drami, je ostal pri življenju samo Norton. Anglež, ki ljubi Eriko upa, da mu je vendar odprta pot v njeno srce. Toda usoda hoče drugače. Kot zadnji pozdrav mladega častnika s potopljene podmornice ji prinese njegov tovariš zastavo podmornice kot bolesten opomin, da morajo preteči leta, predno se srčne rane zacelijo. Krvavečega srca se Norton poslovi, upajoč na dan, ko se bo sovraštvo poleglo in ko se bodo narodi zopet znašli v bratskem objemu.

To je snov te mogočne in pretresljive epizode iz svetovne vojne. Film z naslovom *«Potopljeno brodovje»*, o katerem je vsa nemška kakor inozemska kritika polna hvale in ga poveličuje kot najpopolnejše in nadkriljivo delo moderne tehnike, se bo predvajal te dni v kino «Ideal», na kar naše čitatelje že danes opozarjamo. 177

vije kakor bela cesta s holma v dolino in z doline na holm. Vidim fante, ki se drže okrog ramen, in pojo gizdavemu dekletu, ki ne vrača nikomur ljubezni.

— Daj, se ponuja modrijan, pripravljen sem: takoj te postavim živega nazaj.

Toda mož si potegne z roko preko obraza in odgovori z bridkim smehljajem:

— Hvala ti. Bilo je toliko vsega, poglej, in zdaj je prestano. Če se zamislim, da je zdaj vse končano, ne morem drugače, kakor da se ti zahvalim. Pomisli: vse je prestano! Zdaj sem tukaj in prosim te, pusti me pri miru, ker sem popolnoma zadovoljen.

In modrijan gre in njegova velika siva brada se v vetru enakomerno pogibava. In enkrat, dvakrat in trikrat se ozre na moža, ki je sedel in se je zatopil v spomine.

V železnici skozi Poljsko

(Pismo iz Varšave.)

Tudi jaz se videl glavni kolodvor Varšave, tega »vzhodnega Parizac, kakor oni gospod, ki je svojčas o njem poročal v »Jutru«. Istina, star kolodvor je to; v ruskih časih se je zval »wiedenski« (dunajski), ker je od tod šla glavna železniška proga proti Sleziji in naprej proti Dunaju. Med vojno je trpel; pomisliti moramo, da je nemško-ruska fronta stala dvakrat neposredno kraj Varšave. Staremu kolodvoru so sedaj za silo dogradili obširen lesen kolodvor, ki služi za odhod vlakov. Poleg tega »glavnega« kolodvora in več manjših (ki služijo lokalnim predmestnim železnicam) ima Varšava še tri velike kolodvore, in sicer gdanski, vilenjski in vzhodni kolodvor. S prvega odhajajo vlaki v smeri proti Gdansku, z drugega proti Vilni, s tretjega pa proti Baranovičam in Moskvi. Vse to je pa le provizorno. Pripravlja se popolna preuredba varšavske železniške mreže. Kolodvori bodo pod zemljo med seboj zvezani, a vse se bo koncentriralo na sedanjem glavnem kolodvoru, katerega bodo na novo sezidali. Podzemna mreža se že sedaj izdeluje.

Varšavski glavni kolodvor pa tudi v današnji svoji provizorni obliki opravlja dnevno ogromno delo. Nebroj vlakov prihaja in odhaja z njega. Vse to se vrši z nekako lahkoto in v redu. Na »dvorcu odjazdovem« (od koder vlaki odhajajo) stoje vlaki dolgo pred odhodom in kdor pride prej, lahko izbere svoje mesto. Radi tega kljub navalu pasažirjev ni tiste gnječe, ki sicer često dela ljudi nervozne v čakalnicah in pred izhodi. Pred vsakim tirom stoji tabla z napisom končne postaje vlaka in najvažnejših drugih postaj, skozi katere vozi vlak; zraven table je ura, ki kaže odhod vlaka. Pri takem redu je nemogoče zgrešiti vlak. Na vagonih vise posamezni napisi, do katere postaje gredo (pri nas vidimo take napise le na brzovlakih. Sploh so poljske železnice vzor reda in točnosti v vsakem oziru. To velja tudi za železnice na vzhodu, na »kresah«, kakor se imenujejo kraji ob boljševiški Rusiji. Umazanih, zastarelih vagonov ne najdeš. Četrti razred je običajen posebno na zapadu v nekdanji ruski Poljski. V Poznanju, v Katovicah in drugod se naznanja čas odhoda v čakalnicah z električnimi napravami na zidu. Zvonec zazvoni in prikaže se električno razsvetljen napis, ki pove, da odide vlak v to smer ob tem in tem času. Tako tudi zveš, s katerega tira se ti je odpeljati.

V Vjelkopoljski, t. j. na ozemlju nekdanje pruske Poljske in v Sleziji moreš na železnicah slišati tudi nemško govorico. Službeni organi, celo Nemci govore poljski. Pri nas je to drugače. Naši Nemci jugoslovenske državnosti ne spoštujejo, ker jo mi dovolj ne čutimo. Na obed pa te v jedilnih vagonih vabijo natakarji le v poljščini. Tudi to kaže na moč narodne in državne zavesti.

In končno še nekaj: poljske železnice so v primeri z našimi — poceni.

O gripi (španski)

Od leta 1889.-90. sem, odkar se je po tako dolgem času zopet pojavila španska ali gripa v Evropi, imajo le še kmetje in v civilizaciji najbolj zaostali delavci svoj »nahod« in svoje »prehlajenje«. Vsi »boljši« ljudje pa imajo »katar«, ali pa umevno še dosti noblejšo »influenco«.

In v istini ni med navadnimi infekcijoznimi katarji, ki se pojavljajo kot nahodi, kašlji in influence, vsaj simtomatično in brzčas tudi v bistvu nobenih pravih razlik. Tako ostane diagnoza influenca izven časov pandemij vedno dvomljiva in negotova. Ob dobah influenčnih pandemij je najti tako lahke primere obolelosti, da jih prekaša po prizadetih zopernostih vsak hujši kašelj in nasprotno, kak imeniten, često originalen nahod, ko je nos zamašen, in te trga po udih in te boli glava ter davi v grlu. Tak pravi ljubljanski nahod čestokrat poseka marsikako še tako znanstveno puncirano influenco.

So pa tudi taki »nahodi«, katerim se pridružijo še druge bolezni, n. pr. ko obolijo pljuča in pride še do hujših komplikacij — skratka, ki so še bolj slične pravi influenci.

Da temelje vsa ta karakteristična obolenja na bakterijelni infekciji, vemo že dolgo. Človek, ki ima hud nahod in mu sežete v roke, lahko povzroči, da se še ti nalezeš nahoda, če le govoriš z njim. Drugi, ki kašlja, raztrosi s prhanjem kužni sekret po tebi in par dni po takem sestanku tudi sam kašljal, si zahripel in bolan. Po ulicah se dvigajo oblaki prahu, teden dni nato beležijo bolniške blagajne in bolnice prirastek na kataraličnih obolenjih.

Bakterije, ki te infekcije povzročajo, pa niso istovrstne, pač pa približno po svojih učinkih spadajo v skupine, ki povzročajo opisana obolenja. Ni nujno, da se opojiš uprav samo z bizeljcem; tudi z cvičkom, teranom in raznimi drugimi vini dosežeš podoben efekt.

Ni vzroka, da ne bi smeli tudi gripe uvrščati v skupino opisanih nalezljivih bolezni. Opravičiti bi jo morali po njenem nastanku, po teku, simptomatologiji in izidku, osobito pa po ostrem bakterijološko in biološko diferenciranem povzročitelju.

Slednje se pa do danes ni posrečilo in tako tudi ni moči točno podati, skoro bi rekli, definicije influence. Po vsem, kar danes vemo, je najverjetnejše, da v opisani skupini tvorijo influenčne bolezni zopet svojo posebno skupino, v kateri si nekatere bolezenske enote jako sličijo, ne da bi bile istovetne druga z drugo. Ali z drugo besedo: brzčas je več vrst influenc, povzročenih od raznih bakterij, ki so nam pa vzlic visoko znanstvenim metodam nepoznane ali vsaj ne dovolj poznane. Brezdvomno se pa celo vrsta po znakih vsaj deloma sličnih težkih bolezni opredeljuje zaenkrat še pod firmo influence, kamor prav gotovo ne spadajo.

Normalni potek kataralne influence se kaže sledeče: v gorenjih sopilih se pojavijo znaki draženja in vnetja. Mnogokrat se dvigne še pred njimi telesna toplota, ki naraste na 39° C in višje. Bolnik se čuti razmučenega in slabega, mrazi ga, boli ga glava, bole ga udi, tišči in suje ga v križu. Skoro vse kaže na nahod, ki se pa relativno malo »cedi«, pač pa se naglo širi po obraznih duplinah, osobito po čeljni kotanji, zbog česar bolnike silno boli glava v čelnih partijah. Vezenica na očeh je pordečena, oči ščemijo in se solze. Sluznica v ustih, žrelu in goltancu je rdeča in zabrekla; drgavi navadno zateko. Temu se pridruži vnetje sapnika in bronhij, čigar posledica je v krčevitih napadih pojavljajoč se kašelj. Bolnik postane hripav, njegovi izpljunki so neredko zagnojeni in v težkih primerih, zlasti ob nastopivši pljučnici, krvavi. Bolniki težko dihajo in tožijo, da jih boli v prsih in jih bode v rebrih, namreč če je prišlo do vnetja rebrnice. Če sta obolela želodec in črevo, bolniki tudi bljujejo, in trpe na driski. Neredko nastopi močno krvavenje do — pol litra krvi iz nosa — kar pa nikakor ne velja kot slabo napovedano znamenje Nekaterim bolnikom se nevzdržno hvali, drugi so apatični, tretji zopet razdražljivi. Da se ob težkih infekcijah nekaterim tudi blede, je umljivo. Influenca pa povzroča tudi celo vrsto živčnih in duševnih bolezni ali pa jih ima za posledico. Pri epidemiji l. 1918. so mnogim po bolezni izpadli lasje ali se jim okvarili nohtovi, ki so povprek razpokali, da so kazali dolgo časa takozvano influenčno brazdo.

Inkubacijska doba influence — to je čas od nalezbe pa do prvih bolezenskih pojavov — traja po mnenju zdravnikov kvečjemu par dni. Znani pa so primeri, ko je zadoščalo za izbruh bolezni vsaj navidezno par ur samo, tako da so zdravi ljudje naenkrat obleli in je temperatura tekom ene same ure poskočila na 40° C. Lažji napadi poteko v kakih 3—4 dnevih, po katerih vročica nekoliko upade, se potem zopet pomalem dvigne in se do osmega dneva popolnoma vrne k normalnim razmeram.

Smrt nastopi lahko radi pljučnice ali ker srce omaga ali radi okvar za življenje važnih organov, n. pr. centralnega živčevja. Oboje se lahko zgodi naravnost zbog infekcije ali pa zastrupljenja, ki ga povzroča prva. Marsikatera opazovanja utemeljujejo mnenje, da infekcija tako spremeni organizem, da postanejo njeni strupi stoprav godni in učinkoviti, ko je sama že preminila. Tako so se pojavile razne težke živčne bolezni in psihoze pogosto, ko je bolnik bil že davno brez temperature, je pričel že hoditi in je, navidezno zdrav, že več mesecev delal. Večina težkih ohromenj in zmedenosti se ne pojavi med boleznijo, ampak se, rekli bi, samo nasloni nanjo. Isto velja za spalno bolezen, katero nekateri prištevajo k influenčnim boleznim. Bolniki spe samim sebi prepuščeni po več tednov. Ko je ta stadij končan, nastopi dolgotrajna rekonvalescenca, ki se vleče in vleče in končno pgoosto vodi do težke muskularne odrevenelosti. Isti učinek se pa pokaže pri bolnikih, ki so samo par dni bolehali, časih na navidezno jako lahki influenci, in so že po več mesecev opravljali svoje posle. Iz teh opazovanj opravičeno sklepamo, da te vrste infekcija vodi do odrevenenja, da je pa isto bolezensko spanje povsem postranski simptom, odvisen od lokalizacije in od razširjenosti procesa v možganih.

Sliko bolezni, kakor najbolj navadno nastopa, smo že podali. Pojavlja pa se influenca še v drugih oblikah, ki seveda niso strogo ločene druga od druge. Kombinacij in prehodov je vse polno. Po simptomih, ki silijo v ospredje, je pa opredelil glasoviti leipziški klinik Strümpell influenco v sledeče razločke: 1. v kataralno, 2. v pnevmonalno (pljučno), 3. v visceralno (drobovno), 4. v rematoidno (udično), 5. v živčno in 6. v tifozno. Peto in šesto skupino imenujejo drugi tudi cerebralno, opredelitev je še več.

Razpredelitev pa že zato ne more biti točna, ker se influenca, kadar se pojavi, pojavi vedno nekoliko drugače, tako da je sploh vprašanje, če jo povzroča vedno eden ter isti bakterijonelni povzročitelj. Studij bakteriologije je vodil v marsičem do velikih presenečenj, do velikih razkritij in izsledkov, mnogo je pa še danes nepojasnjenih, temnih in zagonetnih vprašanj. Tudi vemo, da je pri poteku in izidu bolezni mnogo odvisno od živosilnosti (virulance) bakterij, ki pod sicer lahkimi pogoji povzročajo enkrat lahke, drugič pa težke epidemije. Ali v bistvu ostajajo glede kvalitete obolenj isti, samo stopnja učinkovitosti je spremenjena.

Če vzamemo influenco iz let 1918.-19., kakor se je pojavila pri nas v Sloveniji in jo presojamo za vso dobo nekako od aprila 1918. do julija 1919. kot infekcijsko enoto, spoznamo, da je vsak val bolezni bil drugače označen. Do jeseni so prednjačile kataralne oblike, ki so dosegle, kot 1914., pljučne forme, svoj višek v novembru. Dotlej so spremljale influenco razne živčne bolezni, ki so pa pozneje (do konca februarja) skoro izključno napravile prostor duševnim boleznim. Poleti so se potem pojavili prvi primeri spalne bolezni in zakasnele posledice na živčevju po prejšnjih zimskih infekcijah.

Torej pomladni val, ko je skoraj vsak človek obolel na influenci, je potekel brez hujših posledic. Jesenski val je pa zahteval mnogo smrtnih žrtev, izzval mnogo živčnih obolenj in pozneje izredno visoko število psihoz. Pa dočim so se vsi ti primeri kopičili in so bili epidemični, je spalna bolezen nastopala vedno samo sporadično.

Če so take razlike opazljive že v posameznih epidemijah odnosno pandemijah, se ni čuditi, da se bodo gotove razlike tudi sicer pojavljale. Kar ostane vsem influenčnim pandemijam skupnega, je naglo, pandemično prodiranje infekcijoznih kataralnih obolenj. To vemo iz historičnih podatkov o gripi, ki nikakor ni nova bolezen, kakor so jo preprosti ljudje večkrat mislili. Svoje ime je dobila »gripa« okrog leta 1743., ko je divjala na Francoskem. Opisala sta jo dovolj točno leta 1750. Angleža Huxham in Pringle. Potem se je pokazala kot pandemija leta 1833. in izostala do leta 1889. Kolikor pa vemo iz historičnih poročil, ni nikoli divjala tako brezobzirno kot leta 1918.-19., ko je dobila pravi značaj kuge, tako da je dala n. pr. Švica v vsi resnosti po svetovnoznanem bakterijologu raziskavati bolezen, da bi se doznalo, ali morda vendar-le ne gre za pravo kugo.

Influenco leta 1889. so nazivali navadno gripo ali »rusko« bolezen, ker je prišla k nam iz Rusije, kamor so jo zanesli, kot se je pozneje ugotovilo, iz azijskih vidinskih pokrajin v Sibirijo. V tedanjem Peterburgu se je pojavila sredi novembra, prehodila potem vso Evropo in se pokazala koncem decembra že v New Yorku, od koder se je razširila še po ostalem svetu. Najkasneje se je pojavila, kolikor znano, na izolirani Islandiji. Leta 1890. so jo smatrali za ugaslo; toda leta 1891. se je pojavila znova v Ameriki, se od tod preselila nazaj v Evropo in se potem vrnila znova v Ameriko.. Influenca torej kolovrati v nekakem krogu.

Pandemija leta 1918. se je pričela v Spaniji, od koder je to pot dobila ime »španske« bolezni. Dasi so bile zbog vojne posamezne države tako kontumacirane, da so bile meje zastavljene z žičnimi ograjami in zavarovane s kanoni in puškami, se influenca za vso to karanteno in izolacijo ni dosti zmenila. V zmagovitem pohodu je preplavila tekom najkrajšega časa celo Evropo in se potem razširila čez ves svet.

Dasi pa vemo, da ena generacija samo eno kvečjemu dve taki pandemiji lahko doživi, da torej v doglednem času takega silnega razširjenja influence ni pričakovati, pa med tem njeni kalči le ne poginejo, in bolezen, kot vsaka druga infekcijska bolezen, nikoli popolnoma ne preneha. Vedno zopet vzplapola v manjših epidemijah zdaj tu zdaj tam, se preseli tja in vrne zopet, kot smo že povedali. Saj je gripa leta 1918.-19. leto pozneje zopet oživela, in si izbrala svoje žrtve med onimi, ki jim je pred letom dni prizanesla. Zakaj se pa bolezen, ki ob navadnih epidemijah nastopa skromno, pri večjih epidemijah in pandemijah tako silno razpase in tako kruto in nevarno divja, ne vemo. Ne poznamo ne vzrokov zvišane infekcijoznosti, ne virulence njene. Da niso bili zbog vojnih grozot, pomanjkljive hrane, slabih higijenskih odnošajev itd. oslabljeni ljudje l. 1918. vzrok njenemu vehementnemu prodiranju, je jasno, ker si za žrtve ni izbrala najbolj sestradanih, premraženih, bolnih in telesno propalih ljudi, ampak si je volila najkrepkejše, v cvetu, na višini razvoja stoječe moške in ženske, dočim je otrokom in starcem skoro čisto prizanesla. Od dojenčkov oboli približno 1—2 odst., od starcev nad 70 let niti 1 odst., in od ljudi nad 50 let starih kakih 5 odst. Potem sledi doba od 10—20 let, 40—50 ,nadalje 30—40, najbolj ogroženi so pa ljudje v starosti od 20—30 let.

Relativno imuniteto v starosti so si nekateri razlagali tako, da so menili, da so starejši ljudje preboleli bolezen že leta 1889. in da so zato postali zanjo odporni. Drugi seveda temu ugovarjajo in navajajo primere, ko so eni in isti ljudje dvakrat, da celo trikrat oboleli za gripo v življenju. Če se spomnimo, kako stoji z diagnozo osamelih primerov, si bomo lahko mislili svoje..

Ker je izbruh bolezni lažje preprečiti, kot že nastalo zdraviti, je umevno, da bomo skušali doseči prvo. Da je bolezen nalezljiva, vemo, da jo človek prenaša in zanaša, tudi, in da jo potom dotikljajev z izbljuvki in izločki onesnaženih rok, s perilom in obleko, osobito pa s kapljičastim prhanjem pri kihanju in kašljanju trosi okrog sebe, bo tudi resnično. Bakterije, ki bolezen povzročajo, seveda ne poznamo, ne poznamo njihovih življenskih pogojev, ne vemo, kako se širijo, kako plode, kaka je njihova odpornost, kako se jim pride najlažje do živega. A da so bakterije, si lahko mislimo in napovedali jim bomo po vseh zakonih, splošno veljavnih za boj proti bakterijam, vojno z razkuževanjem. Ogibali se bomo predvsem gripavih bolnikov in njihovih stanovanj, ne bomo pohajali v prostore, kjer se zbira mnogo ljudi, ne v gostilne, ne v kavarne, ne na plese in ne na shode, na predavanja, na koncerte, v gledališča in v cerkve. Umili si bomo roke zlasti pred jedjo, izmivali si usta in izpirali nos, vsaj s slano vodo ali s primeskom kalijevega permanganata ali resorcina. Tudi primerne razkuževalne pastile lahko jemljemo (kot fomamint, bormentol in podobne) in jih počasi raztapljamo v ustih. Proti preteči infekciji lahko jemljemo aspirin, optohin, acitetramin, kalcihid in podobna zdravila, ki jih je dobiti v primernih dozah v vsaki lekarni. To vse lahko storimo, vsaj iz teoretskih premislekov, kaj malega morda dosežemo ž njimi. Preveč pa ne smemo od vse te profilaske pričakovati, v istini more pri ubranitvi in razširjanju bolezni le malo izpremeniti, kot uče zgorajšnja razmotrivanja in vsakdanje izkušnje.

Napram že izbruhli bolezni stoje zdravniki brez pravega orožja. Kakih specifičnih učinkovitih sredstev proti gripi ne poznamo; to pa, kar priporočajo razne tvornice, včasih z jako velikobesedno reklamo, se dosdaj ni izkazalo kot resen pripomoček. Zato skuša zdravnik svoje zdravljenje uravnati čisto po simptomih, ter zapisuje zdravila proti muččemu kašlju, proti glavobolu, proti driski, proti popuščanju srca itd. Mrzlico skuša pobijati z mrzlimi ovitki in hladečimi kopeli, če je vročina trajno previsoka. Lahki napadi bolezni mnogokrat brez vsake medikacije preminejo v par dneh. Vendar se ne velja na to zanašati. Kdor oboli na influenci, naj leže, naj vživa tečno in lahko prebavljivo hrano, v prvi vrsti hladno mleko v pogostih požirkih. Nadalje naj skrbi za svež zrak v bolniški sobi, naj malo potrpi, in naj se po nepotrebnem ne boji, kar seveda ni istovetno z brezbrižnostjo in lahkomišljenostjo. V resnih primerih je seveda treba poklicati zdravnika.

R.

Čuvajte se španske bolezni!

Kot posebno uspešno protisredstvo proti španski bolezni (gripi) so uporabljali že l. 1918 in 1919 v Švici, Franciji in Angliji

Anacot - pastile

drja. Wanderja.

Dobite jih v vseh lekarnah.

Anton Lajovic:

Nemci v Sloveniji in njihova politika sporazuma

(Nadaljevanje.)

V prejšnjem članku sem pokazal, da je ona politika naših Nemcev, katero slavi Morocutti kot politiko sporazuma karakterizirana po bistveni črti desinteresiranosti na naši državi ter da je v jedru protidemokratična. Opozarjal sem, da je osnova mišljenja, iz katerega poteka ta politika: močna konzervativnost naših Nemcev (to značilno potezo očita svojem rojakom tudi rektor monakovske univerze Vossler v svojem govoru, ki ga je govoril pred kratkim ob proslavi ustanovitve Reicha in ki je vzbudil veliko pozornost). Kazal sem na to, da zasidranost naših Nemcev v onem mišljenju, katero jih je obvladovalo pred prevratom in katero mišljenje se izrazito očituje tudi v Morocuttijevem članku, ne more biti podlaga »poštenemu sporazumu«, ker se to mišljenje ne opira na princip koordiniranosti, temveč temelji na ideji superijornosti nemštva nasproti nam, če ne že druge superijornosti, vsaj čisto gotovo številčne superijornosti.

Danes hočem pokazati še na dvoje lastnosti, katere se kažejo iz miselnosti Morocuttijevega članka in katerih pojavljanje je tem pomembnejše, če premitiram, ker nimam povoda za nasprotno, da Marocutti sam misli resno. Te lastnosti smatram, da so tipične lastnosti naših Nemcev in zato jih podčrtavam.*

Prvo tako lastnost bi nazval **parazitstvo:**

Politika dezinteresiranosti na državi ob poudaranju le svojih manjšinskih pravic, pomeni, izražena bolj popularno le sledeče:

Mi Nemci v Sloveniji se ne zanimamo za to, kako bo jugoslovenska država urejena. Ne mislimo se utikati v strankarsko borbo glede ureditve oblike te države. Dasi smo njeni državljani, čutimo se v njej tujce. Če se bo država uredila dobro, k čemur pa mi nikakor nečemo prispevati s svojim delom, bomo imeli od tega svojo korist. Ljubše pa nam je, če se ta država ne bo uredila dobro in najljubše, če se bo uredila tako slabo, da bo razpadla, kajti potem bomo zopet mi gospodarji v Sloveniji.

Iz te miselnosti izhaja da se hočejo naši Nemci edinole okoriščati, ne da bi prispevali k dobri ureditvi države in ne da bi jih zanimala usoda naroda, s katerim vendar živijo v neki simbijozi. To je tipično mišljenje zajedavca, ki hoče živeti na tuj račun. To mišljenje je usednina mišljenja iz predprevratnih časov, ko je v Avstriji nemška manjšina v sebi zbirala in kopičila neizmerne zaklade duševnih in materijelnih dobrin iz dela in na škodo tujih, zlasti slovanskih narodov. Je to ista malo simpatična politika, kot jo je po prevratu inscenirala avstrijska republika, katera se je navzlic svojim neizmernim nakopičenim bogastvom izigravala kot država-beračica, ki ne more živeti brez tuje pomoči.

Drugo lastnost, odsevajočo iz Morocuttijevega članka in zaprečujočo pošten sporazum, bi označil kot hinavščino. Pri tem ne mislim, da bi ta lastnost morala biti ravno zavestna, ali učinkovita ni nič manj, če je tudi samo podzavestna in inštinktivna. To lastnost pa najdem v sledečih antitezah Morocuttijevega članka. On govori o tem, da hoče »nemška manjšina v Sloveniji« — mimogrede rečeno Nemcem v Sloveniji, ker so le diaspora, ne priznavam manjšinske lastnosti, kar pa je za naše razmotrivanje postranskega pomena — voditi aktivno, lojalno in državotvorno politiko, politiko politične soodgovornosti in zvestobe do države. Toda ob enem pa v praksi inscenira politiko priključitve največjim strankam v Sloveniji oziroma v državi, torej politiko dezinteresiranosti na državi.

On izjavlja, da ta nova politika ne bo navadna politika in da Nemci ne bodo izvajali celo strankarstva temveč, da je njih cilj kulturno delo, vzajemnost in socijalna pomoč ter aktivno sodelovanje s Slovenci, a ob enem pa izvaja v praksi politiko parazitstva, kot sem jo zgoraj pokazal in ob enem poudarja, da se bo kulturno in socijalno delo Nemcev v Sloveniji omejevalo samo na Nemce, kajti nemškemu delavcu je preskrbljena brezplačna zdravniška in pravna pomoč, nemški ženi denarna podpora pri porodu, nemškemu otroku zdravilišče za bolne otroke. Ta politika in njena praksa kaže striktno izolacijo naših Nemcev od slovenskega življa na čegar tleh živi naše nemštvo in čegar življenskim prilikam mora zahvaliti, da se ne nahaja v brezposelnosti. Ta striktna izolacija v praksi meče kaj čudno luč na zatrjevani »pošten sporazum« s Slovenci.

To močno nasprotje med blestečimi gesli, katere nosi nova politika naših Nemcev na svoji zastavi in pa med parazitsko in egoistično izolirno prakso te politike, katero antitezo sem zgoraj označil kot hinavstvo, to isto hinavstvo kaže tudi sklicevanje Morocuttija na avtonomistični memorandum, katerega so naši Nemci izročili koroški deželni vladi.

Mislim, da za demokratično mislečega človeka vprašanje zaščite narodnih manjšin ne more biti toliko principijelno vprašanje; ono je marveč v prvi vrsti konkretno vprašanje. V ideji demokracije ima ideja svobodnega življenja, zlasti svobodnega kulturn. razmaha narodnih manjšin svoje korenine. Toda če hočem katerikoli narodni manjšini zasigurati svoboden kulturni in narodni razmah — in v tem mislim, da je nesporni cilj vsega onega internacijonalnega napora za rešitev vprašanja narodnih manjšin — potem nikakor ne smem prezreti konkretnih prilik, v katerih živi ona narodna manjšina, katere narodni in kulturni svobodni razvoj hočem zasigurati. S tem hočem reči, da rešitev vprašanja narodnih manjšin ni mogoča z mehanično enako formulo. Na kratko rečeno, če bi z isto zakonito formulo dal kulturno avtonomijo Nemcem v Sloveniji in pa našim Slovencem na Koroškem, bi s tem delil s povsem neenako mero, ker bi nudil našim Nemcem s tako ureditvijo neprimerno

Omenim, da g. Marocuttija ne poznam drugače, razen toliko, kar je o njem in od njega izšlo v slovenskih listih. Materijal, avtentičen in zato zanesljiv materijal za mojo analizo mentalnosti naših Nemcev in Morocuttija je slednjega članek.

—a—:

Inserat

Nočem, da bi bil kdo razočaran, ko bo prečital te vrstice, in bi mi očital morda, da sem ga spelial na led ter bi se jezil, češ, ko bi bil vedel, da ni nič drugega, bi ne bil čital in izgubljal časa. Nisem človek, ki več obeta, kot more ali hoče izpolniti in ki bi imel svoje veselje pri tem, če bi koga opeharil v njegovih upih. Če stoji berač tam na vogalu, se mu izognem v velikem ovinku, ako mu ne morem ali ne nameravam ničesar dati, da bi se mu ne vzbudila prazna nada: »Ta mi kaj da!« in da ne bi potegnil brez potrebe in zastonj svoje kučme raz glavo. Tak človek sem, vidite! Lahko bi postavil tem svojim vrsticam na čelo drug naslov, ki bi mikal in vzbujal senzacijo, na pr.: »Tragična usoda državnega upokojenca«, ali pa: »Boj za eksistenčo« in tudi: »Skaljena zakonska sreča«, toda poštenjak sem od nog do glave, zato imenujem svoje dete s pravim imenom, da ve lahko vsakdo že naprej, kaj ga čaka. Inserat in nič drugega kot inserat! Kdor torej ne čita rad inseratov, naj ne čita!

Sicer pa so inserati včasih jako kratkočasni in vredni, da se človek pomudi pri njih. Kje je več prostovoljnega in neprostovoljnega humorja kot v inseratih? Resen človek sem, ki se rad bavi s težkimi problemi, a od časa do časa pa le zahrepenim tudi po taki hrani, kot jo nudi inseratni del časopisja...

K čitanju inseratov sem se zatekel zlasti rad med vojno, ko so mi strašno presedale tiste vesti o večnih zmagah, ki so nas pitali z njimi venomer nemški listi in sem komaj čakal, da se mi zabriše v spominu, kar sem čital v brzojavkah in v raznih nemško-avstrijskih vojnih poročilih. Ob čitanju inseratov sem pozabil tudi na vse druge nadloge, ki jih tisti čas ni bilo malo. Kadar sem bil najbolj čemeren, pa sem pograbil kak graški dnevnik — ti so se po originalnih oznanilih najbolj odlikovali! — ter začel prebirati v njem male oglase in reči moram, da sem prišel vselej na svoj račun, vse bolj kot če bi bil vzel v roke katerikoli humoristični list. Zakaj kako bi mi ne bilo veselo pri srcu, ako sem čital: »Dam še dobro ohranjene spodnje hlače za 10 kg koruzne moke«, ali pa: »Zamenjam fino, še malo nošeno batistasto damsko srajco za 8 kg sladkorja«... V tem zadnjem slučaju se je bilo gotovo težko odločiti, kajti, pomislite, dvoje tako sladkih reči kot sladkor in... O, v tistih dneh so se sklepale čudne kupčije! Dobil si takrat originalno oljnato sliko za nekoliko kg nepristne svinjske masti!... Dobil gosli in druge inštrumente za primerno količino boba ali fižola, dokaz, da ljudem v onem času ni bilo kdovekaj za razna godala, ko jim je že itak želodec godel, dalje dokaz, da jim je bila vse ljubša godba drugih kot umetno izdelanih pihal... Spominjam se tudi, da je ponujal nekdo svoje umetno zobovje, pa ne vem že več, ali za suhe hruške, ali za kozarec strdi. Najbolj pa mi je imponiral zaradi ženijalnega izkoriščanja konjunktur sledeči inserat: »Nobenega dvoma ne biti, da pride »cul de Paris« kmalu zopet v modo. Zakaj kdaj je bil ta modni artikel bolj na mestu kot dandanes, ko smo vsi tako prezračeni? Imam posebno lep eksemplar iz zapuščine svoje babice. Dasi se s težkim srcem ločim od dragega spomina, sem po neljubih okolnostih prisiljen, da ga zamenjam za vrečo krompirja ali kaj podobnega. Kdor bi hotel«... i. t. d.

To je bila res imenitna zabava in jaz sem občutil prav satansko veselje od zavesti, da nisem samo jaz lačen, ampak tudi drugi in še celo tisti naduti graški velepemci, ki jim je bila vojna tako po godu... Od tistih časov imam neko spoštovanje do inseratnega dela vsakega večjega časopisa. V istini je to prava zakladnica! Tu dobiš vse, kar potrebuješ in zveš za vse, kar komu manjka! Če čitaš vsak dan inserate in imaš malo fantazije, ti ni treba ne klasikov, ne moderne literature, zakaj tu imaš kondenzirano in stisnjeno v malo vrstic vse: povesti in romane, tragedije in komedije, sploh vse, kar dozoreva v človeškem življenju.

Vprašate, kaj me je dovedlo do tega, da o vsem tem govorim?... Saj sem rekel, da napišem inserat! To vse je samo reklama za ono, kar še pride! Stvar je namreč taka: odkar sem »pensionisan«, me moja žena ne respektira preveč! Pravi, da il zlasti taki penzionisti nič kaj ne imponirajo, ki so jih po 46letnem zvestem službovanju »ohne Sang in Klang« postavili na zrak. Sploh zadnje čase rada pozabavlja na uradnike. Menda se je navzela tega od Radiča in njegovih glasnikov! Pred par dnevi je trdila, da nimajo uradniške žene niti najpotrebnejšega, nakar se je razvil med nama sledeči dialog:

»Po kaj si pa vzela uradnika!«

»Saj sem bila zadosti neumna!«

»Vzela bi bila raje kakega branjevca, ki tepke prodaja!«

»Ali pa — zelnate glave!«

»Ti-i!«

»Ti-i!«

»Ti namigavaš in cikaš!«

»Ti cikaš že davno!«

»Pa vsaj ne misliš, da na kis?«

»Pač, pač!«

»Tvoj jezik je strupen!«

»Tudi tvoj ni meden!«

»Pa povej vendar, kaj hočeš od mene?«

»Kaj hočem?... Zdaj ko na ljubem svetu nimaš ničesar opraviti, bi si vendar kako službo poiskal!«

»Službo? In kdo bo potem užival — pošteno zasluženi pokoj?«

»Prazne marnje! To je bilo nekoč! Dandanes so penzionisti za to tu, da delajo!«

»Pa kakšno službo naj dobim in kje in kako?«

»Tako le mesto upravnega svetnika v kaki velebanki...«

»Nimaš slabega okusa!«

več, kakor pa našim koroškim Slovencem. Kako to?

Nemci v Sloveniji so del naroda, ki je do prav pred kratkem še imel vso oblast in gospodstvo v svojih rokah. Oni so socijalno in gospodarsko močni, oni so paroksistično zavedni, zlasti prešinjeni one sile, ki se poraja iz zavesti, da za teboj stoji ogromno število rojakov ter ogromna kulturna in gospodarska sila.

Čisto nasprotje tega so naši rojaki v Primorju in na Koroškem. Ta narod je socijalno in gospodarsko slaboten in ubog, manjka mu na Koroškem narodne zavednosti, preplašen in ostrašen je od brezobzirnega in krutega narodnega nasprotnika. Je kot nežna komaj dobro iz tal vzklila rastlinica, katero lahko uniči nekoliko ostrejše vreme in ki se more razviti le v mirnem toplem dahu.

Vsak ve: črka je mrtva, le duh je, ki oživlja. Ni tako važno, kakšna je zakonita formula, katera naj daje kaki narodni manjšini neke pravice. Veliko bolj važno je, kako se bo izvajala.

In če zopet pogledamo, kakšne bi glede izvajanja normirane manjšinske zaščite bile perspektive za naše Nemce v Sloveniji in za naše drage Slovence na Koroškem, je razlika strašna, če bi bile zakonite formule tudi do pičice enake.

Ogromna večina Slovencev, zlasti štajerskih Slovencev živi še danes v nemški fascinaciji. Po zakonu kontinuitete in vztrajnosti se ne more otresti respekta pred svoječasnim gospodarjem in se ji zdi, da bi delala krivico, če bi našega Nemca znatno manj respektirala kot preje. Naš narod vzgojen v svojevrstnem tolažilnem geslu, da je vsaka oblast od Boga je naivno sklepal dalje, da je utemeljeno v naturi svetovnega dogodevanja da je Nemec gospod in naš narod pa podložnik in to stoletno ponižno občudovanje mu je ostalo v jedru tudi še na dalje, ko je končno dosegel svojo svobodno državo. Za to je dana skrajna verjetnost, da bo naš uradnik v privzgojenem svetem strahu vse zaščitne norme nasproti Nemcem ne samo do pičice in skrajnosti vestno izpolnjeval, temveč, da bo v svoji dobrohotnosti šel tudi daleč preko zaščite. Saj to dela v pretirani meri že sedaj, ko manjšinska zaščita niti še ni formulirana.

Zakaj naš narod je krotak in od srca ponižen.

Alj naj nasprotno skušam naslikati, kakšno ravnanje čaka naših koroških Slovencev ob isti formuli od strani koroških Nemcev, ki zaničujejo naš narod, njegov jezik in vse njegove kulturne dobrine tako, kot le more zaničevati imperijalistično-nacijonalno orijentiran narod one narode, katere smatra le za svoje kolonije? Brutalno brezobzirnost in njene nekulturne metode vam bo mogel popisati vsak, ki je z koroškimi Nemci kedaj prišel v stike — kot Slovenec.

Kako bo v takih prilikah ob navidezni manjšinski zaščiti mogel živeti naš človek na Koroškem si ni težko predstavljati.

Ne morem si misliti, da bi naši Nemci in zlasti Morocutti ne videli teh praktičnih razlik

In vendar oni očividno forsirajo samo **formulsko** reciprociteto manjšinskega varstva, dobro se zavedajoč, da taka reciprociteta nemški manjšini prinese izredne koristi, dočim nemški večini na Koroškem ne nalaga več kot samo neznatne obveznosti, katere se dajo vedno, če je treba, tudi obiti na zvit način.

Toda na zunaj hočejo, povdarjajoč reciprociteto naši Nemci delati vtis absolutne pravičnosti in enakega tretiranja ene in druge manišine.

To je zopet ona antiteza in dvoličnost politike naših Nemcev, ki sem jo zgoraj označil kot hinavstvo. Ona je zopet en doprinos k politiki »poštenega sporazuma.«

Vsa ta izvajanja mislim zadostno kažejo, da v vsej tej politiki, ki so jo sedaj započeli naši Nemci **ni niti sledu onih idealnih gibal**, katere hoče slovenski javnosti natvesti Morocutti v svojem članku temveč da je ta politika **navadna konjunkturalna politika** in da ni nikjer drugod zavore za pošten sporazum, kot v oni mentaliteti naših Nemcev, katero bi kratko mogel označiti za imperijalistični nacijonalizem.

Svojo željo, naj novi nadnarodni duh krepko navda tudi slovenski narod bo g. Morocutti pravilno adresiral edinole na svoje ožje rojake v Sloveniji in na Koroškem. Naš narod jo odklanja, ker v njem ni nikakega odpora in nobenih zaprek zoper v resnici pošten sporazum.

Po slovanskem svetu

Lužiški Srbi in Poljaki

Pred dnevi se je vršil v Beogradu lužiško-srbski večer, ki je pokazal, da se tudi naša prestolica zanima bolj kot sdaj poprej za usodo malega izumirajočega slovanskega naroda, ki so ga že docela obkolili valovi nemškega morja. Še bolj se zanimajo zanj Čehi, ki ne štedijo niti gmotnih žrtev, da pomorejo temu narodu v njegovem težkem boju za obstoj. Lužiški voditelji so se večinoma šolali v Pragi, odkoder se uspešno presajajo na lužiško-srbska tla Sokolstvo. Da pa tudi Poljaki ne zaostajajo, nam pričajo podatki, ki jih je objavil te dni »Le Messager Polonais« po M. de Vauxu Phalipau

Lužiško-srbsko ozemlje — piše ta list — je tvorilo nekoč del kraljestva Boleslava I Hrabrega. To mogočno poljsko kraljestvo je segalo od Baltskega morja do Karpatov, od Odre do Dnjestra. Že pred tem so se Lužiški Srbi in Milčani v Zgornji Lužici, hoteč se obraniti pred Nemci, naslonili na Mieczyslava I., ki pa je bil preslab in so prišli Lužičani pod jarem Otona II in Otona III. Boleslav I pa je s svojimi zmagami izpotnil vse njihove nadeje. Poizkanjci, Lužičani in Milčani so postali sestaven del močno organizirane Poljske. Nibi navaden slučaj, če je bil budišinski mir, ki označi enega največjih dogodkov v zgodovini Poljske za časa Boleslava Hrabrega, podpisan na lužiškem ozemlju. V 11 in 12 stoletju se je Lužiško Srbsko lepo razvijalo in je posebno veliko pomenilo v trgovini z bližnjim Vzhodom. V Libušino mesto, ki je imelo 100 vrat in 100 000 prebivalcev, so prihajali kupčevat Skandinavci, Grki, Etruščani in drugi, celo Arabci so prinašali po cesti preko Ogleja bogatih tkanin iz Bagdada in Damaska. O neposrednih vplivih vzhodnih narodov na podobno poljsko življenje kažejo izkopnine izza časov Boleslava I., ki so se izkopale na lužiških tleh.

Nato pa se je zlomil poljski odpor na zapodni fronti proti germanstvu in Nemci so vdrli v Lužico opustošili mesta, porušili templje in nagnali prebivalstvo v gorešlezijske gozdove ali na močvirja ob Sprevi. Če se čudimo, da je spričo takih razmer sploh mogel obstojati vendski narod, kolikor bolj čudno je dejstvo, da je ohranil svoje slovanske tradicije? To si lahko razložimo zgol moralno podporo, ki jo je imel ozi vso dobo svojega suženjstva v Čehih in Poljakih, ki so vsekdar radi pomagali Lužiškim Srbom.

V dobi preporoda, ko je želja po znanju navdala vse duhove, so lužiško-srbski dijaki zahajali na vseučilišče Krakovu in Pragi.

V 19 stoletju, v času prebujenja slovanskih narodov, so začeli Poljaki prvi proučevati lužiško-srbsko preteklost. L. 1861 je objavil Viljem Boguslavski v Petrogradu dajšo razpravo zgodovini lužiško-srbskega naroda, ki jo je veliki lužičanski apostol Michael Hornik preložil na vendski jezik pod naslovom »Zgodovina lužiškega naroda« (l. 1884). Profesor vilmskega vseučilišča Alfonz Parczevski je posvetil pol stoletja svojega življenja proučevanju pruskih Lužičanov, ki naseljujejo izredno slikovite kraje, kjer so bili v srednje veku pragozdi in močvirja, kamor so se zatekli njih predniki na begu pred Tevtoni. Leta 1880 je ustanovil prof. Parczewski »Literarno društvo Spodnjih Lužičanov«, ki je izdal prajk knjige.

Tudi sicer so se Poljaki živahno zanimali za usodo lužiških Slovanov in tej tekmi Čehi g[illegible] ta, d[illegible] je danes narodna zavest lužiških Srbov kljub njih neznatnemu številu in težkemu pritisku s strani Nemcev še tako trdna in v[illegible].

Nov pokret med ruskimi emigranti

Med ruskimi emigranti obstoji cela vrsta struj, ki zajdejo včasi v ostra medsebojna nasprotja, katera koristijo navadno le skrajnostnim smerem: desničarskim reakcionarjem in komunistom. Že ponovno so se pojavili poizkusi, da bi se razcepljene vrste združile za smotreni boj zoper skupnega nasprotnika, ki je boljševizem, vendar pa se je večina takih poizkusov razbila ob raznih teoremih, ki so često brez vsakršnega praktičnega pomena: sem spada zlasti vprašanje ali bo nova Rusija monarhija ali republika, bo-li imela ustavo po francoskem ali angleškem vzoru in podobno. V mesli obuna je brezdomovinstva, ki obdaja ruske emigrante se kaj rado pozabi, da je zaželjena nova Rusija zgolj privid in da jo je treba najprej ustvariti.

Za zaželjeno zbližanje med rusko emigracijo je značilen novi list »Borba za Rossiju«, čigar prvo številko smo pravkar prejeli. List je začel izhajati kot tednik v Parizu z geslom: »Jutro se zbliža, a zdaj je še noč«. Izdajajo ga politično dokaj raznoteri življi; med uredniki sta dva narodna socialista (Meljgunov, Polner), zastopnika levega krila letošnjega emigrantskega kongresa (Kartašev, Fjodorov) in znani Vladimir Burcev, ki je med desničarji zasovražen radi svoje revolucijske politike pod carističnim režimom, ki pa sedaj odločno pobija boljševiško nasilje in je v očeh ruskih emigrantov ena najmanj simpatičnih osebnosti. Ti možje so si zastavili nalogo, da »zvežejo emigracijo in Rusijo«. Kakor nekdaj Herzen svoj »Kolokol«, tako bodo skušali tudi Burcev in tovariši vtihotapljati svoj list v Rusijo. Časnik je po obliki podoben listu »Osvobožđenije«, ki je izhajal med revolucijo v Stuttgartu in se vtihotapljal čez rusko mejo. Dosihmal so se pošiljali v Rusijo na ta način le monarhistični letaki in liste leve skupine.

»Borba za Rossijo« je nestrankarski organ, ki koj v prvi številki odločno obsoja dosedanjo razprtijo v emigrantskih vrstah in poziva k skupnemu afrontu proti sovjetskemu despotizmu. Nova Rusija, kakor jo napoveduje ta list, bodi demokratična, nacionalna in pravična narodnim manjšinam; varovati mora svobodo verstva, sodnije, volitev in šole.

List je pisan za rusko prebivalstvo, zato ga preveva duh defetizma. Tako poziva rdeče vojake, naj ne streljajo bratov kmetov, ki so se uprli mučiteljem. Nelegalna propaganda je edino orožje, ki še preostane nasprotnikom boljševizma. Izbijaj klin s klinom! L. 1917. so komunisti izpodkopali tla proticaristični revoluciji z legalnimi in nelegalnimi sredstvi; danes so njih nasprotnikom iztrgani iz rok vsi legalni pripomočki in ostane le še nelegalen boj.

Novi list je bil med emigranti sprejet dokaj simpatično. Videti je, da je emigracija naveličana medsebojnih bojev in da si želi pomirjenja in še bolj — realnih uspehov in — domovine, daljne domovine! Prof. Struve je pozdravil list v levičarskem monarhističnem »Vorožđenju«. Kerenski pa je izjavil v zvezi s to akcijo, da bo za Rusijo vsaka vlada, ki bo nadomestila sovjetsko vlado, korak naprej.

V 2. številki »Borbe« podaja Dalin, sedanji urednik berlinskega »Socialist«. Vestnika« glasila menjševikov (predvojnih sodrugov boljševikov) sledečo prognozo:

Prevrat, ki bo zaključil drugo rusko revolucijo, bo najmanj podoben februarskemu ali oktoberskemu prevratu (Kerenskega oz. boljševikov iz l. 1917). To ne bo ljudski upor, s katerim bi se vojskovala vladi zvesta vojska. To bo zarota nekega krožka. Njemu na čelu bo stal nedvomno ta ali oni »boljševik brez predsodkov«, podjeten, spreten in priljubljen, bržčas častnik. Zasedel bo brez težkoč s skupino oborožencev Kremlj in državni prevrat bo končan tekom pol ure«.

Bodočnost bo pokazala, kakšno realno vrednost predstavlja pokret Burceva in tovarišev. Ali se bo tudi ta poizkus pomirjenja v emigrantskih vrstah razbil na kakih praznih besedah ali pa svita v njem resen odpor zoper sovjetsko tiranijo?

Knjige in poročila

„Srpski književni glasnik“

Druga številka letošnjega letnika »Srpskega književnega glasnika« prinaša na uvodnem mestu odlomek iz večjega dela Stojana M. Živadinovića »Smrt Karađorđjeva«. Po odlomku lahko sodimo, da pripravlja srbski pisatelj umetniško krepak roman izza časov Črnega Jurja.

Momčilo Nastasijević objavlja lepo črtico »Ane Kadije reč o Ćir Zahinoj kobi«. Sledi prevod povesti »Naša verna ljubav«, ki jo je spisal češki pisatelj Franja Šramek in ki jo objavlja »S. K. G.« v počastitev njegove petdesetletnice. Pesmi so prispevali Grga Bogić, Miroslav Feldman, Božidar Kovačević in Branko Ćukić. Povodom poseta znanega francoskega prijatelja Jugoslovenov Phil Lesbeguea, ki je vpeljal tudi našega Cankarja pred francosko javnost, je izšel prevod njegove pesmi v prozi »Ti si ostarela«. Branko Lazarević nadaljuje svojo študijo o Ivanu Meštroviću. V tem delu razpravlja zlasti o religiozni vsebini njegove umetnosti.

Nadalje piše Saša M. Prodanović o Pašiću. Njegova sodba je povsem negativna. Uredništvo pa napoveduje drugi nekrolog iz Peresa Pašićevega prijatelja Miše Trifunovića. V nadaljevanju ankete o krizi parlamentarizma se izjavlja dr. Ilija Sumenković.

Slede nekatere ocene, med njimi poročilo o Máchalovi zgodovini slovanskih literatur, čije drugi del je izšel koncem lanskega leta v Pragi.

„Popotnik“

V peti številki slovenskega pedagoškega časopisa »Popotnika« nadaljuje dr. Fr. Čibej svojo zanimivo razpravo »Otroška in mladinska psihologija pri Ivanu Cankarju«. Na primerih iz njegovih spisov kaže, kako je umel naš veliki pripovednik očrtati erotiko in seksualnost mladostnika in individualno-psihološko karakteristiko oseb, ki nastopajo v njegovih spisih. Elza Kukovčeva zaključuje razpravo o nacionalni in državni vzgoji v osnovni šoli. Sledita še dva kraša praktično pedagoška članka, nato pa slovstveni in časopisni pregled. Med drobižem poroča G. Silih o pedagoškem tečaju v Ženevi, dr. Fr. Derganc pa nadaljuje svoj filozofski slovar.

Časopis za zgodovino in narodopisje

Izšel je 1—2 snopič Časopisa za zgodovino in narodopisje, ki ga izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru in urejuje njegov predsednik prof. Fr. Kovačič. Snopič prinaša več zanimivih razprav. Konservator Fr. Stelé zahtevanja objavljati gradivo za prekmursko zgodovino. V tem snopiču poroča o župni cerkvi v Martjancih, ki je redek spomenik srednjeveške umetnosti. Objavlja tudi vizitacijska zapisnika o imenovani cerkvi iz 18 stoletja. Zanimiv prispevek k zgodovini Prekmurja je nadalje slovenska listina iz l. 1643, ki jo je objavil Stelé po prepisu A. Trstenjaka. Nato sledi nadaljevanje »Ljudske medicine med koroškimi Slovenci«, dober folkloristično materijal, ki ga zbirata P. Košir in V. Möderndorfer. Dr. Fr. Ilešič poroča o nekaterih novih, doslej še neobdelanih zanimivostih iz zapuščine Stanka Vraza. Topot je objavljen koncept nekga Vrazovga pisma iz leta 1834, namenjenega najbrže Čopu, dalje koncept Vrazovega članka za »Der Aufmerksamer«, oziroma za »Kranjsko čbelico«; sledi poročilo o »družbi« za zbiranje slovenskih knjig v Gradcu«, čije knjižni zapisnik se je ohranil v Vrazovi zapuščini, potem o Vrazu kot uredniku prevoda Schmidtovih povesti in vesti o Korytku, v kolikor so se našle v tej nobdlani zapuščini. O vuzeniških urbarjih poroča v daljši, temeljiti razpravi Jos. Mravljak. Slede krajša izvestja: o krajevnih imenih Stopence in Tezno (D. Žunkovič), o psevdonimu B. E. v Pisanicah (dr. N. Omersa), o »Sorotuletni Vijolici« (Al. Turk), o bratovščini splavarjev v Vuzenici (J. Mravljak) in dr. V rubriki »Slovstvo« so ocenjene nekatere domače in tuje novitete iz področja zgodovine. Snopič zaključujejo društvene vesti.

»Časopis za zgodovino in narodopisje« je edini znanstveni časopis, ki izhaja v mariborski oblasti in zasluži kot zgodovinski branitelj naše zemlje ob Dravi in Muri pozornost slovenske javnosti. Na leto izidejo 4 (2) snopiči, ki se dobe v naročnini za 40 Din.

«Glasnik Centralnog Higijenskog Zavoda»

Pravkar je izšla 2.—6. številka »Glasnika Centralnog Higijenskog Zavoda«, ki je začel izhajati lansko leto v Beogradu pod uredništvom dr. St. Z. Ivanića in dr. B. Konstantinovića. St. Z. Ivanić razpravlja o svojih raziskavah glede imunizacije proti trebušnemu legarju. Avtor je delal poizkuse na miših in zajcih z endotoksinom in poroča izčrpno o svojih izsledkih, ki pa še niso definitivni. O znanstvenem delu v laboratoriju osrednjega higijenskega zavoda poroča tudi članek dr. D. Šamića in dr. Albertija o vplivu Röntgenovih žarkov na nastajanje aglutinine. Dr. N. Nezlobinski referira o svojih helmintoloških studijah v Ghridski kotlini, o helmintiari v Skoplju pa piše dr. Stanko Karaman. Sledi razprava dr. Pavla Vukasovića: »Biološka posmatranja o opnokrilcima, entomofagnim parazitima dvokrilaca Brachycera«, dr. R. Jeremić pa nadaljuje z objavljanjem gradiva za zgodovino zdravstvenih razmer v jugoslovenskih deželah. Slede še članki: »Prilozi antropologiji Jugoslovena« (dr. R. Jeremić); »Krvne grupe i njihov značaj u antropologiji, serologiji, biologiji i medicini (dr. M. Lazarević); Postvakinalna encefalitida i neke novosti na polju vakcinacije« (dr. Koljina); »Snabdjevanje naših gradova mlekom« (dr. Gj. Jovanović); »Rad bakteriološke laboratorije III armijske bolnice u godini 1925 (dr. M. S. Radojčić). Vsi važnejši članki imajo resumé v nemščini oziroma francoščini. Na to znanstveno glasilo opozarjamo naše zdravnike.

Plesne toilete
modni atelije
M. ŠARC
LJUBLJANA Kongresni trg 4.

»Vsi pravijo, da ne!«

»Naposled bi še ti sama sprejela tako mesto!«

»Bilo bi čisto v duhu časa, če bi bile ženske upravne svetnice!«

»Pa inseriram torej za obá!«

»Oh, inserirati — stroški bodo!«

»Poskusiti hočem tako, da jih ne bo in da dobim morda še kakšno nagrado povrh! Mislim pa, da bi se inserat najbolje tako le glasil: »Gospod in gospa v najboljših letih —«

»Pa reci še, da ti se ni pamet zagrizla! Kaj imajo »najboljša leta« pri tem opraviti? Saj ne pišeš ženitne ponudbe! Potem pa — najboljša leta in ti s svojimi sedemdesetimi ..«

»Ali misliš torej, da ne? No, pa imej ti enkrat prav! Napravimo pa tako le: Iščem za se in za soprogo dobro dotirano mesto upravnega svetnika oz. upravne svetnice v kaki velebanki ali drugem velepodjetju. Natančnejši naslov in morda še druge zaželene podrobnosti pove iz prijaznosti uredništvo tega lista.«

»Katerega lista?«

»No, ki to objavi!«

»Dobro!«

»Kaj ne da? A zdaj pa brž v tiskarno! Zakaj čim prej, tem bolje!« —

In ti, ljubi čitatelj, kaj praviš ti k temu? Ali ni vse tako, kakor sem v začetku obtožil? Kaj drugega je to kar si čital, kot inserat podan v nekoliko neobičajni obliki? Seveda če vzamem za ta način inseriranja patent, je odvisno od tega, kak uspeh bo imel ta moj prvi — moderni inserat! —

Pierre Loti:

Žalost starega kaznjenca

To je čisto kratka povest. Pripovedoval mi jo je Yves nekega večera, ko se je odpeljal s svojo križarko v Novo Kaledonijo, da odpelje kaznjence v izgnanstvo.

Med njimi je bil star kaznjenec, sedemdeset let mu je bilo gotovo, ki je nosil s seboj ubogega vrabca v majhni kletki.

Yves se je pričel pogovarjati s tem starcem, ker je postalo dolgočasno. Ni imel takega zločinskega obraza ta starec kakor njegov sojetnik, mlad, podel mož, poroglijivec, z vbočenimi naočniki na drobnem, bledem nosu.

Stari postopač, prijet petič ali šestič zaradi potepanja ali tatvine, je rekel: »Kako naj se človek odvadi krasti, če že začne — ako nima službe, ničesar ne — in če mu ljudje niti jesti ne dajo? Treba je jesti: kaj ne, gospod? Zadnjič so me prijeli in obsodili zaradi vreče krompirja, ki sem jo odnesel na polju, zaradi biča, ki sem ga ukradel nekemu voiniku, in zaradi ene buče. Ali me ne bi bili mogli pustiti, da umrem doma, namestu da me pošiljajo tja doli čeprav sem tako star?«

In ves srečen, da je našel nekoga, ki se strinja z njim in ga potrpežljivo posluša, je pokazal nato Yvesu to, kar mu je bilo najdražje na svetu: majhno kletko z vrabcem.

Udomačenega vrabca, ki je poznal njegov glas in, ki je, skoro leto dni živeč z njim skupaj v ječi, čepel na njegovi rami... Da, težko je dobil dovoljenje, da ga je smel vzeti s seboj v Kaledonijo! — In dalje, moral je narediti primerno kletko za vožnjo; preskrbeti si je moral lesa, nekaj stare železne žice in malo zelene barve, z njo je pobarval kletko, da bi bila lepša.

Še sedaj pomnim natančno Yvesove besede: »Ubogi vrabec! V kletki je imel košček tistega črnega kruha, ki ga jedo kozniencі. In je bil vzlic temu zadovoljen, skakljal je, kakor ne vem kateri ptič.

Nekaj ur popreje, ko so bili kaznjenci že na krovu, da odrinejo na dolgo pot, je šel Yves slučajno mimo starčka, na katerega je že čisto pozabil.

»Čakajte, vzemite tole, gospod,« je rekel s čisto izpremenjenim glasom in mu je ponudil tisto majhno kletko, »dam vam jo; morda jo boste kaj rabili, morda vam bo v veselje...«

»Ne, ne, ni treba«, se je branil Yves, »kar vzemite jo seboj, saj veste. Vaš mali tovariš bo potoval v njej...«

»O,« pravi starček, »ni ga več notri... Ali ne veste? ni ga več...«

In dve solzi, znak neskočne bolesti, sta mu pritekli po licu.

Od gibanja lestve pri vkrcanju so se bila odprla vratca; vrabček se je prestrašil in je ušel iz kletke. Hotel je odleteti — a padel je v morje, ker so mu bile peroti pristrižene. Oj! Trenutek grozne bolí! Videl ga je, kako se je boril z valovi in omagoval, kako je izginil v vodni brazdi, in mu ni mogel pomagati! V prvem hipu je hotel starček kričati, hotel je prositi pomoči, obrniti se do Yvesa, prositi ga na kolenih... Temu razburjenju je sledila usmiljenja s starim beračem, komu se bo smilil njegov vrabec, kdo bi hotel zavest, da je le kaznjenec. Kdo bo imel poslušati njegove prošnje? Ali bodo morda zaradi njega ustavili ladjo in povzročili zamudo, zaradi ubogega vrabca, ki tone — zaradi vrabca starega kaznjenca... kaka nezmiselnost! Obstal je na mestu, miren kakor kip in gledal, kako se oddaljuje na morski peni malo sivo telesce, ki je še vedno trepetalo; in tedaj je začutil, da je osamljen za vedno, in debele solze obupa so mu zastrle pogled... Mladi mož z naočniki, njegov sojetnik, se je smejal, videč jokajočega starca.

Ker ni bilo več vrabčka, ni hotel imeti niti kletke, narejene iz ljubezni do malega mrtveca; vedno jo je ponujal vrlemu mornarju, ki je bil tako dober da je poslušal njegovo povest, kot edino volilo v njegovi oporoki pred odhodom na to dolgo zadnjo pot.

In Yves je sprejel darilce, prazno hišico da ne bi žalil zapuščenega starčka. Ni hotel odkloniti kletke, ki je imel starček toliko dela z njo.

Prevel B. R.

Ali si že vpisan v volilni imenik?

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—

Priredite

Veselica
Kdor se hoče na Svečnico večer dobro zabavati, naj gre v gostilno k Lozarju na Sv. Jakoba trgu, kjer je domača veselica s plesom in bo postreženo z dobro jedjo in pijačo. 3084

Koncert s plesom
danes (na Svečnico)
v hotelu Kavčič
pri kemični tovarni, Moste st. 25. Za dobro jedačo in pijačo je preskrbljeno. Začetek koncerta ob 2. pop. 3068

Pevsko društvo «Sloga» v Rogaški Slatini
priredi danes ob ¼4. v hotelu «Pošta» pevski koncert. Zvečer istotam prepostna veselica, združena z veseloigro «Sovražnik žensk». 3014

Kolo jugosl. sester v Ljubljani
ne imelo v četrtek, 3. febr. ob 16. redno odborovo sejo 3045

Obrt

Galoše popravlja
parna vulkanizacija Škafar, Ljubljana. Rimska cesta 11 12

Lastni izdelki! Nizke cene!
Smučarske obleke
kompletne po 780 dinarjev, **telovadne oblačilne potrebščine** in **modni salon**
za gospode priporoča c. občinstvu in društvom tvrdka
Brata Capuder
(prej Pero Capuder)
Ljubljana, Vegova ulica 2. 248

Pouk

Za pouk
sprejmem gospodično z dobro šolsko izobrazbo in vzgojo k sedemletni deklici za čas od 14.—18. ure. — Prednost imajo absolventinje učiteljišča. Vprašati v Puharjevi ulici 14/I — (za Narodnim domom). 3060

Angleščino
poučuje gospodična po zmerni ceni. Ponudbe pod «Angleščina» na oglasni oddelek «Jutra». 3076

Službe dobe

Učenca
za dežnikarsko obrt sprejme takoj s hrano in stanovanjem v hiši (event. brezplačno) Dežnikarna Josip Vranjek, Celje. 2683

Strojnika-elektromonterja
samostojno voditi manjšo elektrarno ter popolnoma verziranega v popravilu žagar. strojev, sprejme. Ponudbe z navedbo referenc na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Elektromonter». 2633

Gospodarji gospodinje!
Kadar potrebujete kakega **posla** za hišna in gospodinjska dela, se obrnite na «Poselsko zvezo» v Ljubljani — Stari trg 2. — Za odgovor znamko. 1520

Brivskega pomočnika
perfektnega, prvovrstnega v strižnju bubi glavice in enduliranju, sprejme takoj Vjekoslav Gjurin, brivec v Mariboru, Jurčičeva ul. 2. 2932

Perfektno kuharico
z dolgoletnimi spričevali, zdravo in pošteno, ne nad 42 let staro sprejmem. — Vprašati od 9.—11. ure in od 1.—2. ure v Vegovi ul. št. 2/I — levo. 2949

Kurilniškega, ozir. kotlarskega mojstra
za nadzorstvo obratovanja kotlarne v vevških papirnicah, iščemo za takojšen nastop. Prosilci naj z navedbo svojega dosedanjega službovanja in zahtevkov ter prepisi spričeval o dosedanjem službovanju in o dovršenih strokovnih izpitih sporoče svoje naslove tajništvu Združenih papirnic, d. d., Ljubljana, Dunajska cesta 1. 1496

Brivskega vajenca
sprejme takoj Avg. Rebič, brivec v Višnji gori — Dolenjsko. 3069

Potnike
za naobhodno potreben predmet takoj sprejmem proti visoki proviziji za Ljubljano in okolico, Štajersko in Belokrajino. — Prednost imajo oni, kateri posedujejo dobre zveze z industrijalci. Ponudbe pod «Agilen — Industrija» na oglasni oddelek «Jutra». 3083

Pletiljo
sprejme v stalno delo čez poletje večja pletilnica. — Plača po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 2987

Učenko
takoj sprejme trgovina s papirjem in galanterijo M. Tičar, Selenburgova ulica št. 1. 3074

Korespondent
perfekten v nemški in slovenski stenografiji, z znanjem hrvaščine, dobi službo takoj v veletrgovini v Ljubljani. Obširne ponudbe naj pošljejo le reflektanti z večletno trgovsko prakso in dobrim slogom. Na začetnike ne reflektiram. — Prednost imajo oni, z znanjem knjigovodstva. Ponudbe pod «Samostojen korespondent» na poštni predal 35, Ljubljana. 3070

Sobarico
pošteno in spretno, staro od 18—22 let, ki govori hrvatsko in po mogočnosti tudi nemško, sprejme Zofija Popović, supruga apotekara, Stari Bečej, Bačka. 2887

Prodajalec ali prodajalka usnja
ki je še izvežban v tej stroki, dobi službo v mestu. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Prodajalec usnja». 3037

Korespondenta
železne stroke, zmožnega slovenščine in nemščine — samostojno moč — sprejme vletrgovina z železom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zahtevki plače». 3009

Urnega stenografa
in strojepisca začetnika — tudi žensko — sprejmem. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Mlada moč». 3057

Kontoristinjo
zmožno poleg slovenščine tudi nemškega in italijanskega jezika, dobro stenografinjo in strojepisko sprejmem v pisarno industrijskega podjetja na deželi. Ponudbe z navedbo dosedanje prakse, z zahtevki plače in sliko pod «Vestna 78» na oglasni oddelek «Jutra». 3078

Pletiljo
sprejme v stalno delo strojno pletenje čez poletje. — Plača po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 2987

Pletiljo
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 2988

Službe iščeio

Donašalko
izurjeno servirarico išče restavracija hotel Štrukelj. 2952

Ekonom
vešč v poljedelstvu, živinoreji, vinarstvu in sadjarstvu, išče službe. Naslov pri podružnici «Jutra» v Mariboru pod «Ekonom». 2915

Prodajalka
mešane stroke, z dobrimi spričevali, želi premeniti službo takoj ali pozneje. — Zastopam tudi lahko gospodinjstvo. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Poštena 85». 2685

Kontoristinja
zmožna vseh pisarniških del in ekspedicije, išče primerno službo. — Gre tudi kot blagajničarka ali prodajalka Cenjene dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Marljiva 75». 2975

Mladenič
izredno praktičen, marljiv in priden, bi rad šel v kako pisarno za pomočnika, sluga, vratarja, osebnega sluga ali kaj sličnega. Simpatični mladenič govori slov., nemško in italijansko. — Kdor si ga želi naj piše pod «Podjeten, udan, zvest» na oglasni oddelek «Jutra». 2562-a

Službo pis. sluge
ali kaj sličnega želi mlad in simpatičen mladenič. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Vesten 87». 3087

Starejša dama
izborna kuharica in varčna gospodinja želi službe pri starejšem gospodu ali mali družini. Ponudbe pod šifro «Varčnost 150» na oglasni oddelek «Jutra». 3082

Dekle
vajeno švanja, moške konfekcije ter hišnih in kuhinjskih del, išče službo. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 3095

Šivilja
išče dela po hišah. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Poceni». 3098

Hčerka
boljših staršev se želi izučiti trgovine v mestu ali na deželi. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod znako «Vajenka 101». 3096

Gospodična
zmožna slov., nemške in deloma srbohrvatske korespondence, kakor tudi drugih pisarn. del, išče v Ljubljani za nekaj ur dnevno — dopoldne ali popoldne — primernega dela. Nastopi s 15. febr. ali pozneje. — Cenjene ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Postranski zaslužek A. S.» 2928

Prodajalka
izučena v trgovini z meš. blagom, pridna in poštena, z dobrim spričevalom, želi premeniti službo — najraje na deželo. Cenjene dopise na trgovino M. Stekar — Jesenice, Gorenjsko. 3011

Mlad šodar
samski, z večletno prakso, išče službo — najraje v kaki vinski trgovini. Cenj. ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Šodar». 3032

Kontoristinja
s štiriletno prakso, zmožna slovenščine, nemščine in srbohrvaščine, slovenske in nemške stenografije, strojepisja in vseh drugih pisarniških del, išče službe. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Ljubljana 26». 3026

Službo prešivalke
(šteparice) iščem v Ljubljani ali okolici Angela Kunčič, Ljubljana 7, Medvedova c. št. 20. 3020

Mesarski vajenec
bi se rad učil, kjer bi imel vso oskrbo v hiši. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 3033

Strojni ključavničar
železotstrugar, vešč stogeničnega varjenja, išče dela za takjo. — Josip Belak, Slatina-Radenci, Slovenija. 3041

Kontoristinja
zmožna slov. in nemške korespondence ter knjigovodstva s triletno prakso, išče službe. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Takoj 44». 3044

Prodajalka
mešane stroke, pridna in poštena, želi službo v Ljubljani. Cenjene ponudbe na naslov: Zinka Kodrič, Pred Konjušnico 2. Trnovo — Ljubljana. 3051

Inteligentna gdč.
z znanjem vseh ročnih del, šivanja in vseh pisarniških del, išče službo v pisarni ali kot vzgojiteljica, izven Ljubljane. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Veselje do otrok». 3049

Prodam

Vrbovo šibje
lepo belo, gladko in suho, kakor tudi sirovo (nelupljeno) proda Ivan Saver, Brežice ob Savi. 2707

Motor
20 k. s. — na sirovo olje, malo rabljen, zaradi elektriziranja obrata po zelo nizki ceni proda L. Pečar, Ljutomer. 1659

Kino-aparat
znamke Ertel-Werke, nov, ugodno proda Drušković v Brežicah. 1613

Kladivo «Meteor»
(Druckfederhammer) št. I, popolnoma nov, skobelnik na transmisijski pogon, vrtalni stroj ter razna transmisijska dela in jermena po ugodni ceni naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 1156

Vrhniško opeko
trboveljski premog in bukova drva nudi najceneje Lovro Krže, Trnovski pristan 12. Postrežbo točna! 61

Polenovko
namočeno, dobite vsaki petek pri I. Buzzolini, delikatesna trgovina in zajtrkovalnica, Stritar-Lingarjeva ulica. 51

Vata za odeje
10—40 Din kg, odeje od 153 Din naprej. Rožna ul. št. 19. 45

Narodno nošo
popolnoma pristno in kompletno prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 2989

Lepo masko
«Mefisto» prodam ali posodim. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3089

Šivalnih strojev
odprodam večje število po izredno nizki ceni s 15letnim jamstvom. Pogrezljivi central z 2 predali 2000, čevljarski (flaštepar) 2800 Din itd. — Lovro Rebolj, Kranj št. 38. 3007

Najcenejši, najelegantnejši
damski lak plesni čevlji so „Doko“ čevlji
od Din 120 dalje
Plesni, lak polčevlji za gospode vseh številk najceneje v zalogi
„Doko“ Prešernova ulica štev. 9, dvorišče.

Kočijo
polkrito, v dobrem stanju, prodam ali zamenjam z lahko, črno, prav dobro ohranjeno, proti event. doplačilu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3080

Salonski divan
s 6 fotelji prodam za 2500 Din in 2 enaka divana z 12 enakimi fotelji, primerno za kako prerediteveno dvorano, za 5000 Din. Vse še dobro ohranjeno. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3090

Narodna noša
lepa, kompletna naprodaj, na željo tudi posamezni deli Avba je planinsko umetniškega izvora s 4 jeleni. — Marija Kurnik, Pražakova ulica 3/II. 3096

Otroški voziček
dobro ohranjen, zložljiv — športni, naprodaj na Bleiweisovi cesti št. 15/III — Blatnik. 3072

2 zapravljivčka
skoraj nova, dobro ohranjena, prodam po zelo ugodni ceni. Eden je na vzmetih, drugi brez. Istotam naprodaj **lepe sani** - Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3063

2 vzmetni žimnici
dobro ohranjeni, ugodno naprodaj na Sv. Petra nasipu št. 45. 3064

Maska
črno-bela, naprodaj na Rimski cesti št. 9/II, vrata 18. 3050

Moška obleka
dobro ohranjena in otroški **košek (posteljica)** naprodaj. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 3008

Motorno kolo
2½ HP, brez prestav prodam za 2500 Din. Ljubljana, Poljanska cesta št. 15 — ključavničar. 2964

Pireto
za srednjo postavo, prodam za 120 Din. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 3018

Motorno kolo
BSA, 2½ HP, ugodno proda dr. Novoselsky, Sv. Marjeta pri Moškanjcih. 3027

Avto «Fiat»
malo rabljen, bo sodnim dražbenim potom dne 3. februarja 1927 ob 14. uri prodan v Ormožu štev. 46. 3013

Maska
srčkan Harkelin naprodaj samo za 120 Din v Ljubljani 7, Celovška cesta št. 84. 2979

Voz (tajsel)
in kompletna čisto nova **sesalka za vino** iz konkurzne mase Jermanove v Radomljah na ogled in naprodaj. Ponudbe sprejema I. Pavlin, župan v Radomljah. 3012

Pohištvo prodam
radi preselitve. Pojasnila in ogled v Šiški štev. 96 pri Frančiški Novak — in to vsak dan od 9.—4. pop. — Je različno, postelje, omare za obleko, divan in še malo rabljen «Singer» šivalni stroj. 2924

Masko
zlatega pajka, za majhno postavo, zamenjam ali poceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 3024

Šivalni stroj
«Singer» za krojače, malo rabljen, prodam za 1000 Din Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3023

Galoše
kakor tudi vse vrste čevljev po znižani ceni naprodaj pri A. Oblat, Sv. Petra cesta 18. 3038

Kupim

Jedilnico
obstoječo iz kredence, mize in 6 stolov ter omaro za knjige kupim. Ponudbe z navedbo cene pod značko «Jedilnica» na oglasni oddelek «Jutra». 2783

Kupim avto
1½ tone težak, polne gumi, za prevažanje 16 oseb. Ponudbe z navedbo sistema in cene na naslov: Ivan Lackner, Kočevska reka. 2792

«Odol» prazne steklenice
kupuje drogerija Anton Kane sinova, Židovska ul. št. 1. 282

Srebrne krone
kupuje in plača dobro F. Cuden, Ljubljana. Prešernova ulica 1. 238

2 večja briljanta
kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Briljant». 3085

Elektromotor
380 voltov, 870—960 obratov, vrtilni tok, kupi Mihael Kavčič, mehanična delavnica, Zg. Šiška 125 — pri Ljubljani. 3055

Masko
za črno-belo reduto iščem za posoditi, event. jo tudi kupim. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3022

Stroje
70—80 cm tračno žago, 1 vrtalni stroj in frezar kupim, stroji morajo biti v najboljšem stanju. — Ponudbe na: Fran Martine, Ljubljana, Prule 8. 3034

Pridelki

Danes vsi
v «Ameriko» na zabavni večer, kjer svira salonski orkester. 3088

Posest

Lepo posestvo
z žago in mlinom, v Bistrici pri Mariboru, 5 minut od kolodvora, in sicer 6 oralov njiv, 5 oralov travnikov, 1 oral sadonosnika, ½ orala vinograda in približno 50—60 oralov lepega gozda poceni proda Franjo Rajh, hotelir v Ormožu. 2645

Vilo
5 minut od tramvaja, novejšo, 7 parketiranih sob, podkleteno, večje gospodarsko poslopje, velik vrt in dvorišče, povsod elektrika in vodovod, proda za Din 250.000 «Posredovalec», Sv. Petra cesta 18. Stanovanje takoj na razpolago. 2955

Velik vrt
z gorkimi gredicami, event. s stanovanjem takoj oddam Cesta na Rožnik štev. 19. 2697

Vilo
visokopritlično, 5 sob, podkleteno, 800 m² vrta, blizu tramvaja proda «Posredovalec», Sv. Petra cesta 18. 3086

Za ekologijo
primerno posest, nad 50 oralov, več polja, travnikov, tudi izven Maribora, išče resen kupec. — Ponudbe na Marstan, Maribor. Istotam več kupcev za majhna posestva do 80.000 Din. 3099

Hiša na Ježici
(Kraljeva) z vrtom ugodno naprodaj. — Pojasnila daje lastnik. 3053

2 vili
s tri četrt orala sveta, v zdravilišču Rogaška Slatina prodam ali zamenjam za hišo z vrtom v Ljubljani. Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Zdravilišče 63». 3071

Trgovina z čevlji
dobro idoča v prometnem kraju se odda takoj v najem. Potreben kapital 40 000 Din pod ugodnimi pogoji Ponudbe na inseratni oddelek „Jutra“ pod „Čevlji“ (345)

Vilo
s 4 sobami, kuhinjo, pritiklinami in velikim vrtom oddam v najem. Ponudbe pod «Kodeljevo» na oglas. oddelek «Jutra». 2983

Hišo
dvostanovanjsko prodam za 70.000 Din. — 30.000 Din ostane lahko vknjiženih. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3004

Sadni vrt
je naprodaj v Preddvoru nad Kranjem. Velik 1 ha, ograjen in zasajen s tlahtnim drevjem. Gredice za obdelavo in tople grede. — Pojasnila daje Tičar, čevljar istotam. 3017

Lokali

Trgovski lokal
na deželi ali v kakem industrijskem kraju vzamem takoj v najem. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Celju pod «Trgovski lokal 36». 2780

Poslovne prostore
odda takoj v najem v Dalmatinovi ulici št. 15 v pritličju notar Karel Pleiweiss. 2505

Gostilno
dobro idočo, vzamem v najem ali na račun. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «V mestu ali na deželi» 2846

Lokal s stanovanjem
2 sob iščem za špecerijsko trgovino v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Eksistenca 84». 2884

Obrtne prostore
obstoječe iz večjih delavnic, event. skladišč, iščem za daljšo dobo s 1. marcem v bližni glavnega kolodvora ali v Poljanskem okraju. Velikost 150—300 m² — po možnosti betonska tla. Ponudbe na poštni predal 39. 2653

Lep lokal
ob Aleksandrovi cesti odda takoj Pokojniški zavod v Ljubljani. 2919

Trgovino
z mešanim blagom vzamem takoj v najem, eventualno prevzamem tudi z manjšo zalogo — kjerkoli. Dopise prosim na oglasni oddelek «Jutra» pod «Promet 10». 3010

Trgovino
z mešanim blagom, z zalogo in stanovanjem oddam na prometnem kraju na Gorenjskem. Potreben kapital 30—40.000 Din. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 2976

Gostilno in trafiko
dam na račun solidni in pošteni živilji s stanovanjem in hrano. — Mihael Essih, Loče pri Poljčanah. 2993

Gostilno
v večjem kraju na Gorenjskem iščem v najem ali na račun. Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Boljša gostilna». 3028

Stanovanja

Sobo
opremljeno ali prazno, s posebnim vhodom in elektriko, parketirano, oddam v sredini mesta. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 2861

Opremljeno sobo
lepo, v sredini mesta, z ev. vporabo kopalnice oddam takoj boljšemu, solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 2897

Stanovanje
brez zaščite — solnčno in zračno, s kopalnico, poselsko sobo in z vsemi drugimi pritiklinami rabim s 1. majem. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Solnčno in zračno». 2899

Sostanovalca
z elektr. razsvetljavo oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 2944

Sostanovalca
sprejmem v sobo z elektr. razsvetljavo za 170 Din mesečno. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 2945

Lepo sobo
lahko s celo oskrbo v bližini Tabora in kolodvora takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 2948

Sobo za 2 gospoda
z vso oskrbo sprejmem za 150 Din tedensko na Sv. Jakoba trgu 5. 2940

Opremljeno sobo
takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 2934

Brezplačno
prijavite oddajo stanovanja, sobe, lokala, gostilne, trgovine, delavnice itd. — Posredovanje za oddajalca popolnoma brezplačno. — «Posredvalec», Sv. Petra c. št. 18. 1698-a

Sostanovalca
sprejmem h gospodu in enako pošteno gospodično kot sostanovalko na Rimski c. št. 24, pritličje. 3000

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, elektr. razsvetljavo in s souporabo kopalnice oddam eni ali dvema osebama. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3006

Za ples in predpust!

Fulgurant svila, reklamna cena *m* Din 59
Crêpe Marocain, svilen *m* Din 69
Fulgurant Ia, reklamna cena *m* Din 89·-
Crêpe de chine *m* Din 68·-, 86·-, 110·-
v vseh mogočih barvah *m* Din 128·-, 155·-, 170·-
Crêpe georgette *m* Din 145·-, 175·-
Pralna svila *m* od Din 48·- do Din 130·-
Rese (franže), svilene čipke v vseh modnih barvah.

Zadnje pariške novosti!
Cene konkurenčne!
Velika izbira pri
A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS Ljubljana Mestni trg 18-19

2 opremljeni sobici
strogo separirani takoj oddam poročeni stranki, ev. tudi s kuhinjo. — Vinko Konjar, Križevniška 11/III. 3094

Opremljeno sobo
v pritličju, s posebnim vhodom takoj oddam v Igriški ulici št. 6. 3073

2 sobi in kuhinjo
takoj oddam za dobo do 15. maja. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 3066

2 gospodični
sostanovalki sprejmem z vso oskrbo po 600 Din mesečno. Potrve se pri «Kameniti mizi» v Zg. Šiški 17. 3067

Opremljeno stanovanje
2 sob s souporabo kuhinje oddam: Janševa ul. 13, levo, (za Bežigradom). r

Stanovanje
2 ali 1 večje sobe in kuhinje išče mlad in miren zakonski par v Rožni dolini, event. na Tržaški cesti ali Glincah. Plača za pol leta naprej. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Miren». ?

Opremljeno sobo
z električno razsvetljavo in posebnim vhodom išče za takoj zakonski par brez otrok. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «J. P.» 3081

Stanovanje
2 solnčnih sob, kuhinje in pritiklin, event. z vrtom, elektr. razsvetljava, oddam proti predplačilu za 1 leto. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3088

Prazno sobo
s posebnim vhodom iščem. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «St. 3». 3056

Konfortno stanovanje
4 sob, sobice, kopalnice in vseh pritiklin oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 3046

Lepo stanovanje
solnčno, v I. nadstropju — 2 sobi, kuhinja in pritikline, oddam. — Če mogoče proti plačilu za nekaj časa naprej. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «14». 3036

Sobo
s posebnim vhodom išče v sredini mesta gospod. — Ponudbe z navedbo cene na hotel Štrukelj. 3080

Sostanovalko
sprejmem v novi vili — Lenhartova cesta. Naslov v oglasem oddelku «Jutra». 3019

Sostanovalca
sprejmem v elegantno sobo k boljšemu, inteligentnemu gospodu na stanovanje in boljšo hrano. — Istotam se tudi sprejme boljša gospodična na stanovanje in hrano. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 3003

Sobo
prazno ali opremljeno, ev. tudi majhen kabinet za kuhanje oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 3030

Sobico
poceni oddam v bližini tehnike. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 3061

Opremljeno sobo
separirano, z elektr. razsvetljavo in s souporabo kopalnice oddam eni ali dvema osebama. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3049

Kapital

Družabnika
za napravo 2—3 jobe velikega, novega in modernega vinograda, sprejmem. Ponudbe pod «Vinograd» na oglasni oddelek «Jutra». 2708

Mlada devojka
išče osebo plemenitega srca, ki bi ji posodila 300 Din. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Nujna pomoč». 2941

Kot družabnika
sprejmem trgovca v trgovino z mešanim blagom v Sloveniji. Potreben kapital 50.000 Din. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Stara Gradiška». 3091

Glasba

Tamburaške instrumente
berde in več drugih, dobro ohranjenih kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Tamburaši». 2906

Klavir
poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3029

Pihala
za 12 oseb, dobro ohranjena, poceni naprodaj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Krilovka». 3083

Dopisi

Simpatična gdč.
(uradnica) želi korespondirati s fletnim gospodom. — Cenjene dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Orni kodrčki». 3040

2 gospodični
uradnici, prikupljive zunanjosti, želita razvedrila z dvema enakima gospodoma. Slika zaželjena. Dopise pod «Tea» ali «Lea» na oglasni oddelek «Jutra». 3042

Ženitve

Trgovec — Srb
ki poseduje veliko posestvo in trgovino, srednjih let, pošten in soliden, bi se rad oženil s pošteno, inteligentno in samostojno gospodično ali mlado vdovo brez otrok, staro od 25—32 let. Želi, da bi imela nekaj premoženja, a čemer bi pripomogla dvigniti trgovino. Dopise s točnim opisom je poslati na oglasni oddelek «Jutra» pod «Bolja bodočnost br. 2784». 2784

Gospodična
z opravo in gotovino, v stalni službi, znašajna, se želi seznaniti s poštenim in inteligentnim gospodom od 36 let dalje. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Značaj 10». 3100

38letni mož
se želi poročiti z dobro živilju ali drugo gospodično. Tudi vdove niso izključene. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Skupno življenje». 2925

Učiteljico
v starosti do 30 let bi poročil državni uradnik. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Uradnik 86». 3081

Gospodična
mirnega značaja, hči trgovca, želi resnega znanca s boljšim gospodom. Prednost imajo trgovci v starosti 28 do 34 let. Ozira se samo na resne ponudbe s sliko in polnim naslovom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod znako «Pomlad 77». 3077

Drž. nameščenec
samostojen, star 40 let, želi znanja z gospodično srednjih let v svrho eventualne poznejše ženitve. Le resne ponudbe s liko, katero vrnem na oglasni oddelek «Jutra» pod «Samostojnost» Tajnost zajamčena. 3059

Izgubljeno

Rujavo boo
otroško, sem izgubila na potu od Repiče na Mirju do Trnovega št. 25 — 1. t. m. pred 1. uro popoldne. Pošten najditelj naj jo odda v Trnovem štev. 23 pri Mariji Udovič. 3097

Živali

Psa dobermana
čistokrvnega, od 6—11 mesecev starega kupi Ante Gustin, Selo-Moste, Ljubljana. 3092

Plemenske zajke
in zajčke srednje, oziroma orjaške belgijske pasme proda Sinkovturn Inkrest pri Vodicah. 3016

Razno

Ondulacija, vodna, ondulacija, striženje, barvanje las, manikura, najtočneje se izvršuje v damskem salonu **«KELŠIN», Kopitarjeva ulica 1.**

Masko
lepo svileno eiganko posodim. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3035

Masko
črno-belo posodim. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 3032

Boljša gospa
bi prevzela vinotoč ali gostilno na račun. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Pogoj v mestu». 3065

Odeje
sprejemam v delo in popravilo ter vato v sufanja. — Rožna ulica 12. 45

Več mask
2 elegantna radlo, 1 pirota, 1 pirotko in 1 beriskina posodim. Ogled vsak dan popoldne. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 3063

Več mask
posodi Lina Kuclar, Tržaška cesta 11 — nasproti tobačne tovarne. 3079

Fina likarica
sprejme perilo v pranje in likanje. Pride sama na dom ponj. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 3015

Fanta
2 leti starega, zdravega in čilega, popolnoma čistega, dam v vestno oskrbo samo boljši družini, katera nima otrok, za več mesecev, proti dogovorjenemu honorarju. — Ponudbe pod «Vestna oskrba» na oglas. oddelek «Jutra». 3021

Zastopnik
svetovne firme, izvežban v specerijski in mlevski stroki, sedaj uslužben v Vojvodini, s prvovrstnimi referencami, želi zastopati še kako drugo večje firmo. — Ponudbe je poslati na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Zastopnik 3043». 3043

Kdo posodi gdč.
elegantno masko proti odškodnini 200—300 Din. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Elegantna». 3054

Dvokolesa
popravlja najbolje, najhitreje in najceneje Florjančič

Neprijetne dlake!

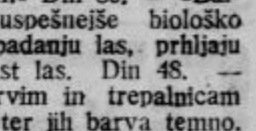

poliču ter žensko brado in brke odstranjuje brez bolečin s korenino neškodljivo in sigurno sredstvo »Rapidenth« br. I. Din 60. Neprijetne dlake po rokah in nogah na večjih površinah odstranjuje »Rapident br. II.« Din 80. — »Balzam za lase«, najuspešnejše biološko sredstvo proti izpadanju las, prhljaju in srbežu, daje rast las. Din 48. — »Wibra« daje obrvim in trepalnicam lep sijaj in porast ter jih barva temno. Din 40. — »Isolde« dela lase valovite, trajne, proti deževju in vlagi, nadomestuje onduliranje, dela lase bujne. Din 40. »Centifolia« kosmetični zavod M. J. Hojka, Zagreb, Ilica 50. — Zahtevajte brezplačne cenike in navodila!

Auto blatnike in bladilnike vse vrste izvršuje in popravlja strokovno in ceno, prevzema popolno prenovitev voz, izpeljava po zadnjih modelih. — Zahtevajte ponudbe.
Gustav Puc
kleparska delavnica
Ljubljana, Tržaška cesta štev. 8

M. Zévaco 62

Papežinja Favsta

Roman

Croasse se ni odzval. Uverjen, da dolgin trdo spi, je Belgoder srdito pograbil krepelec in je zlezel z njim na podstrešje, da bi ga premikastil. Toda ležišče je bilo prazno. O Croassu ne duha ne sluha! Cigan je zaradi lepšega dvakrat, trikrat udaril po senu; nato se je sprijaznil z neizogibnostjo in je vzel na znanje, da jo je malopridnež odkuril. Tudi v okolici hišice ni bilo sledu o njem. Belgoder se zaradi tega ni bogvekaj vznemirjal. Prav za prav je bilo umevno, da je čutil Croasse po nedavnih batinah potrebo, umakniti se iz bližine opasnega krepelca. Cigan se je potolažil z mislijo, da mu jetnica tudi tako ne more uiti. in se je vrnil k Favstinim konjenikom. Čez pičlo uro je stopil v tajinstveni dvorec, kamor je dan po svojem dospetju v Pariz privel Violetto, meneč, da jo predaja vojvodi Guiškemu.

XXXII.

Belgoderova skrivnost

Favsta je pričakovala cigana v sobi, ki jo naši čitatelji že poznajo. Myrthis in Lea sta ji pripravljali krepilno pijačo. Videč, da Belgoderu uhaja pogled za temi pripravami, je ukazala, naj prineso vina. Nekaj trenutkov nato je vstopil sluga z mizico, na kateri je stala obilna steklenka s krasno čašo od suhega srebra. Vse to so postavili pred Belgodera, ki ga je Favsta povabila, naj sede.

»Krasna čašica,« je rekel cigan, da bi začel pogovor.

»Pijte, mojster, nič se ne ceremonite. Čašo pa vzemite s seboj v spomin na nocojšnji večer.«

Belgoderove oči so se lakomno zableščale. Nalil si je, položil levico na srce, dvignil kozarec in zvrnil njegovo vsebino vase.

»Imenitna kapljica!« je dejal, mlaskaje z jezikom, čeprav se mu je zdelo vino nekam preblago za njegov ustrojeni golt.

»Lacrimae Christi so,« se je nasmehnila Favsta; »Kristove solze.... Nu,« je nadaljevala, omočivši ustnice v kristalni kupi, katero ji je podala Myrthis, »rekel si, da mi poveš zanimvo zgodbo.«

»Hm!« je začel cigan, »táko zgodbo imamo do malega vsi, kar nas je našega nesrečnega plemena. Kdo ve, ali se vam bo zdela vredna poslušanja. Morda ste slišali že sto podobnih pa vam niso ganile srca. Kako bi, ko je šlo samo za ubogega nejevernika cigana!«

»Ali ti nisem rekla, da štejem cigane prav tako za ljudi kakor kristjane?« je resno dejala Favsta. »In da spoštujem tudi njih vero in običaje?«

»Da, rekli ste... In to, vidite, še najbolj to je je vzrok, da sem vam vdan kakor pes.«

Favsta se je spet nasmehnila.

»Pripoveduj brez strahu,« je povzela. »Ako se ti je zgodila krivica, jo morda lahko popravim...«

»Prepozno!« je zamrmral Belgoder.

»Ako te skeli v srcu neozdravljiva bol, te morda lahko potolažim!«

»Raje naj me ubije strela, kakor da bi se dal potolažiti!« je zaškrtal Belgoder.

»Ako te peče sovraštvo do njih, ki so ti storili zlo, ti lahko pomorem, da se osvetiš.«

»Da!« je rekel Belgoder. »Do osvete mi lahko pripomorete. Močni ste in mogočni. Vi lahko pripravite Claudu hujše trpljenje od mene samega...«

»Claude je tedaj edini, ki se mu želiš osvetiti?«

Belgoderova steklenica je bila prazna. Pobesil je glavo ter jo je naslonil v ogromne dlani. Favsta je mignila in prazno steklenico je zamenila polna.

»Jelite,« je naposled izpregovoril Belgoder, »jelite, da sem podoben zveri? Kaj bi rekli, če vam povem, da bije tudi v mojih prsih človeško srce?«

Favsta ni rekla ničesar. Čakala je.

»Naj se vam vidi še tako malo verjetno,« je povzel Belgoder, »v mojem življenju je bil vendarle čas, ko nisem mislil ne na sovraštvo ne na osveto... čas, ko sem ljubil!...«

Belgoder je premolknil, kakor da ga je strah odgrniti zastor prošlosti.

»Nadaljuj!« je zapovedujoče velela Favsta.

»Takrat še nisem bil to, kar se zdim dandanašnji. Da sem bil jagnje, ne trdim, a tiger gotovo nisem bil. Imel sem ženo, Magdo, najlepšo našega plemena, ki sem jo z nožem v roki iztrgal tekmecem. Šest let sem bil z njo srečen človek. Rodila mi je dve hčerki, najprej Floro in štiri leta pozneje Stello. Ljudje so govorili, da je Flora lepa kakor cvetka v jutranji zarji, kadar se upogiblje pod težo rosnih demantov, Stella pa kakor zvezda večernica, kadar najsvetleje sije z neba. Kadar sem ju gledal, mi je šlo na smeh, ne da bi vedel zakaj, in kadar ju nisem videl, mi je bilo do solz hudo. Morda se mi v srcu smejete. Ta čuvstva razume pač le tisti, kdor je oče...«

»Kdor je oče!« Favsto je izpreletelo, ko je mrmraje ponovila te besede. Slika kneza Farneškega, Violettinega očeta, je šla mimo njenih oči.

»Že spet je prazna,« je rekel Belgoder, nagnivši steklenico.

Bila je druga. Na Favstino znamenje so mu prinesli tretjo.

Lepota in polnost lasi,

lasi ne izpadajo,
ni lusk na glavi,
ni srbenja kože na glavi
pri trajni porabi

Dr. Dralle-jeve

Brezove vode

Skladišče za preprodavce: „ISIS" D. D.
Oddelek „Georg Dralle" Zagreb, Palmotičeva ul. 66

Industrijsko podjetje, dobro vpeljano, z velikimi pomladanskimi naročili, **sprejme** tihega ali sodelujočega

družabnika 1730

z večjim kapitalom, ali pa večje posojilo s primernim obresti. Le resni reflektanti naj pošljejo ponudbo z navedbo kapitala pod „Industrija 500" na ogl. od „Jutra"

Najugodnejša je **LOTERIJA** društva „Trgovska akademija" v Ljubljani.

Srečka 10 Din

885 dobitkov po 50.— 100.000 Din

Srečke dobite pri društvu v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10, v barakah, po večjih trgovinah v trafikah in pri razpečevalcih.

Zrebanje nepreklicno 30. oktobra 1927

F. Wertheim & Comp.

tvornica blagajnic in dvigal
WIEN, IV/2., Mommsengasse Nr. 6.

Dobavlja:

Blagajnice: jeklene oklopne blagajnice, blagajnice za vzidanje, varnostne ključalnice, domače hranilnike.

Dvigala: za osebe, bremena, jedila in akte, dvigala paternostre, dvigala za bolnike, pregledovanje in popravila dvigal.

Za dvigala:

Generalno zastopstvo za Slovenijo in Hrvatsko.
Direktor Ing. R. Roesser, Ljubljana, Gledališka 4/III.
Stalna poslovalnica za montiranje in vidiranje:
Višji monter Vilim Trager, Zagreb, Gundulićeva 23.
Generalno zastopstvo za Bosno:
„Montania" tehničko-komercialno poduzeće, SARAJEVO Kralja Petra ul. 9.

ZAHVALA.

Povodom prerane smrti našega iskreno ljubljenega soproga, očeta, brata in strica, gospoda

PAVLA JEROVCA

višjega finančnega svetnika v pok.,

čutimo se dolžne, izreči tem potom našo najglobokejšo zahvalo vsem, ki so v teh težkih dneh sočustvovali z nami ali nam na katerikoli način lajšali naše neizmerno gorje in žalost.

Posebno pa se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, vsem gg. uradnikom - kolegom pokojnikovim, Ljubljanskemu Sokolu, Naprednemu političn. društvu za šentpeterski okraj, gg. pevcem Matičarjem za prekrasni žalostinki, zastopnikom raznih društev, g. komandantu mesta ter končno vsem mnogoštevilnim njegovim prijateljem in tovarišem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem ponovno naša najiskrenejša zahvala.

V LJUBLJANI, dne 3. februarja 1927.

ŽALUJOČI OSTALI.

2885

Polni globoke žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni sin, oziroma brat, stric, svak, gospod

Franci Bevk

podpolkovnik - intendant pri komand. 2. arm je

po kratki bolezni dne 31. januarja t. l. mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši danes popoldne v Sarajevu.

Litija - Ljubljana, dne 2. februarja 1927.

Helena Bevk, mati; **Julka** omož. **Bajlč** sestra; **dr Stanko Bevk,** brat; **Fran Bajlč,** višji fin. svetnik, svak; **Julči Bevk,** svakinja, vsi nečaki in nečakinje.

Upravni odbor Občinske hranilnice v Kostanjevici naznanja pretužno vest, da je njen soustanovitelj in dolgoletni predsednik, gospod

ALOJZIJ GATSCH

trgovec in posestnik

v Kostanjevici danes umrl.

Zaslužnemu pokojniku ohranimo trajen spomin.

Kostanjevica, dne 31. januarja 1927.

Išče se

dobro uvedeni potnik

vinske in alkoholne stroke za Kranisko in okolico. Ponudbe z oznako dosedanjega zaposlenja pod št. „Za 10.900" na oglasni oddelek Jutra.

Pozor! **DAME!** Pozor!

Diademe, obleke, maske, kotiljone Vam še lahko poslika pravočasno PAPIROL, Wolfova ulica 8, dvorišče.

ČRNO - BELA REDUTA!

„ALADDIN"

čudovita svetiljka

Ni treba učrpavati zraka in popravljati vzdržavati.
Ne eksplodira — Brez šuma!
Ne kadi se — Brez duha.

1 petroleja gori nad **16** UR
LITER

sveti s svetlostjo 80 sveč!

BARZEL D. D.

„ALADDIN" ODIO SUBOTICA 11.

Zahtevajte cenik

Pisarniški prostori

primerni za odvetnike, notarje, zdravnike in trgovce, obstoječi iz 3 sob

na Miklošičevi cesti

se oddajo takoj.

Vpraša se pri «Oblačilnici».

Poguba vsaki družini

prinašajo nalezljive bolezni. Kako se jih ubranite izvesti z knige

Dr. Josip Tičar:

Boj nalezljivim boleznim

Cena s poštnino vred Din 19·50

Naročila na knjigarno Fiskovne zadruge v Ljubljani

OS. SUCHY

Ljubljanski tipi

Satirično osiholoških obrazi

Kart Din 24·—

Naroča se pri Fiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica

HLODE VSEH VRST

posebno relševe in hrastove, kupim vsako množino. Ponudbe takoj vagon naklad. na postajo ali franko vagon Jutra pod „H. d." 3.

SIJAJNA ZMAGA!

V največji afrikanski hitrostni dirki za motocikle „Tourist Trophy" je sijajno zmagal Len Cohen dne 1. januarja 1927 na 350 ccm **AJS motociklu** in s cer je prevozil 320 km povprečno hitrostjo od 106 km na uro ter je s tem postavil nov rekord

Glavno zastopstvo: **O. Žužek Ljubljana,**
Tavčarjeva ulica štev 11. 2292

V globoki žalosti naznanjam vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je moja nadvse ljubljena hčerka, gospa

Marija Klavora roj. Gorjup

poštna uradnica

danes po noči po kratki in mučni bolezni v 28 letu svoje starosti previdena s tolažili sv. vere v bolnici Križniškega reda v Ormožu mirno v Bogu zaspala.

Pogreb blage pokojnice se vrši 3. februarja ob 15. uri izpred hiše žalosti na župno pokopališče pri Sv. Lenartu v Slovenskih Goricah.

Sv. maše zadušnice se bodo brale 4. februarja v župnih cerkvah pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah in v Ormožu.

V Ormožu dne 1. februarja 1927.

Žalujoča mati Marija Dimnik

Urejuje Franc Puc. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.